

De mektige politiske edderkoppene

En masteroppgave om avisers fremstillinger av spinndoktorer

Lise Berntsen

Veileder

Gunhild Kvåle

Masteroppgaven er gjennomført som ledd i utdanningen ved Universitetet i Agder og er godkjent som del av denne utdanningen. Denne godkjenningen innebærer ikke at universitetet inntår for de metoder som er anvendt og de konklusjoner som er trukket.

Sammendrag

Denne masteroppgaven er et resultat av en interesse for språk og kommunikasjon og nysgjerrigheten på noen av de som sies å være de flinkeste til å vri på språket.

Tematikken i denne oppgaven er spinndoktorer. Spinndoktorbegrepet vokste frem som mediefenomen på midten av 1980-tallet i USA og mot slutten av 1990-tallet i Norge.

Begrepets popularitet i avisene har økt i takt med kommunikasjonsbransjens vekst.

Denne oppgaven undersøker hvordan spinndoktorer fremstilles i norske aviser.

Datamaterialet blir studert både kvantitativt og kvalitativt.

I den kvantitative undersøkelsen telles omfanget av spinndoktorbegrepet i forhold til antall artikler, treff og fremstillinger. Fremstillingene studeres videre og kategoriseres i ulike diskurser. Diskursene blir analysert i forhold til om fremstillingene ligner hverandre innholdsmessig eller ikke. Diskursanalysen er inspirert av Norman Faircloughs kritiske diskursanalyse (CDA) som finnes i boken *Analysing Discourse* (2003), spesielt i forhold til forståelsen av diskurs som måte å representere noe på.

Funnene i oppgaven viser at det finnes fire diskurser om spinndoktor i avisene: Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket, Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen, Diskursen om den norske og kvinnelige spinndoktor og Diskursen om den mystiske spinndoktor.

Forord

Denne oppgaven er gjennomført som avsluttende del av masterprogrammet Samfunnskommunikasjon ved Universitetet i Agder. Gjennom studiet har jeg tilegnet meg kunnskap om ulike sider ved kommunikasjon og det var spesielt en eksamensoppgave i 2013 som ga inspirasjon til denne masteroppgaven. Da skrev jeg en oppgave om forholdet mellom politikk, kommunikasjon og politisk PR-rådgivning der det handlet om innflytelsesrik og holdningsendrende kommunikasjon. Jeg ble ekstra nysgjerrig på de som ble kalt spinndoktorer.

Å skrive masteroppgave er en milepæl. En lang utdanning er ved veis ende og nye muligheter venter. Det å skrive selve oppgaven ble en spennende, utfordrende, god, frustrerende, herlig og vidunderlig opplevelse. Jeg ønsker spesielt å takke min hjelpsomme, positive og inspirerende veileder Gunhild Kvåle. Din interesse for oppgaven, dine pirkete kommentarer og gode tilbakemeldinger og ikke minst troen på meg har vært unik og langt over hva jeg hadde forventet. Jeg er svært takknemlig.

Jeg vil også rette en stor takk til de som har støttet, pushet og heiet meg gjennom denne prosessen. Takk til mor som har gjort språkvask og far som har hjulpet med oppgavetema – takk for at dere alltid inspirerer med til å bli bedre og oppmuntrer meg i det jeg gjør. Daniell, Karianne, Anna Louise, Sandra, Karoline, lillesøster og alle flotte venner – takk for heiarop, omtanke, tålmodighet, energi, positivitet og klemmer.

Kristiansand, juni 2014

Lise Berntsen

Innholdsfortegnelse

Figurer	vi
1. INNLEDNING	1
1.1 Hva er en spinndoktor?	1
1.2 Problemstilling.....	3
1.3 Masteroppgavens struktur.....	4
2. TEORI	7
2.1 Spinndoktor og spinnbegrepet	7
2.1.1 Bakteppet: Lippmann og Bernays	8
2.1.2 Harold Lasswell – Propagandaeksperter	11
2.1.3 Sigurd Allern – Teorier om spinn og spinndoktorer	13
2.1.4 Tor Bang – Teorier om spinn og medieforhold	15
2.1.5 R. Sumpter og J. W. Tankards – Spinndoktor versus PR-rådgiver.....	17
2.1.6 Leighton Andrews – Spinndiskurs og kjendisstatus	18
2.1.7 I korte trekk	19
2.2 Avisens roller	20
2.3 Diskursanalyse	22
2.3.1 Diskurs som del av en sosial praksis.....	23
2.3.2 Diskurs som representasjon	23
3. METODE	27
3.1 Materialet.....	27
3.2 Metoder.....	29
3.2.1 Diskursene	31
3.3 Metodisk inspirasjon.....	32
3.4 Begrensninger	33
4. ANALYSE.....	37
4.1 Analyse av det kvantitative omfanget av spinndoktorbegrepet	37
4.1.1 I hvilket omfang benyttes begrepet <i>spinndoktor</i> i norske aviser?.....	37
4.2 De fire spinndoktorene	40
4.2.1 Diskurser om spinndoktorer	41
4.3 Kvalitativ analyse av diskurser om spinndoktorer	45
4.3.1 Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket.....	45
4.3.2 Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen.....	48
4.3.3 Diskursen om den norske og kvinnelige spinndoktor.....	52
4.3.4 Diskursen om den mystiske spinndoktor	55
4.4 Oppsummering.....	61
5. DRØFTING.....	65
5.1 Teorier om spinndoktor og avisenes fremstillinger	65
5.1.1 Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket i perspektiv	66
5.1.2 Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen i perspektiv	67
5.1.3 Diskursen om den norske og kvinnelige spinndoktor i perspektiv	69
5.1.4 Diskursen om den mystiske spinndoktor i perspektiv	70
5.2 Hva er en spinndoktor?	72
6 AVSLUTNING.....	75
7. LITTERATURLISTE	78
Datamaterialet: papiraviser hentet i Atekst	80
8. Vedlegg 1: E-post, Språkrådet.....	110

Figurer

Figur 4.1: Gjennomsnittlig forhold mellom antall artikler, treff og fremstillinger	38
Figur 4.2: Grafisk fremstilling av antall artikler, treff og fremstillinger	39
Figur 4.3: Tallmessige forhold mellom spinndoktordiskursene	43

1. INNLEDNING

1.1 Hva er en spinndoktor?

Kommunikasjonsbransjen har hatt en enorm vekst siden millenniumskiftet, og yrkestitler som kommunikasjonsrådgiver, mediesjef eller PR-rådgiver har blitt vanlige. Dersom man jobber i bransjen der det er viktig å ha de rette pressekontaktene, kjappe kommentarene og den mest overbevisende vinklingen på en sak, hender det at media kaller rådgiverne for spinndoktorer. Begrepet spinndoktor er både vagt og ladet på samme tid, og den umiddelbare tanken er at spinndoktorer ikke er helt som andre rådgivere. Så hva er egentlig en spinndoktor? Antakeligvis er det et mediert fenomen. Siden media, spesielt avisen, har som en av sine oppgaver å bringe kritisk informasjon om samfunnet fram i offentligheten og formidler hva som foregår i verden, er dette et innflytelsesrikt medium (Hågvar, 2007, s. 16). Det finnes ulike måter å representere virkeligheten på, og hvilken representasjon avisleseren får tilgang til, avhenger i stor grad av hvilke redaksjonelle prioriteringer avisen gjør. Slike prioriteringer gjenspeiles i tekstene (Hågvar, 2007, s. 16). Derfor er det interessant å vurdere avistekster med et kritisk blikk og undersøke hva slags representasjoner av spinndoktor som finnes?

I følge et knippe av landets aviser karakteriseres en spinndoktor som "en politisk informasjonsmanipulatorer" (Stavanger Aftenblad, 2011, 15.01) som "stryker, omformulerer og flisespikker offentlige budskap" (Kristjansson, 2013). De ser til at "utskremte parti-tvittrere fyller plassen i de sosiale mediene med heiarop og propaganda" (Moen, 2013), og de møter til "lukkede minglefester der journalister, politikere, kultur- og næringslivstopper deler 500 flasker vin" (Dagbladet, 2013, 16.08). De har vært "sommervikarer i avisredaksjoner, eller studert mediekommunikasjon og fått et vikariat i et PR-byrå" (Rogalands Avis, 2013, 30.05). De "bærer på veskene, meningene og hemmelighetene til statsrådene og de lekker opplysninger til journalister" (Ruud, 2012). Spinndoktoren må være "en dyktig håndverker og nødvendigvis ikke for bundet opp i parti og ideologi" (Harstad Tidende, 2011, 14.05.). Spinndoktoren skal kunne "selge poteter like suverent som parfyme" (Harstad Tidende, 2011, 14.05.), og man finner dem "i utkanten av bilder der landets statsråder er hovedmotivet. Likevel gir birollen som linselus antakeligvis et feilaktig inntrykk" (Ruud, 2012). En spinndoktor skal være "sikkerhetsnett som fanger opp sjefen før han rekker å snuble i egne ben"

(Harstad Tidende, 2011, 14.05.). "Den amerikanske yrkesbetegnelsen for dem som tjener til livets opphold ved å tilrettelegge strategisk informasjon etter markedsføringsprinsipper har aldri slått an i Norge. I vårt forvitrende sosialdemokrati heter det "kommunikasjonsrådgiver" (Lunder, 2012).

Fremstillingene over viser at det eksisterer en underliggende skepsis til dem som kalles spinndoktor, og beskrivelsene er like forvirrende som de er forklarende. En spinndoktor er antakeligvis del av den politiske eliten, men hvilken rolle en spinndoktor egentlig har er noe uklart. *Dagens Næringsliv* skrev i 2008 en artikkel der det sto at "en spindoktor er en ekspert i politisk mediekommunikasjon. - Presidentkandidater får hjelp av spindoktorer til å selge sitt budskap inn til journalister og velgere slik at en sak blir "vinklet" og oppfattet slik de ønsker at den skal oppfattes", og at "en av de mest kjente spindoktorer verden har opplevd var Tony Blairs rådgiver Alastair Campbell" (Frøyland, 2008). Alastair Campbell var Tony Blairs beryktede spinndoktor og fremstilles blant annet av Adresseavisen som "Blairs herostratisk berømte tidligere pressetalsmann" (Adresseavisen, 2006, 05.08.). *NTB* skriver at "han oppnådde kallenavnet "The Prince of Darkness" (mørkets prins) da han på midten av 1980-tallet tok over som Labours informasjonssjef og ble personifiseringen av en moderne "spin doctor" i Storbritannia" (*NTB*, 2008, 03.10.). Fremstillingene indikerer at spinndoktorer kan være profilerte personer som kan oppnå kjendisstatus gjennom arbeidet sitt.

Aftenposten skrev i 2011 at "spin doctor er en talefør person som hjelper til med å forklare, fortolke og anrette utsagn av en politiker slik at uttalelsen får et så fordelaktig "spin" som mulig. På norsk kunne vi kanskje si vri. På dansk heter det spin doktor i to ord, og det brukes om personer som er rådgivere for fremtredende politikere. Problemet med spinndoktor på norsk er at "spinn" kan sende tankene i retning av ord som oppspinn eller spinnvill. Slike assosiasjoner er hverken politikeren eller noen annen som uttaler seg, særlig tjent med" (Hegge, 2011). I dette eksempelet fra *Aftenposten* forstår man at spinnbegrepet er med på å skape forvirring rundt dem som jobber med politisk rådgivning fordi spinn gir negative konnotasjoner. Likevel plukker man opp at spinndoktorer er rådgivere for fremtredende politikere.

Poenget med å vise til to avisers fremstilling av spinndoktor, er å illustrere hvordan slike fremstillinger ligner hverandre, og på samme tid er ulike. *Dagens Næringsliv* kommuniserer at spinndoktor er ekspert i politisk mediekommunikasjon og at de mektigste spinndoktorene er svært kjente. *Aftenposten* på sin side kommuniserer at spinndoktor er rådgiver for fremtredende politikere, og ligner på denne måte *Dagens Næringslivs* fremstilling, men *Aftenposten* fokuserer heller på de uheldige konnotasjonene ved ordet spinn. Derfor lurer jeg på hva en spinndoktor er fra avisenes perspektiv.

1.2 Problemstilling

Jeg gjør en eksplorativ oppgave som undersøker hva slags fremstillinger av spinndoktor man finner i aviser, og har derfor formulert oppgavens problemstilling på følgende måte:

Hvordan fremstilles spinndoktorer i norske avisartikler?

For å kunne besvare problemstillingen har jeg hentet datamaterialet fra det digitale nyhetsarkivet Atekst. Der kan man finne treff på søkefrasene *spinndoktor/spin doctor* tilbake til 1985. Likevel er det ikke før 1996 at man treffer på en spinndoktor som driver med en form for politisk rådgivning. Mellom 1985 og 1996 handler treffene på spinndoktor om travsport og musikk. Analyseperioden er derfor fra 1996 til 2014. Først vil jeg undersøke omfanget av spinndoktorbegrepet i avisene, i forhold til hvor mange artikler, treff og fremstillinger man finner om spinndoktorer. Det vil si at det legges fram en type kvantitativ begrunnelse for den videre kvalitative analysen.

Den kvalitative analysen er en diskursanalyse, der diskurs forstås som måte å representere noe. Diskursbegrepet er stort og kan ha mange betydninger, og i oppgaven har jeg valgt å benytte en lingvistisk diskursanalyse som er inspirert av Norman Faircloughs kritisk diskursanalyse (CDA) (Fairclough, 2003, s. 6). Det vil si at jeg først og fremst ønsker å undersøke hvilke formuleringer som anvendes for å fremstille spinndoktorer. Måten spinndoktorene blir representert, eller fremstilt, blir gruppert i ulike diskurser der det fokuseres på om fremstillinger av spinndoktorene ligner hverandre innholdsmessig eller ikke.

Av tidligere forskning eksisterer tilsynelatende lite som undersøker spinndoktorer, men av det som finnes, har jeg valgt ut fire teoriperspektiv. De jeg har valgt er Sigurd Allern med artiklene "PR, politics and democracy" (2011) og "Kildene og mediemakten" i *Til dagsorden: journalistikk, makt og demokrati* (Eide, 2001). Allerns forskning er opptatt av å forklare konseptene *public relations* og *spinndoktor*, og han hevder blant annet at det er en misforståelse at PR-virksomhet nærmest per definisjon er uetisk (Allern, 2001, s. 18). Videre har jeg valgt Tor Bang med bøkene *Medier og kommunikasjon* (2003) og *Makt og spinn i mediene* (2006). Av internasjonal forskning har jeg valgt Sumpter og Tankards artikkel "The Spin Doctor: An Alternative Model of Public Relations" (1994), som handler om spinndoktorvirksomhet kontra PR-virksomhet. Og til slutt har jeg valgt Andrews artikkel "Spin: from tactic to tabloid" som fokuserer på spinndoktors kjendisstatus. Andrews hevder blant annet at spinndiskursen vil være drivkraften for de grunnleggende former for håndtering av kommunikasjon i regjeringssammenheng (Andrews, 2006, s. 32). Selv om den tidligere forskningen omfatter spinndoktorer, ser det tilsynelatende ut til at ingen har undersøkt hvordan spinndoktorer fremstilles. Dermed er denne oppgaven, slik jeg oppfatter det, den første undersøkelsen av hvordan spinndoktorer fremstilles i norske aviser.

1.3 Masteroppgavens struktur

Før jeg kommer til kjernen av oppgaven i analysen vil jeg legge fram oppgavens teoretiske ramme der jeg innledningsvis forklarer noe av den historiske konteksten, og deretter benytter teorien fra teoretikerne jeg presenterte (2.1). Videre legger jeg fram avisens rolle i samfunnet slik at man kan få en forståelse for dens innflytelse (2.2). Deretter forklarer jeg diskursanalyse i brede trekk der jeg plasserer oppgaven i det omfattende diskursive landskapet, etterfulgt av en mer spisset forklaring av hvordan jeg skal bruke diskursanalyseverktøyet videre i oppgaven (2.3).

I metodekapitlet gjør jeg rede for materialet i oppgaven (3.1), det metodiske designet (3.2), den metodiske inspirasjonen (3.3), og oppgavens begrensninger (3.4). Av annen forskning med lignende forskningsdesign har Harr og Krogstad gjort en undersøkelse av hvordan aviser fremstiller den norske kultureliten, hvilket resulterte i artikkelen "Myten om den norske kultureliten" (2011). Måten forskerne gjennomførte studien ved å

benytte Atekst og hvordan de behandlet datamaterialet har gitt inspirasjon til hvordan jeg har gjennomført undersøkelsen av spinndoktorer.

Analysekapittelet består av en kvantitativ utgreiing av hvor mange artikler, treff og fremstillinger det finnes av spinndoktor (4.1), hvilke diskursen man kan finne i avisene, og hvor stor prosentvis fremstilling disse diskursene får i avisen (4.2). Videre følger oppgavens kvalitative del der avisenes fremstillinger diskuteres ut i fra fire diskurser (4.3).

I oppgavens siste kapittel diskuterer jeg datamaterialet i forhold til perspektiver fra teorien og noen av implikasjonene rundt spinndoktorfremstillingene (5.1). Deretter forklarer jeg hvordan jeg opplever avisens forståelse av spinndoktor basert på fremstillingene i datamaterialet (5.2). Til sist oppsummeres oppgaven i en avslutning (6).

2. TEORI

I dette kapitlet legger jeg først fram noen ulike syn på fenomenet spinn, både fra et nasjonalt og internasjonalt perspektiv (2.1). Deretter tar jeg opp noe om avisens rolle (2.2), før jeg til slutt presenterer diskursanalyse, og hvordan jeg vil anvende det som en av metodene i behandling av datamaterialet (2.3).

2.1 Spinndoktor og spinnbegrepet

Denne oppgaven handler om hvordan spinndoktorer fremstilles i norske aviser, men før man undersøker nettopp disse fremstillingene, er det hensiktsmessig å vite noe om hva en spinndoktor er. På ordnett.no skrives det at en spin doctor er en "talsperson som tolker et utsagn på den måten som er gunstigst for den som kom med det" (Ordnett, 2014). Av denne forklaringen kan man tolke at en spinndoktor er mellompersonen mellom en avsender som står på den ene siden og uttaler sitt budskap, og mottakeren som skal motta det omformulerte budskapet.

Eksakt dato for når begrepet spin doctor ble brukt for første gang kan man ikke si med sikkerhet, men en av de første gangene ordet spin ble brukt i politisk sammenheng var av The New York Times i 1984:

"Tonight at about 9:30, seconds after the Reagan-Mondale debate ends, a bazaar will suddenly materialize in the press room of the Kansas City Municipal Auditorium. A dozen men in good suits and women in silk dresses will circulate smoothly among the reporters, spouting confident opinions. They won't be just press agents trying to impart a favorable spin to a routine release. They'll be the Spin Doctors, senior advisers to the candidates, and they'll be playing for very high stakes" (The New York Times, 1984, 21.10).

I dette første møtet med spinndoktorene fremstilles de som seniorrådgivere for de politiske kandidatene. De er ikke bare presseagenter. Ut i fra bare denne enkle fremstillingen oppstår det noen spørsmål i forhold til om spinndoktor er en egen yrkesgruppe, eller om det bare er de beste PR-rådgiverne eller kommunikasjonsrådgiverne som kalles spinndoktorer? Hvor profilerte er disse spinndoktorene? Er de svært kjente eller holder de seg i bakgrunn? Hvor stor makt har en spinndoktor, og hva er de villige til å satse? Det er slike spørsmål jeg søker å finne svar på i denne oppgaven.

Den norske medieforskeren Sigurd Allern hevder at den amerikanske betegnelsen *spin*, som karakteristikk for bestemte former for public relations, skal ha blitt brukt første gang av magasinet *Time* i 1988 (Allern, S. 2001, s. 277). Det vil altså si fire år etter at *The New York Times* skrev en artikkel om presidentkandidatenes spinndoktorer for første gang. Slik jeg forstår det var det altså spinndoktorbegrepet som ble tatt i bruk for første gang i 1984, og da i betydningen politisk rådgiver for presidentkandidatene. Deretter ble begrepet *spin* brukt for første gang i 1988 for å referere til visse sider ved PR-virksomhet. Hvis man aksepterer denne tolkningen, kan man foreslå at oppblomstringen av spinndoktorer, som skilte seg fra vanlige presseagenter, skapte behovet for en ny virksomhet som ble drevet annerledes enn det man kjenner som PR-virksomhet. Hvis man skal anta at det var en oktoberdag i 1984 at man for første gang ble kjent med spinndoktor som uttrykk, kan man likevel anta at virksomheten har røtter lenger tilbake enn bare 30 år. I USA på tidlig 1920-tallet var det spesielt to teoretikere som var opptatt av overbevisende markedsføring, PR-virksomhet, og det som ble kalt propagandapraksis. Dette var Walter Lippmann og Edward Bernays. Omtrent ti år senere kom også Harold Lasswell på banen, en av de ledende samfunnsforskerne i USA, med sine teorier om propagandister.

2.1.1 Bakteppet: Lippmann og Bernays

Stuart Ewan, som er forfatter av boken *PR!: a social history of spin* (1996), hevder at det var rundt begynnelsen av 1920-tallet at de praktiske erfaringene fra første verdenskrig, kombinert med den rådende tankegangen innen sosialpsykologi, hadde ført til at en voksende gruppe av det som ble kalt den amerikanske intelligentsiaen hadde kommet til to konklusjoner. Først og fremst trodde man at et moderne storsamfunn som USA hadde behov for tjenestene fra eksperter som spesialiserte seg på analyse og forvaltning av folkemeningen. For det andre var man overbevist om at slike eksperter, eller "usynlige ingeniører" som de også ble kalt, måtte håndtere et fundamentalt ulogisk publikum, og derfor måtte de lære å indentifisere og mestre kommunikasjonsteknikker som ville ha den mest overbevisende effekten på de offentlige holdningene (Ewan, 1996, s. 146). Ewan indikerer at det var spesielt to teoretikere som delte disse konklusjonene eller bekymringene. Den ene var Walter Lippmann som innen 1920-tallet antakeligvis var USAs mest anerkjente teoretiker og talsmann for offentlig meningsforvaltning. Den andre var Edward L. Bernays, en tidligere teaterpresseagent og evangelist, som fra

tjueårene og framover fortsatte å bygge på mye av Lippmanns innsikt, og som gjorde Lippmanns teoriene anvendbare i allmennpraksis. Både Lippmann og Bernays skulle komme til å ha stor innflytelse på utviklingen av det amerikanske samfunnet (Ewen, 1996, s. 146).

Walter Lippmann forfattet bøkene *Public Opinion* (1922) og *The Phantom Public* (1927), hvor han blant annet delte sine antakelser i forhold til hvordan han trodde at vanlige mennesker oppfattet verden. Selv om Lippmann aksepterte eksistensen av en objektiv virkelighet og mente at vitenskapelig intelligens etter nøye studier, var i stand til å forstå dette, argumenterte han likevel for at det gjennomsnittlige mennesket var ute av stand til å se verden klart og langt mindre forstå den (Ewen, 1996, s. 147). Lippmann forsøkte ved hjelp av den berømte hulelignelsen¹ av Platon, å forklare at det var menneskehetens skjebne å engasjere seg med verden først og fremst gjennom bildene i hodene sine, og ikke ut i fra umiddelbar nærhet til hendelser (Ewen, 1996, s. 147). Ewen hevder at et viktig perspektiv hos Lippmann var hans sterke tro på at folk flest var fullstendig uvitende om deres verden og kunne derfor ikke forventes å håndtere de mange sidene ved en kontrovers på en intelligent måte. Det beste man kunne håpe på var at publikum kunne bli ledet til å respondere på lett gjenkjennelige symboler som de ville forstå. På denne måten ville den viktigste lederoppgaven derfor være er å avdekke og demonstrere disse symbolene som på best mulige og effektive måte veilede publikums tanker og holdninger (Ewen, 1996, s. 158).

Edward Bernays publiserte i 1923 boken *Crystallizing Public Opinion*, og i 1928 forfattet han sin andre bok om PR som bar tittelen *Propaganda* (Ewen, 1996, s. 163-164). Ewan hevder at dersom Lippmanns prosa var ment for å påvirke tankegangen til sosialt bevisste ledere og intellektuelle, var Bernays skrivestil beregnet for de som arbeidet i felten (Ewen, 1996, s. 164). Bernays primære interesse var å fastsette noen rammer for PR-rådgivere på en måte som ville tillate dem å dra nytte av innsikten fra moderne sosial og psykologisk tenkning (Ewen, 1996, s. 164). Bernays mente at de nyere

¹ Forenklet forklaring av hulelignelsen: I en hule sitter fanger lenket fast slik at de bare kan se bakveggen. På veggene ser de skygger bevege seg. Bak fangene er det en mur hvor noen personer går med gjenstander over hodet. Bak disse er det et bål. Lyset fra bålet gjør at gjenstandene kaster skygge på veggene rundt. Platon spør: Er det ikke rimelig at fangene vil tro at det de ser, skyggene, er virkeligheten? (Filosofi, 2014)

vitenskapelige ideene om mentale prosesser hos enkeltpersoner i gruppesammenheng, gav PR-eksperter noen effektive grep for både å fange og påvirke de offentlige tankene (Ewen, 1996, s. 165). Med inspirasjon fra psykologene Wilfred Trotter og Gustave Le Bon, argumenterte Bernays for at gruppementaliteten i mennesket tenkte ut i fra impulser, vaner og følelser. Derfor var en av de ledende prinsippene innenfor gruppepsykologi at dersom en gruppe gjorde seg opp en mening ville dens første impuls være å følge eksempelet til en troverdig leder (Ewen, 1996, s. 164-165). Det var blant annet med denne innsikten at Bernays gav de praktiserende PR-rådgiverne et viktig verktøy.

Da Bernays ble spurt om han kunne hjelpe en kjøttforhandler med å selge mer bacon ville han ikke bruke en tradisjonell reklameordlyd som for eksempel "spis bacon fordi det er billig og godt". I stedet anbefalte han at forhandleren skulle appellere til de ulike sidene ved kjøperen, og heller basere kampanjen på det man hadde lært av gruppepsykologien i forbindelse med samfunnets gruppestrukturer (Ewen, 1996, s. 165). Bernays stilte derfor spørsmål om hvem som hadde innflytelse på menneskers matvaner, hvor svaret var legen. Bernays foreslo derfor at tidens PR-rådgivere skulle overbevise landets leger om å fortelle sine pasienter og offentligheten at det var godt for helsen å spise bacon. På denne måten ville en PR-rådgiver ha en viss garanti for at et antall mennesker ville følge legens råd, nettopp fordi han forsto det avhengige forholdet mellom pasient og lege. Evnen til å gi kredibilitet fra troverdige autoriteter ble nøkkelen til å selge mer bacon (Ewen, 1996, s. 165).

Ewan indikerer at Bernays forklarte at en PR-spesialists kapasitet til å mobilisere offentlighetens instinkter var avhengig av flere aspekter, som blant annet hans evner til å skape de symbolene som offentligheten var villig til å respondere på, hans evner til å vite og analysere de reaksjonene som offentligheten var villige til å gi; hans evner til å finne stereotypene, individene eller samfunnene som vil gi den beste responsen; hans evner til å snakke publikums språk og av dette kunne oppnå et favoriserende perspektiv på hans bidrag. Denne appellen til instinktene og de universelle ønsker skulle være den primære metoden han brukte for å oppnå ønskede resultater (Ewen, 1996, s. 172).

I årene etter første verdenskrig, eksemplifiserte Lippmann og Bernays en voksende klasse av propagandaspesialister som hadde tatt de mer eller mindre svevende fantasiene fra noen samfunnsvitenskapelige metoder og forvandlet dem til allment aksepterte strategier for sosial ingeniørkunst (Ewen, 1996, s. 173). Det vokste fram en verden der PR-eksperter, reklamestrateger og fotografer skulle legge føringer for betingelsene i den offentlige diskurs som var i ferd med å slå rot (Ewen, 1996, s. 173).

Hvis man betrakter Lippmanns forståelse av det gjennomsnittlige mennesket og Bernays metoder for god markedsføring, kan man foreslå at propagandaspesialistenes arbeidsoppgaver blant annet omfattet å gi et tiltenkt budskap den mest fordelaktige vinklingen, slik at et publikum ville ta imot med åpne armer. For som man har forstått, anså Lippmann det gjennomsnittlige mennesket for å være fullstendig ulogisk. Det var på bakgrunn av denne tankegangen, i tillegg til prinsippene fra gruppepsykologi, at Bernays skapte markedsføringsteknikkene sine. Teknikker som tilsa at man måtte overbevise ledere i samfunnet om at de skulle ta de mest hensiktsmessige valgene, og på den måte ville andre mennesker følge etter. Propagandaspesialistene solgte en idé. En annen teoretiker som var opptatt av PR-virksomhet, og som var opphavsmannen til uttrykket "de usynlige ingeniørene", var Harold Lasswell (Ewen, 1996, s. 146).

2.1.2 Harold Lasswell – Propagandaeksperter

Harold Lasswell var ledende samfunnsforsker i USA på 1900-tallet (Berntsen, 2014). I 1935 var han blant annet førsteamanuensis i statsvitenskap ved Universitetet i Chicago (Lasswell, 1935, s. 193). Det samme året ble artikkelen "The Person: Subject and Object of Propaganda" (1935) publisert. Teksten handler om propagandister, og måten spredningen av propagandapraksisen i store, moderne demokratier foregikk på, hadde en tendens til å ødelegge for den praksisen som hadde historisk knytning til demokrati (Lasswell, 1935, s. 188). Lasswell hevdet at som en konsekvens av den moderne industrialiseringen, vokste det fram en større arbeidsgruppe med journalister, redaktører, forelesere og etterforskere, der de som levde av å manipulere, ble kalt for intellektuelle. Propagandistene tilhørte naturligvis denne gruppen (Lasswell, 1935, s. 189).

Lasswell definerte propaganda som en teknikk som omfattet sosial kontroll eller som en sosialbevegelse. Propaganda var opptatt av holdninger rundt kjærlighet og hat, og som teknikk var det fokus på manipulering av kollektive holdninger hvor man brukte betydningsfulle symboler som ord, bilder og lyder. (Lasswell, 1935, s. 189).

Terminologien og formene for propaganda var i stadig forandring, og de som tidligere ble kalt presseagenter, ble etter hvert kalt PR-rådgivere, og senere for sannhetseksperter (Lasswell, 1935, s. 190). Det vil si at en sannhetsekspert mestret kunsten å manipulere andre med bestemte ord eller bilder. Sannhetseksperter hadde antakeligvis større innsikt enn den han formidlet til folket.

Lasswell forsøkte å gi innsikt i hvem en propagandist var, og han hevdet at språket som omfattet verden var en viktig del av propagandistens verktøy. Derfor argumenterte Lasswell for at propagandister måtte stamme fra tettsteder og byer fremfor landlige bondegårder, og det ble også antatt at de kom fra familier med middels til høy inntekt. Propagandistene måtte ha kunnskap om den verden og det samfunnet der folkemeningen hadde stor innflytelse, så det var antakeligvis avgjørende å beherske den daglige sjargongen. Dersom propagandistene hadde hatt røtter i en bondefamilie ville de antakeligvis hatt større interesse for andre ting enn å påvirke det moderne storsamfunnet.

Det ble forventet at propagandisten kom fra en familie der diskusjonen var rik på sosiale spørsmål, og Lasswell mente at propagandisten hørte spesielt godt hjemme i familier med prester, advokater, journalister og lærere (Lasswell, 1935, s. 190). De fleste propagandister hadde bakgrunn fra avisjournalistikk der man lærte om og skrev historier om de følelsesmessige betingelsene i massesamfunnet (Lasswell, 1935, s. 190). Videre hevder Lasswell at propagandapraksisen bar stolthet i å bære på hemmelig kunnskap og innsideinformasjon, og propagandisten satt stadig på ny og tidsriktig informasjon som ble benyttet i den praktiske forvaltningen av hendelser (Lasswell, 1935, s. 191). Lasswell indikerte også at propagandisten ikke bare var taus om sine egne meninger, men at han kunne snakke for andre på vegne av holdninger han selv ikke trodde oppriktig på (Lasswell, 1935, s. 192). Etersom demokratisk idealisme grunner i åpenhet og oppriktighet for felles goder, ble det antatt at propagandister brukte dette indirekte til egen vinning (Lasswell, 1935, s. 192). Lasswell foreslo at propagandistens

psyke måtte være impresjonistisk og intuitiv, fremfor systematisk og arbeidskrevende siden det var hans kløktige hode som var på jobb. (Lasswell, 1935, s 193).

Harold Lasswell gav et litt annet perspektiv til propagandavirksomheten enn Lippmann og Bernays, ettersom Lasswell var mer fokusert på å formidle hvem propagandisten var i form av personlige relasjoner og oppvekst. I tillegg hevdet Lasswell at propagandister hindret den rene demokratiske ånd ved at propagandisten styrte en del av den informasjonen som offentligheten skulle få tilgang til. Der Lippmann og Bernays fokuserte mer på å formidle behovet for propagandister og deres praktiske arbeid, var Lasswell mer opptatt av propagandistens bakgrunn. Poenget med å legge fram dette historiske perspektivet er å illustrere at det vi i dag kaller en spinndoktor ikke nødvendigvis er et så nytt fenomen som man kanskje kan få inntrykk av. Selve begrepet spinndoktor er antakeligvis 30 år gammelt dersom man forsoner seg med at *The New York Times* var først ute, men virksomheten som en spinndoktor er en del av, er antakeligvis mye eldre. Sigurd Allern indikerer at noen sider av PR er like gammel som kunnskapen om retorikk (Allern, 2011, s. 127).

2.1.3 Sigurd Allern – Teorier om spinn og spinndoktorer

Sigurd Allern er en av Norges fremste medieforskere, og fra 1995 til 2002 jobbet han ved Institutt for Journalistikk i Fredrikstad. I 2002 ble han den første professor i journalistikk ved Institutt for medier og kommunikasjon ved Universitetet i Oslo (Store norske leksikon, 2014). Allern har blant annet skrevet boken *Nyhetsverdier* (2001), bidratt med kapitlet "Kildene og mediemakten" i boken *Til dagsorden: Journalistikk, makt og demokrati* (Eide, 2001) og forfattet artikkelen "PR, politics and democracy" (2011) som ble publisert i *Central European Journal of Communication*.

Allern indikerer at man i løpet av de siste årene har fått gjennomslag for ulike typer *public relations* i nyhetsmediene hvilket har ført til en fornyet debatt om journalistikkens vilkår (Allern, 2001, s. 274). Allern ser *public relations* som et konsept med flere betydninger og mange, ofte negative, konnotasjoner, som spin, stonewalling og manipulasjon (Allern, 2011, s. 126). I USA og Storbritannia har den oppfinnsomme nyhetsproduksjonen fra politiske PR-eksperter – *spin doctors* – knyttet til Det Hvite Hus, Downing Street, partihovedkvarterer, regjeringskontorer og mektige lobbygrupper satt

tema på dagsorden (Allern, 2001, s. 274). Allern hevder videre at problemstillingen har blitt aktualisert i de skandinaviske landene gjennom PR-byråenes raske vekst og aktive rekruttering av nyhetsjournalister og politikere til konsulentjobber i bransjen (Allern, 2001, s. 274). Allern uttrykker at begrepet public relations (PR) har i flere land en negativ klang fordi det blir forbundet med triksing og glatte markedsføringstiltak, hvilket tilsier at PR-bransjen har, bokstavelig talt, hatt et PR-problem. Når politiske journalister eller medieanalytikere kaller en politisk rådgiver eller PR-rådgiver for en spinndoktor er det ikke ment som et kompliment (Allern, 2011, s. 126). Man har derfor i Norge og andre skandinaviske land forsøkt å ta i bruk eufemismer som "informasjon og samfunnskontakt", "informasjonsrådgivning" og "kommunikasjon" (Allern, 2001, s. 275).

Hva en spinndoktor er, virker ikke som å ha et entydig svar, og Allern søker å forklare spinnbegrepet ved å forklare at verbet *å spinne* blant annet kan bety å snurre rundt eller å gå i spinn slik at man lett mister kontrollen. Også uttrykket "spin a yarn" brukes i overført betydning om å fortelle en vits (Allern, 2001, s. 277). Videre forklarer Allern at en spinner heter spindel på svensk og edderkopp på norsk. Og som man kjenner til er noen edderkopper ufarlige, mens andre er giftige. Uansett har de en ting til felles: alle spinner nett for å fange byttet (Allern, 2001, s. 277). Allern argumenterer for at både *spin* og *spin doctors* assosieres med de mørkere sidene ved PR, blant annet på grunn av viljen til å vri på fakta eller utelate informasjon (Allern, 2001, s. 277). Her kan man trekke en parallell til propagandistene som satt på innsideinformasjon, og som bare uttalte den mest passende informasjonen på gitt tid, slik som Bernays forklarte. Manipulerende utspill, "orwellsk nytale", styrte lekkasjer og anonymisert skittkasting mot konkurrenter og motstandere hører med til ingrediensene. Det som særpreger dagens politiske edderkopp er først og fremst deres evne til å spinne nett som virker tiltrekkende på redaksjoner og journalister (Allern, 2001, s. 277).

Allern mener at PR-virksomheten som nærmest per definisjon er uetisk og manipulerende, er en misforståelse. Han mener at public relations praktiseres i flere ulike former og kan tjene ulike formål. PR omfatter alt fra nøkterne, offentlige informasjonskampanjer om lovendringer og rettigheter til svart militærpropaganda under kriser og krig (Allern, 2001, s. 276). Avsenderens interesser, budskapets innhold og hvilke påvirkningsformer som benyttes må hele tiden vurderes konkret (Allern,

2001, s. 277). Allern forklarer videre at de fleste større PR-byråer vanligvis ansetter tidligere journalister og redaktører som konsulenter, hvilket vil si at dette er rådgivere som har kontaktnett og praktisk kunnskap om hvordan et budskap bør presenteres for å få gjennomslag vis-à-vis myndighetene og i nyhetsbildet (Allern, 2001, s. 280). PR-byråene tilbyr kundene sine kommunikasjonspakker der undersøkelser og rådgivning om intern kommunikasjon, lobbying, mediekontakt og mer direkte påvirkningsformer inngår som elementer (Allern, 2001, s. 280). Allern hevder at de grunnleggende, fordelaktige og elementære argumentene for de positive effektene av PR er at alle organisasjoner og institusjoner har behov for å kommunisere med sine målgrupper og interessenter (Allern, 2011, s. 127). Allern indikerer at noen sider av PR er like gamle som kunnskapen om retorikk, og evnen til å overbevise eller overtale er nødvendig for alle typer lederskap, ikke minst rundt det politiske livet i demokratiske land (Allern, 2011, s. 127). På det siste punktet skiller Allern seg fra Bernays, som argumenterte for at propagandister brukte de demokratiske grunntankene som verktøy mot målgrupper og interessenter. Men så vil man kanskje også si at propagandister var noe litt annet enn spinndoktorer. En spinndoktor fremstilles av Allern som en PR-ekspert som behersker metodene for å sette spinn på en sak.

2.1.4 Tor Bang – Teorier om spinn og medieforhold

Tor Bang er førsteamanuensis ved institutt for kommunikasjon, kultur og språk, ved Handelshøyskolen BI (BI, 2014). Han har blant annet gitt ut bøkene *Medier og kommunikasjon* (2003) og *Makt og spinn i mediene* (2006). Bang indikerer at spinn handler om bevisst synliggjøring, hvilket er en metode for å sette fart i nyhetene (Bang, 2006, s. 194). Denne forståelsen av spinn gir noe gjenklang i Bernays anbefaling til kjøttforhandleren som skulle selge bacon. Selv om Bernays antakeligvis er noe mer radikal i sin metode ettersom han ville overbevise legene om at bacon var helsemessig lurt, handler det i bunn og grunn om bevisst synliggjøring.

Bang og Allern har ulik oppfatning av begrepet spinn og fører ordet tilbake til ulike betydninger. Der Allern bringer ordet tilbake til edderkopper, hevder Bang at begrepets denotasjon, eller grunnbetydning, er hentet fra tekstilindustrien der å spinne er å lage tråder av ull, bomull eller lin (Bang, 2006, s. 194-195). Selv om Bang og Allern har ulik forståelse av ordet spinn, der den ene fokuserer på tekstil og den andre på edderkopper,

har begge en fellesnevner. Tråder. Bomull, ull og lin blir til tråd og edderkopper produserer egen tråd. Hvis det er slik at Bang antar at spinndoktoren er den som holder rokken, som man bruker som verktøy for å lage tråd, i gang, vil man kunne hevde at Bangs spinndoktor er som en edderkopp ettersom han også produserer sin egen tråd. Spinndoktoren skaper og styrer sitt eget nett. Men det er bare en av mange tolkningsmuligheter naturligvis. Bang hevder videre at den yrkesutøveren som pynter på sannheten eller som setter saker i spinn, kalles gjerne en spinndoktor. Også andre begreper brukes internasjonalt, der den snilleste terminologien antakeligvis er medierådgiver. Bang hevder likevel at det sannsynligvis ikke er mange medierådgivere som er glad for å bli kalt spinndoktorer (Bang, 2006, s. 194-195). En giftigere variant av termen er *spinnmeister*, hvilket er en betegnelse som brukes mest i USA på tross av sitt tyske opphav. *Meister* konnoterer gjerne mystikk, trolldom og skjulte metoder (Bang, 2006, s. 194-195).

Bang foreslår at man snakker om spinn når mengden nyhetsinnslag om et tema indikerer at det står en spinndoktor bak. Også når likelydende nyhetsoppslag presenteres i konkurrerende kanaler, mener man det står en spinndoktor bak. Slike metoder representerer den kvantitative forståelsen av spinn (Bang, 2006, s. 195). Det vil si der man kan oppleve effektene av spinndoktorer ut i fra et større antall avisartikler, og gjerne i konkurrerende aviser. Den kvalitative forståelsen av spinn finner man når en sak settes i et spesielt og positivt lys for en avsender eller oppdragsgiver, eventuelt at organisasjoner setter konkurrerende bedrifter eller saker i et tvilsomt lys (Bang, 2006, s. 195). Bang hevder videre at spinn og spinndoktorens virksomhet oppleves nesten uten unntak som noe negativt, og blir dermed mistenkeliggjort i medieoffentligheten. Likevel kan det virke som at det å betegne et nyhetsoppslag som spinn, eller en medierådgiver som spinndoktor, ikke får konsekvenser for den som deler ut merkelappen (Bang, 2006, s. 195).

Bang foreslår at det kan være grunn til å spørre seg i hvor stor grad mediekanaler spiller med på spinn. Det er i følge Bang vanlig å kritisere journalister og redaktører for å være naive generalister som lar seg manipulere av kyniske medierådgivere og spinndoktorer (Bang, 2006, s. 214). Bang indikerer at kritikken delvis er berettiget, men det er likevel ikke gitt at hverken journalister eller redaktører i sin alminnelighet, er ukritiske eller

manipulerbare (Bang, 2006, s. 214). De fleste medier, og de som jobber der, har likevel en politisk agenda, selv om agendaen ikke er så tydelig partipolitisk. Mediene kan, som alle andre, fristes til enkle generaliseringer (Bang, 2006, s. 214). Både Allern og Bang presenterer en spinndoktor ut fra relativt likt perspektiv, men der Bang kaller spinndoktoren for medierådgiver i sin mildeste form, er en spinndoktor en PR-ekspert i Allerns beskrivelse. Bang har mer fokus på hvordan man kan oppdage spinn i form av kvalitative og kvantitative erfaringer fra nyhetsbildet, mens Allern fokuserer på at public relations, og spinn kommer i mange former.

2.1.5 R. Sumpter og J. W. Tankards – Spinndoktor versus PR-rådgiver

”The Spin Doctor: An Alternative Model of Public Relations” (Sumpter og Tankard, 1994) ble publisert i *Public Relations Review* i 1994. Artikkelen ser på spinndoktorfenomenet og forsøker å svare på hva en spinndoktor er, hva en spinndoktor gjør, hvem spinndoktorene er, hva effektene av spinn kan være, forholdene mellom jobben spinndoktoren gjør og tradisjonell PR, og hva slags implikasjoner fenomenet har på kommunikasjonsteori. Artikkelen fokuserer altså mest på *hvem* spinndoktoren er, både som yrkesperson og også konsekvensene av yrkesrollen. Perspektivet i artikkelen er spesielt interessant i forhold til denne oppgaven ettersom den berører ulike aspekter ved spinn som det nødvendigvis ikke har vært like fokusert på hos Allern og Bang.

Sumpter og Tankard foreslår at termen *spin doctor* virker til å være mer en bare et slagord. Forfatterne hevder derfor at det eksisterer en ny og reell rolle innenfor kommunikasjonsfeltet (Sumpter og Tankard, 1994, s. 26). Sumpter og Tankard anser rollen som spinndoktor som noe annet enn den tradisjonelle PR-rådgiveren ettersom en spinndoktor har mer fokus på personlig kontakt med media. En spinndoktor vil forsøke å gripe inn i nyhetsproduksjonsprosessen tidligere enn den tradisjonelle PR-rådgiveren og spinndoktoren vil benytte seg av ny teknologi på enn mer fordelaktig måte. (Sumpter og Tankard, 1994, s. 26). Sumpter og Tankard indikerer at de største implikasjonene av spinndoktorens arbeid innenfor journalistikken er at reporterens forsøk på å samle nyhetsinformasjon er avhengig av en spinndoktor, hvilket forfatterne hevder bør bli mindre avhengig. Videre anbefaler Sumpter og Tankard at PR-bransjen bør anerkjenne spinndoktorfenomenet (Sumpter og Tankard, 1994, s. 26).

Sumpter og Tankard karakteriserer en spinndoktor som en person som er personlig kjent med mediesuperstjerner, som kan finpusse sitt budskap til en enkelt slagord, og vet hvordan man gjentatte ganger overstrømmer mediekkanaler med favoriserende budskap (Sumpter og Tankard, 1994, s. 21). En spinndoktor vil si at "a hurricane is just a thunderstorm on steroids" for å selge en turistdestinasjon som lider av uheldige værforhold (Sumpter og Tankard, 1994, s. 21). I artikkelen ser det tilsynelatende ut som at Sumpter og Tankard forsøker å avlive noe av skepsisen mot spinndoktorer. En spinndoktor beskrives av forfatterne som en yrkesutøver innen PR-bransjen, men som benytter andre metoder enn PR-rådgivere. Som både Bang og Allern er inne på, er spinnvirksomheten ofte assosiert med de mørkere sidene ved PR-virksomhet, og å kalles spinndoktor er nødvendigvis ikke et kompliment. Likevel er det mystiske aspektet ved spinnvirksomhet antakeligvis en overdrivelse. Dermed får man et annet perspektiv ved artikkelen til Sumpter og Tankard, ettersom de fremstiller spinndoktorer og spinnvirksomhet fra et mer positivt ståsted. PR-bransjen må anerkjenne spinndoktorfenomenet (Sumpter og Tankard, 1994, s. 26).

2.1.6 Leighton Andrews – Spinndiskurs og kjendisstatus

I 2006 publiserte *Journal of Public Affairs* artikkelen "Spin: from tactic to tabloid" av Leighton Andrews. Andrews er æresprofessor ved School of Journalism ved Universitetet i Cardiff. Artikkelen gir en omfattende presentasjon av spinn og spinndoktorer. Andrews fokuserer spesielt på opphavet til fenomenet spinn og spinnfenomenets utviklingen fra å være en enkel taktikk i valgkampdebatter til å bli et altomfattende ord for kommunikasjon i regjerningskontekst (Andrews, 2006, s. 41). Andrews hevder at ordet spinn er et utbredt og populært ord som har utviklet seg på grunnlag av hovedsakelig to prosesser: den voksende kjendisstatusen rundt spinndoktorens rolle, og ordets brukervennlighet for tabloidenes redaktører (Andrews, 2006, s. 31). I artikkelen henviser Andrews til andre teoretikers fremstillinger av fenomenet: Brown, som er referert til i Andrews (2006), mener at spinn har blitt en eufemisme for svik og manipulasjon, og i tillegg blir det generalisert til å bety propaganda (s. 32). Chambers, som også er referert til i Andrews (2006), hevder at en spinndoktor er en som, spesielt i politikken, forsøker å ha innflytelse på offentlighetens meninger ved å fokusere på en favoriserende skjevhet når informasjon blir presentert for offentligheten eller media (s. 32). Selv hevder Andrews at spinn har blitt et av de

mest overbrukte, og antakeligvis minst meningsfulle, ordene i forbindelse med politisk kommunikasjon (Andrews, 2006, s. 31).

Andrews argumenterer videre for at spinndiskursen vil være drivkraften for de grunnleggende former for kommunikasjonspraksis i regjerningskontekst (Andrews, 2006, s. 32). Andrews er opptatt av kjendisstatusen til spinndoktoren, og hevder at kjendisstatus strukturerer forholdet mellom media og politikere, der politikk er en såpeopera, strukturert og utviklet for det tabloide forbruk (Andrews, 2006, s. 38). Andrews indikerer viktigheten av spinndoktorrollen ettersom politikere er avhengige av dem, businesskjemper sverger til dem og selv de kongelige har en (Andrews, 2006, s. 41). På lik linje med Sumpter og Tankard er Andrews opptatt av spinndoktorens posisjon i mediemiljøet. I begge artiklene kan man lese om den nye rollen i den politiske konteksten, og der Sumpter og Tankard fokuserer på spinndoktorens rolle som noe annet enn en PR-rådgiver, er Andrews opptatt av spinndoktors kjendisstatus. I følge Andrews preger spinndoktoren den politiske kommunikasjonsdiskursen (Andrews, 2006, s. 41).

2.1.7 I korte trekk

I delkapitlene over har man sett på ulike perspektiver av spinndoktorfenomenet fra når man først ble kjent med spinndoktorfenomenet i 1984 og til det historiske perspektivet der man kan trekke paralleller til propagandister og samfunnsvitenskapelige teorier på 1920- og 1930-tallet. Videre ser man hvordan de norske teoretikerne Allern og Bang fremstiller spinnvirksomheten og spinndoktorer, etterfulgt av det internasjonale perspektivet man finner i artiklene av Sumpter og Tankard, og Andrews. I den tidligere forskningen finner man mange likhetstrekk, blant annet i forhold til at en spinndoktor er en del av en politisk rådgivningsbransje og at en spinndoktor antakeligvis tilhører et annet miljø enn det man kjenner som PR-virksomhet. Selv om det ikke nødvendigvis uttrykkes eksplisitt at en spinndoktor er mer mørk og mystisk enn andre i PR-bransjen, er det en underliggende idé om at spinndoktorer anses som noe ukjent og mystisk. Allern og Bang uttrykker eksplisitt hvordan en spinndoktor mistenkes for å være del av den mørkere siden ved PR-virksomheten. Sumpter, Tankard og Andrews er mer implisitte i denne saken, men de tre teoretikerne tar spinndoktorer i et slags forsvar, og på denne måten forstår man at det eksisterer noen fordommer mot en spinndoktor.

Der Allern og Bang fokuserer på spinnbegrepets grunnbetydning og fører det tilbake til edderkopper og tekstilbransjen, er Sumpter og Tankard opptatt av hvordan en spinndoktor er ulik en PR-rådgiver i form av personlig kjennskap til mediesuperstjerner og kunnskap om hvordan man lager slagord ut av ingenting. Andrews er mest fokusert på spinndoktors rolle i politisk kommunikasjonsdiskurs, i tillegg til spinndoktors kjendisrolle. På samme måte som teoretikerne skiller seg fra hverandre i forhold til i hvilket perspektiv de fremstiller spinndoktor vil man senere i oppgaven se hvordan aviser også fremstiller spinndoktor ut i fra ulike perspektiver. Jeg tror det er viktig for den videre forståelsen å bite seg merke i at en spinndoktor blir fremstilt på flere ulike måter der alle kan være like riktige, men med ulike perspektiv eller oppfatninger av spinndoktorfenomenet. I analysen vil man se at det i avisen finnes fire typer spinndoktorer som er mest fremtredende.

2.2 Avisens roller

Mediene er, som Walter Lippmann (1922) skrev, den viktigste lenken mellom det som skjer i verden og de inntrykkene vi har i vår egen bevissthet av det som har skjedd (Allern, S. 2001, s. 273). I følge Martin Eide, som er professor ved Institutt for medievitenskap i Bergen, henter journalistikken sin offentlige legitimitet i et demokratiideal. Journalistikken skal legge til rette for samfunnsdebatten, rette søkelyset mot kritikkverdige forhold, og lage rom for aktiv utfoldelse av ytringsfrihet (Eide, 2001, s. 26). Tor Bang hevder at pressen er den fjerde statsmakt. Likevel har den en annen status enn lovgivende, utøvende og dømmende makt. Pressen anses av Bang som en maktfaktor i samfunnet fordi den har evnen til å rette søkelyset på aktuelle hendelser (Bang, 2006, s. 221). Også Eide hevder at journalistisk makt har en svært viktig posisjon i dagens samfunn. Man kan observere hvordan denne makten utfolder seg i det politiske liv, i næringslivet, i offentlig sektor, i organisasjonsliv, samt i hverdagslivet (Eide, 2001, s. 31).

Eide hevder videre at massemediene inntar en sentral rolle som arena for samfunnets dialog med seg selv. Ved å tolke og formidle hendelser og perspektiver overfor et massepublikum bidrar mediene til å forme mottakerens forståelse av ulike fenomener

(Eide, 2008, s. 14). Eide indikerer at det moderne samfunnet kjennetegnes ved at man må ta stilling til flere fenomener man ikke har personlig kjennskap til, hvilket gjør mediene til en viktig kilde til innsikt, kunnskap og meninger (Eide, 2008, s. 14). Avisenes rolle når det gjelder fremstilling av spinndoktoren, er antakeligvis avgjørende for hvilken kunnskap man får om fenomenet. Det er antakeligvis gjennom mediene man oftest møter på spinndoktorfenomenet. Eide hevder at mediene, og spesielt nyhetsmediene, stadig fremstiller sitt innhold som et speilbilde av virkeligheten. Likevel er det i medievitenskapen en grunnleggende erkjennelse at mediene representerer virkeligheten, og kan aldri gi noe fullstendig bilde av den (Eide, 2008, s. 15-16).

Norge har en strek og variert presse. Tidligere hadde aviser en tydelig partipolitisk binding, og fremdeles kan man erfare at den politiske orienteringen har gått i arv (Schwebs og Østby, 2007, s. 35). Allern hevder at avisens journalister og redaktører serverer sine meninger på leder og kommentarplass, mens nyhetsjournalistikken "speiler virkeligheten", uavhengig av ideologi og verdistandpunkt ut over det journalistiske (Allern, 2001, s. 46). Videre indikerer Allern at det er utvilsomt sjelden at nyhetsjournalister overstyres av politiske veivoktere i redaksjonsledelsen, men like fullt er det viktig å innse at det daglige journalistiske nyhetshåndverket utøves innenfor bestemte økonomiske, politiske og kulturelle rammer. Journalistiske valg anses derfor som verdivalg (Allern, 2001, s. 47). Nyhetsmediene påvirker hva vi er opptatt av, de anfører flere forutsetninger for politiske og økonomiske avgjørelser og utøver på den måten en definisjonsmakt i samfunnet (Allern, 2001, s. 11). Yngve B. Hågvar, som er høyskolelektor ved institutt for journalistikk og mediefag ved Høyskolen i Oslo og Akershus, hevder at i journalismens nyhetsfortellinger tildeles vanlige folk rollen som ofre, elitepersoner med makt får skurkerollen, mens mediene indirekte blir helten som forsvarer grasrota mot maktmisbruk og kritisk filtrerer elitens budskap så "hvermannsen" ikke blir manipulert (Hågvar, 2013, s. 218). Ettersom avisen har den rollen og den status den har i samfunnet, er det desto mer interessant å undersøke hvordan avisen fremstiller en spinndoktor. Sistnevntes rolle er jo som vi har sett nokså synlig i nyhets- og mediebildet, der avisenes fremstilling av dem er sentral.

2.3 Diskursanalyse

I tekstvitenskapen brukes begrepet diskurs som en fellesbetegnelse for mediernes meddelelser. Dette diskursbegrepet kommer fra lingvistikken, der det betegner enheter av tekst som går ut over setningsnivå. Analyse av slike tekstenheter kalles i lingvistikken diskursanalyse (Østby et al. 2013, s 93). Begrepet er likevel stort og med ulike tolkningsmuligheter. Diskursanalyse er ikke en enhetlig tekstanalytisk tilnærming, men heller en samlebetegnelse for flere tradisjoner. Norman Fairclough, som er en av de mest kjente utøverne av og blant hovedpersonene i utviklingen av det som kalles kritisk diskursanalyse (CDA), skiller mellom to overordnede tilnærminger: en lingvistisk diskursanalyse og en samfunnsvitenskapelig tradisjon (Østby et al. 2013, s 93. Veum, 2011, s. 113). I den lingvistiske tradisjonen vises det til konkret bruk av språk og andre tegn i kommunikasjon, mens i den samfunnsvitenskapelige retningen handler det om betegnelse på de historiske og samfunnsmessige betingelsene som regulerer produksjon av utsagn (Østby et al. 2013, s 93). Det vil si at dersom jeg hadde til hensikt å se på hvorvidt avistekster om spinndoktorer ble produsert ut i fra en maktposisjon som var dannet over tid, eller om spinndoktorers påvirkning på politikere bidro til en skjevhet i nyhetsbildet, ville det være naturlig å forankre diskursteorien innenfor den samfunnsvitenskapelige rammen. Men ettersom det er avisartikler som skal undersøkes i forhold til hvordan de fremstiller spinndoktoren, basert på språk, er det den lingvistiske diskurspraksisen som oppgaven heller mest mot. Likevel er det viktig å presisere at begge tradisjonene har en felles interesse for forholdet mellom språk og samfunn, og et syn på språk som er styrende for vår oppfatning av den sosiale virkelighet (Østby et al. 2013, s 93-94).

Begrepet diskursanalyse har som man forstår mange betydninger, både fra et teoretisk ståsted og som faktisk analyseverktøy. For å kunne forklare diskurs på en forståelig måte, samtidig som at det er knyttet til oppgavens tema, vil jeg først skissere noen viktige elementer ved Faircloughs diskursteori. Disse vil ikke nødvendigvis brukes direkte i oppgaven, men er likevel betydningsfulle for den totale forståelsen. Deretter spisser jeg fokuset mot diskurs som representasjon, og de aspektene som er viktige å ta med videre i oppgaven. Jeg følger ikke Faircloughs metode slavisk, men tar med de verktøy som er vesentlige i analysen.

2.3.1 Diskurs som del av en sosial praksis

Diskurs blir i denne oppgaven forstått i tråd med Fairclough som ser diskurs som et element i en sosial praksis (Fairclough, 2003, s. 23). Sosiale praksiser kan i følge Fairclough sees på som måter å kontrollere valget av visse strukturelle muligheter og utelukkelse av andre i bestemte områder av samfunnslivet (Fairclough, 2003, s. 23-24). Fairclough mener at diskurs realiseres på tre hovedmåter i sosial praksis. Disse hovedmåtene er sjangere som refererer til måter å *handle*, diskurs som anses som måter å *representere*, og stiler som innebærer måter å *være* (Fairclough, 2003, s. 26). Videre betyr det at diskurs realiseres som del av en handling, der man kan skille mellom ulike sjangre som ulike måter å samhandle diskursivt (Fairclough, 2003, s. 26). Nyhetsartikkelen er for eksempel en sjanger. Diskurs realiseres også som en representasjon som alltid er del av den sosiale praksis, hvilket innebærer representasjoner av den materielle verden, av andre sosiale praksiser eller selvrefleksive representasjoner av en praksis (Fairclough, 2003, s. 26).

2.3.2 Diskurs som representasjon

I denne oppgaven forstår jeg diskurs som måter å representere noe på. For å være mer presis, diskurs som måter å representere spinndoktorer. Det er vesentlig å bemerke at Fairclough bruker diskursbegrepet på to måter. På et konkret nivå skiller Fairclough mellom forskjellige diskurser som kan representere det samme området av verden fra ulike perspektiver eller posisjoner, altså diskurs som representasjonsmåter (Fairclough, 2003, s. 26). I tillegg bruker Fairclough diskurs på et mer generelt nivå, der diskurs konstituerer bestemte måter å være, bestemte sosiale og personlige identiteter, det vil si som element i sosial praksis (Fairclough, 2003, s. 26). I denne oppgaven er det først og fremst diskurs på det konkrete nivået som er sentralt. Det betyr at man skal se at spinndoktorer (samme område av verden) vil bli representert fra ulike perspektiver. Fairclough hevder at tekster har kausale effekter på, og bidrar til endringer i folks oppfatninger og holdninger, handlinger, sosiale relasjoner, og den materielle verden. Disse effektene er mediert av meningsdannelse (Fairclough, 2003, s. 8).

Når man jobber med tekstanalyse, er man opptatt av hvordan ulike former for mening dannes, og det finnes flere tilnærminger. For eksempel er den funksjonelle tilnærmingen til språket opptatt av multifunksjonaliteten ved tekster (Fairclough, 2003, s. 26).

Systemisk-funksjonell lingvistikk (SFL), for eksempel, hevder at tekster har ideasjonell, mellommenneskelig og tekstuell funksjon på samme tid. Det vil si at tekster på samme tid representerer aspekter av verden (den fysiske, sosiale og mentale), fremstiller relasjoner mellom deltakere i sosiale sammenhenger og uttrykker holdninger, ønsker og verdier som deltakerne besitter (Fairclough, 2003, s 27). Man kobler samtidig sammenhengende og sammenfattende deler av tekster sammen, og man kobler tekster med deres situasjonelle sammenhenger. Rettene sagt, det er disse metodene mennesker bruker i den meningsskapende prosessen (Fairclough, 2003, s. 27. Halliday, 1994, s. xiii). M.A.K. Halliday, emeritus professor i lingvistikk ved Universitetet i Sydney, er best kjent som grunnleggeren av funksjonell grammatikk (Halliday, 1994). Fairclough lar seg inspirere av denne teorien ettersom han også betrakter tekster som multifunksjonelle, men vinkler det heller til distinksjonene mellom sjanger, diskurs og stil. Fairclough foretrekker å snakke om tre former for meningsskapning fremfor funksjoner. Disse formene er handling, representasjon og identifikasjon. *Representasjon* korresponderer med Hallidays ideasjonelle funksjon, altså hvordan aspekter ved den fysiske, sosiale og mentale verden representeres. *Handling* samsvarer nærmest med Hallidays mellommenneskelige funksjon, det vil si hvordan tekst fremstiller de sosiale relasjonene mellom deltakerne. Denne funksjonen fokuserer dog mer på tekst som en måte å samhandle i sosiale sammenhenger. Halliday har ingen separat funksjon som omfatter identifikasjon, men det Fairclough inkluderer i *identifikasjon* kan man finne i Hallidays mellompersonlige funksjon. Fairclough har ingen separat tekstuell funksjon, men tar med dette aspektet i handling som meningsdannelse (Fairclough, 2003, s. 27). Ettersom denne oppgaven forstår diskurs som representasjon handler det også om Hallidays ideasjonelle meningsfunksjon, det vil si måter å representere aspekter av verden. Det er også viktig å presisere at det ikke er handling og identitet som vil bli undersøkt i denne oppgaven, og heller ikke samspillet mellom handling, representasjon og identitet. Likevel er det vesentlig å forstå noe av helheten, før man kan forstå delene.

Når man fokuserer analyse av tekster på samspillet av handlingen, representasjon og identifikasjon, bringer man et samfunnsperspektiv inn teksten. Fairclough viser til en korrespondanse mellom handling og sjangere, representasjon og diskurs, og identifisering og stiler (Fairclough, 2003, s.27-28). Og det er korrespondansen mellom representasjon og diskurs jeg er opptatt av i denne oppgaven. Fairclough hevder at når

man analyserer spesifikke tekster som del av konkrete hendelser, gjør man to sammenhengende ting: 1) man ser på dem i form av de tre aspekter av betydning, og hvordan disse er realisert i de ulike funksjonene i tekstene (ordforråd, grammatikk), 2) man lager en forbindelse mellom den konkrete sosiale sammenhengen og mer abstrakte sosiale praksiser ved å undersøke hvilke sjangere, diskurser og stiler som trekkes på, og hvordan de forskjellige sjangre, diskurser og stiler artikuleres sammen i teksten? (Fairclough, 2003, s. 28). I min analyse av hvordan spinndoktorer fremstilles i aviser er det mer aktuelt å fokusere på sistnevnte enn begge to. Analysen vil ikke være en næranalyse av enkelte ord og setninger, men en analyse av hvordan ulike fremstillinger er beslektet og skiller seg fra hverandre basert på beskrivelser. Det vil si at jeg lager forbindelser mellom de konkrete fremstillingene og setter dem inn i mer abstrakte diskurser, for så å undersøke hvordan diskursene artikuleres.

Fairclough (2003) ser diskurser som måter å representere aspekter ved verden, hvilket innebærer prosessene, relasjonene og strukturene ved den materielle verden, den mentale verden av tanker, følelser og tro, og den sosiale verden. Spesifikke aspekter ved verden kan bli representert ulikt, så derfor er man generelt sett i den posisjon at man må tenke gjennom forholdene mellom ulike diskurser (Fairclough, 2003, s. 124). Det vil si at det spesifikke aspektet kan i denne sammenheng referere til spinndoktorer, og hvordan en spinndoktor blir representert, eller fremstilt, ulikt. Jeg har derfor vært i den posisjon at jeg har tenkt gjennom forholdene mellom diskursene. Jeg har analysert og undersøkt hvilke representasjoner som ligner på, eller minner om hverandre, gjennom måten de fremstiller og omtaler en spinndoktor. Dersom det ikke har vært lignende trekk ved representasjonene, har dette dannet nye grupperinger, altså diskurser.

3. METODE

I denne oppgaven undersøker jeg hvordan spinndoktorer fremstilles i norske aviser. Oppgaven er en eksplorativ undersøkelse av fremstillingen av spinndoktorer hvilket innebærer at målet er å bli kjent med undersøkelsesobjektet og problemfeltet. Det eksplorative designet er relativt fleksibelt nettopp fordi man skal kunne tilpasse og ta hensyn til uventede forhold etter hvert som slike kan bli avdekket (Østbye et al, 2013, s. 267). Jeg praktiserer en induktiv tenkemåte hvilket betyr at hypoteser som utvikles, er generert på grunnlag av empiriske undersøkelser (Ryen, 2002, s. 29). Ved induksjon slutter man fra observasjoner til utsagn om generelle sammenhenger. Siden en induktiv slutning ikke nødvendigvis er en logisk følge av premissene, fører den ikke til entydige verifiserte, universelle utsagn (Ryen, 2002, s. 29).

Før jeg går nærmere inn på redegjørelsen for oppgavens materiale (3.1), de metodiske valgene (3.2), den metodiske inspirasjonen (3.3), og vurderingen av oppgavens begrensninger (3.4), vil jeg kort skissere oppgavens videre forskningsdesign. Ettersom jeg har som mål å undersøke hvordan spinndoktorer fremstilles, har jeg først kartlagt i hvilket omfang begrepet brukes. Dette skal gi en kvantitativ oversikt, og også begrunnelse for å studere fenomenet kvalitativt. Det vil si at hvis det var slik at spinndoktorbegrepet ble brukt relativt sjeldent, ville det ikke vært særlig grunn til å undersøke fenomenet noe nærmere. Når den tallmessige oversikten er lagt fram, vil jeg presentere fire type diskurser som spinndoktorbegrepet kategoriseres i. Disse kategoriene er utviklet på bakgrunn av alle fremstillingene i materialet og hvordan de passer sammen med hverandre innholdsmessig. Dette skal jeg snart forklare nærmere.

3.1 Materialet

Materialet mitt består av avisartikler som er skrevet og publisert i norske papiraviser. Jeg har brukt søkefrasene *spin doctor* og *spinndoktor*² i Atekst. Atekst er et anerkjent digitalt nyhetsarkiv som gjør det enkelt å søke på aktuelle overskrifter, aviser eller søkeord, og som gir en oversikt over både nasjonale og internasjonale aviser. I tillegg til søkefrasene valgte jeg at det skulle søkes etter papiraviser, og jeg valgte å ikke

² Det er kun treff på ordet spinndoktor (spin doctor/spin-doctor) som inkluderes i materialet. Det vil si at treff på spin/spinn uten doctor/doktor ekskluderes.

spesifisere noen tidsperiode. Da jeg utførte de første søkene med søkefrasene, oppdaget jeg at både *spin doctor* og *spinndoktor* ga mange treff, og jeg valgte å inkludere begge. Det ser tilsynelatende ikke ut til å være noen bevisst grunn for at avisene bruker det ene ordet eller det andre, så i analysen har jeg slått sammen resultatene søkefrasene ga. Siden den norske versjonen av ordet ikke eksisterer i ordboka, kontaktet jeg Språkrådet for å undersøke om det er den norske eller engelske skrivemåten som er korrekt å bruke. Språkrådet svarte at det ikke er vedtatt noe om skrivemåten av ordet, men ut i fra vedtak om fornorsking, må *spinndoktor* godtas som skrivemåte³ (Marianne Aasgaard, rådgiver, Språkrådet, mottatt 25.04.14). Derfor vil jeg benytte ordet *spinndoktor* videre, hvilket vil inkludere resultater fra begge skrivemåter.

I problemstillingen min heter det at jeg vil undersøke hvordan *spinndoktor* fremstilles i norske aviser. Jeg har imidlertid avgrenset området litt. Jeg fokuserer primært på artikler, hvilket innebærer ledere, nyhetsartikler, reportasjer, features og anmeldelser. Det vil si at TV-guider, "På scenen", "På programmet" og "Hva skjer" ikke regnes med i materialet, og grunnen til det er at slike tekster har som funksjon å informere om når noe skal foregå, og er ikke typiske sammensatte tekster slik som for eksempel en nyhetsartikkel. Artikler uten relevans blir naturligvis ikke tatt i betraktning. I enkelte tilfeller hender det at ulike aviser bruker samme kilde, og dersom ordlyden er identisk i flere aviser, blir kun en av dem medregnet. I svært få tilfeller har det hendt at en artikkel har ugyldig url, og da ekskluderes den.

I Atekst finner man første treff på søkefrasen *spin doctor* i 1985. Fra 1985 til 1996 handler treffene om travsport og musikk⁴. I november 1996 skriver *Dagbladet* en artikkel med tittelen "Mediedoktorer" (Markussen, 1996). Dette er den første artikkelen som fremstiller den *spinndoktor* som oppgaven handler om. Fra 1985 til 2014 er det 434 saker som gir treff på *spin doctor*, der 124 av dem er artikler som gir en fremstilling av *spinndoktorer* av typen politisk rådgiver. I 2002 leser man første artikkel der den norske skrivemåten *spinndoktor* er brukt. Her er det *Dagens Næringsliv* som har skrevet en sak med overskriften "Seim Story", som handler om Carl Fredrik Seims kjøp av

³ E-posten følger som vedlegg.

⁴ Treff i forbindelse med travsport og musikk finnes i hele perioden, men som oftest mellom 1985 og 1996.

eiendommer, biler og båter for 280 millioner kroner, og der det blir stilt spørsmål om hvor pengene kommer fra. Seim mottar råd fra sin spinndoktor (Furnes, Winge og Hansen, 2002). Fra 2002 og fram til 2014 eksisterer det 104 treff⁵ på søkefrasen spinndoktor, der 78 av dem er inkludert i datamaterialet. Det er totalt 202 artikler som utgjør oppgavens datamateriale.

I oppgaven er det fremstillingen av spinndoktoren som står sentralt. Men for at måten en spinndoktor fremstilles på skal ha noe betydning, er jeg opptatt av at det er et publikum eller en lesermasse som presenteres for denne fremstillingen. Jeg har derfor måttet vurdere om jeg skulle ta for meg papiravis, nettavis eller begge deler. Statistisk sentralbyrå har gjennomført mediebruksundersøkelser hvert år siden 1991, og har siden 2002 ført statistikk over lesing av papir- og nettavis. Kategoriene utelukker ikke hverandre, så man kan ha lest både nett- og papiravis. Likevel gir tallene en oversikt over hvilket medium som leses mest. I 2002 hadde papiravis 77% mot nettavisens 12%, i 2006 hadde papiravis 74% mot nettavisens 31%, og i 2012 hadde papiravis 55% mot nettavisens 49% (Medienorge, 2014). Av disse tallene kan man konkludere med at papiravisen er størst blant leserne mellom 2002 og 2012. Som man ser av tallene, så har papiravisen en større lesermasse enn nettavisene. Selv om gapet mellom de to nærmest er borte i 2012, er oppgaven forankret i en fremstilling av spinndoktorer over tid, derfor er det mest fruktbart å fokusere på papiravisen. I tillegg tar undersøkelsen høyde for at de som har lest nettavis også kan ha lest papiravisen og omvendt. Jeg har derfor valgt å fokusere på papiraviser.

3.2 Metoder

Innledningsvis nevnte jeg at oppgaven består av både kvantitativ og kvalitativ metode, og det vil jeg gå nærmere inn på her. For at det skal være interessant å forske på hvordan aviser fremstiller spinndoktorer, er det hensiktsmessig å vite i hvor stort omfang, altså i hvor mange artikler og hvor mange ganger, spinndoktorbegrepet brukes i avisene. Som jeg har nevnt har jeg brukt Atekst som søkeverktøy der resultatene fra søkefrasene *spin doctor* og *spinndoktor* er sammenslått. Før jeg fjernet duplikater og tekster uten relevans var det totalt 538 artikler med treff på søkeordene, men etter nøye

⁵ I Atekst vil man se at det står at det er 105 treff på spinndoktor fra 2002-2014, men hvis man teller sakene i 2013, er det bare 20 treff selv om det står at det skal være 21 treff.

gjennomgang av søkeresultatene består det endelige datamaterialet av 202 artikler, 419 treff og 534 fremstillinger. Antall *artikler* er selvforklarende, men antall *treff* refererer til hvor mange ganger søkeordene forekom i artiklene. Videre refererer antall *fremstillinger* til hvor mange ulike beskrivelser, omtaler, karakteristikker – altså fremstillinger – man kan finne i setningene som inneholder ordene *spin doctor* eller *spinndoktor*. Det er altså setningen *treffet* finnes i og som analyseres i forhold til om det inneholder fremstillinger av spinndoktorer. Det betyr at det er 419 treff som har blitt analysert, og som inneholder 534 ulike fremstillinger. Disse 534 fremstillingene har videre blitt analysert i forhold til *hvordan* spinndoktorer fremstilles, hvilket har gitt grunnlag for fire ulike diskurser om spinndoktor. Disse blir først drøftet i forhold til de tallmessige forholdene mellom spinndoktordiskursene, både i forhold til størrelse gjennom hele perioden, og i forhold til spinndoktordiskursenes endring i størrelse over tid. Dette utgjør den kvantitative delen av oppgaven.

Når man snakker om at diskurser er måter å representere noe på, foreslås det at det finnes en grad av repetisjon, alminnelighet og stabilitet over tid. I enhver tekst kan man finne mange representasjoner av aspekter ved verden, men man ville ikke kalt hver eneste en for en separat diskurs (Fairclough, 2003, s. 124). Diskurser overskrider konkrete representasjoner, men en diskurs kan likevel frembringe flere spesifikke representasjoner (Fairclough, 2003, s. 124). Det vil si at i en tekst vil man kunne finne mange ulike representasjoner av verden, men ikke alle disse representasjonene vil være enkeltstående, men vil kunne tilhøre samme diskurs ved at representasjonene artikulere noe av det samme. På samme måte vil det i oppgavens datamaterialet finnes mange ulike representasjoner av spinndoktor, og det er når disse representasjonene – eller fremstillingene – uttrykker noe av det samme, at de havner i samme diskurs. Likevel er det en kompleksitet ved diskurser siden de kan ses som kombinasjoner av andre diskurser som er sammensatt på spesifikke vis. Det er på denne måten det oppstår nye diskurser, altså ved å kombinere eksisterende diskurser sammen på en spesifikk måte (Fairclough, 2003, s. 126). Når man jobber med diskursanalyse vil det være naturlig at ulike mennesker vil tolke forskjellige representasjoner på ulike måter. Derfor er det viktig å presisere at de grupperingene jeg gjør, gjennom undersøkelse av fremstillinger, kunne vært gjort på annen måte.

I den kvalitative delen av oppgaven tar jeg for meg de tematisk beslektede fremstillingene av spinndoktorer og beskriver dem i forhold til hvilken diskurs de tilhører. Jeg argumenterer for at man kan finne fire diskurser i avisene som fremstiller spinndoktorer på ulike måter. Diskursene i denne oppgaven er skapt av meg som forsker og kunne selvsagt vært laget på andre måter. Noen av fremstillingene kan passe inn i flere diskurser, men det er bare dersom et treff inneholder flere fremstillinger om spinndoktor, at disse kan være representert i hver sine diskurser. I setningen ” Foruten politikerne, er deres medierådgivere, også kalt spinndoktorer, viktige brikker i dette spillet” (Rogstad, 2010), finner man f. eks to ulike fremstillinger av en spinndoktor. En spinndoktor er en medierådgiver og en spinndoktor er en viktig brikke i det politiske spillet. Ved slike tilfeller vil altså et treff inneholde ulike fremstillinger som vil være representert i ulike diskurser.

Kriteriene for at fremstillingene om spinndoktorer grupperes sammen eller fra hverandre, er basert på om fremstillingene har et felles innhold, det vil si om fremstillingene uttrykker noe av det samme. Videre betyr det at fremstillingene kan være ulike i språklig form. Jeg gjør dermed ingen næranalyse hvor jeg undersøker ord for ord, som for eksempel om det er beskrivende adjektiv eller adverb. Fairclough (2003), som jeg har referert til i teorikapittelet, mener blant annet at den enkleste måten å skille mellom de ulike aspektene i diskurs er gjennom vokabularet (s. 129). Men der Fairclough fokuserer på ord og metaforer, fokuserer jeg på om formuleringen uttrykker et lignende innhold. Det betyr at når Fairclough finner diskurser ved å se på om det brukes like eller forskjellige ord eller metaforer i en tekst, vurderer jeg setningene som inneholder fremstillinger om spinndoktorer i forhold til om de skiller seg fra hverandre eller knyttes sammen basert på et felles innhold.

3.2.1 Diskursene

Jeg har forklart hvordan fremstillingene blir delt inn i ulike diskurser basert på et felles innhold. Likevel vil jeg forklare hvordan jeg kom fram til de ulike diskursene. Etter at jeg hadde saumfart Atekst for alle artikler om spinndoktor og sortert disse slik at alle duplikater og ikke relevante artikler var luket vekk, begynte selve analyseringen. Jeg leste artiklene mange ganger, talte først antall treff, og deretter hvor mange

fremstillinger som fantes innenfor treffene. Det viste seg å være 534 fremstillinger. Av disse fremstillingene begynte jeg å se et mønster i hvordan spinndoktor ble fremstilt. Dermed fikk fremstillinger med lignende innhold egne fargekoder, hvor jeg endte med fem diskurser, der fire av dem gir ulike fremstillinger av spinndoktorer, i tillegg til en gruppe som samler opp de fremstillingene som inngår i andre diskurser.

I utgangspunktet hadde jeg ni forskjellige kategorier av spinndoktorfremstillinger, men etter hvert som jeg undersøkte grupperingene fant jeg at to og to av gruppene passet inn i hverandre, med unntak av en. De opprinnelige kategoriene var: 1) "spinndoktor har stor makt og innflytelse", 2) "spinndoktor er en kjendis", 3) "spinndoktor i fiksjonskontekst" 4) "spinndoktor beskrives som den i fiksjonskonteksten", 5) "spinndoktor: kjært barn har mange navn", 6) "den såkalte spinndoktor", 7) "den norske spinndoktor", 8) "spinndoktor er en kvinne", og 9) "spinndoktor uten særlig fremstilling". Den siste kategorien omfatter altså de artikler som inneholder treff på søkefrasene spinndoktor og spin doctor, men som ikke ligner de andre fremstillingene innholdsmessig. Overskrifter eller bildetekster er typiske fremstillinger som havner i denne gruppen. Likevel er det en egen kategori ettersom det ville være lite plausibelt at alle fremstillinger passet inn i en av de fire diskursene.

3.3 Metodisk inspirasjon

I 2011 publiserte *Sosiologisk tidsskrift* "Myten om den norske kultureliten" av Haarr og Krogstad. Artikkelen handler om hvordan media fremstiller den såkalte kultureliten. Selv om tema for tekstene er ulike og har lite med hverandre å gjøre, kan man likevel trekke noen paralleller mellom de to.

"Kledd i svart høyhalser, dressjakke og bukse, og med mer eller mindre pistrete hestehale i nakken, klamrer kulturelitens fortropp seg til sine rødvingglass på Aschehougs hagefest, hvis de da ikke diskuterer høyverdige romaner og franske nybølgefilm over hummersmørbrød og en chablis på Theatercaféen" (Haarr og Krogstad, 2011, s. 7).

Denne beskrivelsen gir et inntrykk av hvordan aviser presenterer et fenomen som vi ikke vet om faktisk eksisterer eller om er en myte oppfunnet av media selv. I

spinndoktors tilfelle kan man se noen lignende karakteristikk og fremstillinger. Rødvinsglasset er dog byttet ut med champagne og den svarte høyhalsen med mørk dress. Analysen om kultureliten starter enkelt ved å undersøke i hvilket omfang begrepet kulturelite benyttes i norske aviser i perioden 1983-2008. Videre spør den hvem avisene utpeker som tilhørende kultureliten og hvorvidt og hvordan representanter tilslutter seg den. Deretter vendes blikket mot den diskursive fremstillingen av begrepet over tid. Avslutningsvis blir det sett på hvilke konsekvenser og retorisk-politisk potensial begrepet kulturelite har (Haarr og Krogstad, 2011, s. 9)

Denne oppgaven ligner "Myten om den norske kultureliten" ved at denne også benytter seg av både kvantitativ og kvalitativ metode, og måten metodene brukes på kan minne om hverandre. Det kan se ut til at Harr og Krogstad har valgt å bruke den kvantitative metoden for å danne et bilde av omfanget av kulturelitebegrepet. Som jeg nevnte innledningsvis, ville det ikke vært spesielt interessant om fenomenet ikke var særlig utbredt. Både Harr og Krogstad sin artikkel og min oppgave tar begge utgangspunkt i et mediefenomen, og begge benytter seg av Atekst som søkemotor. Videre er den kvantitative metoden jeg har brukt vært inspirert av den man finner i "Myten om den norske kultureliten". Begge tekstene er eksplorative og har som mål å finne ut av hvordan et mediefenomen blir fremstilt. Harr og Krogstads "Myten om den norske kultureliten" var en inspirasjon i forbindelse med denne oppgavens metodevalg.

3.4 Begrensninger

Det valgte materialet har noen begrensninger ettersom ingen oppgave kan si noe om hele den komplekse virkeligheten. Som jeg allerede har nevnt, så har jeg valgt hva som inngår i begrepet artikler og jeg har forklart hvorfor jeg velger å fokusere på papiravis. Det betyr at jeg har tatt valg i forhold til hva som skal inkluderes i oppgaven, og i enda større grad hva som ikke skal være med. Jeg har valgt å fokusere på norske aviser, og dermed valgt bort for eksempel engelske eller amerikanske aviser. Grunnen til dette er at jeg vil undersøke hvordan man i Norge fremstiller det relativt nye fenomenet spinndoktor. Som teorien har vist er begrepet omgitt av negative fordommer og en generell skepsis, men likevel er ordet spinndoktor vagt og uten presis forklaring. Som tallene i analysen vil vise har spinndoktorbegrepet hatt en stor vekst i antall artikler og fremstillinger.

Det er ikke bare i avisen spinndoktor har funnet sin form. I romanen *Fyrsten* (Langeland, 2013), filmen *Wag the Dog* (Levinson, 1997), TV-serien *West Wing* (Sorkin, 1999-2006) og TV-serien *Borgen* (Price, 2010) har spinndoktor blitt en populær karakter. I oppgaven har jeg valgt å utelukke og analysere fiksjonsmaterialet i seg selv, men dersom karakterene dukker opp i datamaterialet, for eksempel gjennom en anmeldelse, blir slike inkludert. Fiksjon tar med publikum gjennom en opplevelse, og denne opplevelsen er ofte drevet av historier med karakterer som man etter hvert bryr seg om (Bordwell og Thompson, 2010, s. 2). I en dramatisert fortelling finner man mange rollefigurer. Finn Jacobsen som har skrevet boken *Videologi* (2010) hevder at det ikke handler om personlighetstrekk, men funksjonen rollen har i forhold til oppbygningen og utviklingen av historien (s. 122). Det vil si at rollene som spilles er friere og mer ekstreme enn hvordan mennesker oppfører seg utenfor fiksjonskonteksten.

Ettersom TV og film kan være med på å danne de inntrykkene man har av den ikke-fiktive spinndoktor, kunne det vært interessant å undersøke hvordan spinndoktor fremstilles i fiksjon. Men ettersom det ikke finnes noen tidligere forskning som sier noe om hvordan spinndoktor fremstilles utenfor fiksjonskonteksten, ønsker jeg heller å undersøke dette. Jeg har også valgt å utelukke diskusjoner rundt spinndoktor på sosiale nettverksplattformer fra datamaterialet. Selv om sosiale nettsamfunn er en del av menneskets hverdag, er det fortsatt mange som ikke tar del eller får være med i slike diskusjonsfora. Ved å velge papiraviser fremfor nettavis, film, TV-serier, bøker eller sosiale nettverk velger jeg et medium som flest mulig mennesker har tilgang til. Det er der fremstillingen av spinndoktorer antakeligvis har størst effekt, og hvor konsekvensene av denne fremstillingen har mest kraft.

Ettersom problemsstillingen handler om hvordan spinndoktorer fremstilles i aviser, har jeg valgt å ta med hele materialet av fremstillinger. Det vil si at alle fremstillingene som finnes i datamaterialet blir analysert og kategorisert i forhold til hvilke diskurser som kommer frem blant de ulike formuleringenes innholdsmessige likhet eller ulikhet. Av erfaring opplever jeg at når man gjør en diskursanalyse plukker man gjerne ut et mindre datamaterialet for næranalyse, men som sagt handler oppgaven om avisers fremstillinger og dermed ble det nødvendig å gjøre denne vurderingen.

I drøftingen vil jeg blant annet diskutere implikasjonene av fremstillingene av spinndoktorer, men ettersom jeg ikke gjør en resepsjonsanalyse kan jeg ikke si noe om konsekvensene av fremstillingene eller hvordan faktiske lesere oppfatter dem. Likevel kan jeg drøfte ut i fra de perspektivene som diskursanalysen gir meg.

4. ANALYSE

I dette kapitlet legger jeg først fram det tallmessige grunnlaget i oppgaven der jeg gir en oversikt over omfanget der spinndoktorbegrepet brukes (4.1). Deretter tar jeg opp de ulike diskursene man finner i datamaterialet og vurderer dem i forhold til størrelse (4.2). Videre går jeg løs på spinndoktordiskursene man finner i norske aviser (4.3). Og til slutt oppsummerer jeg kapitlet (4.4).

4.1 Analyse av det kvantitative omfanget av spinndoktorbegrepet

For å kunne si noe om i hvilket omfang spinndoktorbegrepet brukes i det offentlige rom, har jeg studert norske aviser. Gjennom Ateksts digitale nyhetsarkiv har jeg funnet ut hvor mange artikler som er skrevet om spinndoktorer og hvor mange ulike fremstillinger som finnes. I metodekapittelet forklarte jeg hvordan de artiklene som er inkludert har blitt valgt ut. Det er totalt 202 artikler som fremstiller spinndoktorer, der den første er datert til 1996. Perioden som er valgt for analyse er 1996-2014. Siden datamaterialet er analysert både kvantitativt og kvalitativt, vil jeg først forklare den kvantitative delen, da den utgjør grunnlaget for den kvalitative delen.

4.1.1 I hvilket omfang benyttes begrepet *spinndoktor* i norske aviser?

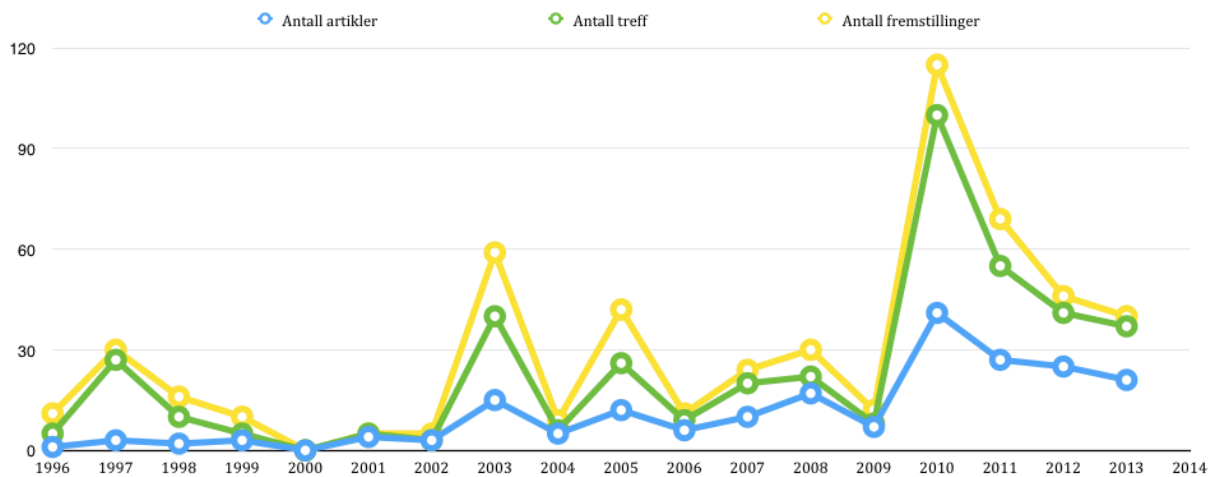
For å introdusere de tallmessige funnene, har jeg for enkelthets skyld først delt den 18 år lange analyseperioden i tre, henholdsvis 1996-2002, 2002-2008, og 2008-2014. Denne periodeinndelingen kunne vært fordelt annerledes, men ettersom det mellom 1996 og 2002, altså en seksårs periode, bare fantes treff på søkefrasen *spin doctor*, ble det naturlig å bruke dette som utgangspunkt. I tabell 4.2 vil man se en graf som illustrerer hvor mange artikler, treff og fremstillinger som finnes år for år. Inndelingen av periodene og utregningen av gjennomsnittet i disse, er valgt for å gjøre tallene mer håndterbare.

I tabell 4.1 ser man det gjennomsnittlige forholdet mellom antall artikler, treff og fremstillinger for hver periode.

	Gjennomsnittlig antall artikler pr. år	Gjennomsnittlig antall treff pr. år	Gjennomsnittlig antall fremstillinger pr. år
1996-2002	2,2	8,7	12
2002-2008	8,5	17,3	25
2008-2014	23	43,8	52

Figur 4.1: Gjennomsnittlig forhold mellom antall artikler, treff og fremstillinger, tre perioder.

Som tallene viser er det en klar tendens. Antall artikler har økt fra gjennomsnittlig 2,2 artikler i første periode, til 8,5 i andre periode, og 23 i tredje periode. Også antall treff øker fra gjennomsnittlig 8,7 i 1996-2002 til 17,3 i 2002-2008, og 43,8 i 2008-2014. Antall fremstillinger øker fra gjennomsnittlig 12 i første periode til 25 i andre periode, og 52 i siste periode. Tallene illustrerer at spinndoktorbegrepet har hatt en formidabel økning i antall artikler, treff og fremstillinger fra 1996 til 2014. Mellom de to første periodene kan man se at antall treff og fremstillinger omtrent er doblet, mens antall artikler er firedoblet. Mellom den mellomste og siste perioden tredobler antall artikler seg, det gjør nesten antall treff også, mens antall fremstillinger dobles. Antall fremstillinger er altså fire ganger flere i siste periode enn i første, det er fem ganger så mange treff og ti ganger så mange artikler. Selv om det virker voldsomt at de ulike kategoriene både blir doblet og fire ganger så store i løpet av to perioder, kan man likevel se at økningen i antall artikler, treff og fremstillinger har foregått relativt jevnt når alle perioder ses under ett. Det har vært en gjennomgående stor økning for de tre kategoriene. Men som jeg skal vise i neste tabell, er det to år som skiller seg spesielt ut. Antall fremstillinger i 2003 er drastisk høyere enn årene før, og i 2010 oppstår en imponerende økning i artikler, treff og fremstillinger. Den neste tabellen gir en grafisk oversikt over antall artikler, treff og fremstillinger år for år.

Figur 4.2: Grafisk fremstilling av antall artikler, treff og fremstillinger, år for år.

Som grafen over illustrerer, er 2003 og 2010 av spesiell interesse ettersom de spriker fra den ellers jevne økningen i antall artikler, treff og fremstillinger. I 2003 er det antall fremstillinger som skiller seg betraktelig ut. Antall beskrivelser av spinndoktorer øker fra 5 fremstillinger i 2002 til hele 59 i 2003. En av årsakene til at spinndoktorfenomenet får ekstra spalteplass er Alastair Campbell. Campbell er mannen som tidligere var den britisk statsminister Tony Blairs pressesekretær, talsmann og direktør for kommunikasjon og strategi (Alastair Campbell, 2014), og i 2003 sluttet han i stillingen som Blairs spinndoktor. Avisene skriver blant annet at "den mest kjente spinndoktoren i Storbritannias historie trakk seg fra jobben som Tony Blairs kommunikasjonssjef" (Mossin, 2003), "han var det britene kaller en spinndoktor i mesterklasse" (Moe, 2003), og "i dag er det Blairs rådgivere som er de mest kjente spinndoktorer" (Madsen, 2003). Campbells siste dager som Blairs kommunikasjonssjef førte også til en interesse for å forklare spinndoktorfenomenet i norske aviser. I 2003 kunne man blant annet finne fremstillinger med følgende ordlyd: "En ekte spinndoktor er en som befinner seg i skjæringspunktet mellom nyheter og propaganda" (Mossin 2003) og "spinndoktorene er regjeringsrådgivere som har som oppgave å presentere alle begivenheter i en slikt lys at det slår gunstigst mulig ut for regjeringen" (Adresseavisen, 2003, 30.08). I *Dagens Næringsliv* kunne man også finne spørsmålet "finnes det såkalte spin doctors på de norske partikontorene?" (Madsen, 2003). Dette indikerer at spinndoktorfenomenet fremdeles var relativt nytt i 2003.

I 2010 er det blant annet teaterstykket "Spin Doctor" som er grunnen til det voldsomme oppsvinget i antall artikler, treff og fremstillinger av spinndoktorer. Tallene øker fra 7

artikler i 2009 til 41 i 2010, antall treff øker fra 8 i 2009 til 100 i 2010, og antall fremstillinger øker fra 12 i 2009 til 115 i 2010. Den opprinnelig britiske, politiske satiren "Feelgood" (Aftenposten, 2010, 27.10) som er skrevet av Alastair Beaton. *Aftenposten* skriver at satiren som omhandler blant annet forholdet mellom Tony Blair og Alastair Campbell, ble oversatt til norske forhold av Knut Nærum, og hadde premiere høsten 2010 (Aftenposten, 2010, 20.10). I avisene kunne man lese at den "Energiske Anders Hatlo er stykkets personifiserte Alastair Campbell - Tony Blairs slue mediemanipulator som i sin tid ga begrepet spin doctor et ansikt" (Kvistad, 2010). Teaterstykket "Spin Doctor" karakteriseres som "en verbal mitraljøse av en giftblanding om politikens lyssky mekanismer, om spillet, hestehandlene og taleskrivingen" (Steinkjær, 2010). Også den danske TV-serien "Borgen" preger avisartiklene. I serien møter vi statsminister Birgitte Nyborg og hennes spinndoktor Kasper Juul, en mann "hun stoler blindt på" (Rogstad, 2010). I serien er det et veldig fokus på det politiske spillet, "og på informasjonsfolkene, som danskene konsekvent omtaler som spinndoktorer" (Dagsavisen, 2010, 13.11). Det finnes selvfølgelig også andre saker som ikke berører eksemplene som er nevnt, men i 2010 er det de fiktive spinndoktorene som vinner avisenes oppmerksomhet.

Omfanget av bruken av spinndoktorbegrepet har hatt en stor, og jevn økning fra 1996 til 2014, og som jeg nettopp har forklart kunne man se at to år skilte seg ut, henholdsvis 2003 og 2010. Om man betrakter beskrivelsene i eksemplene nærmere, kan man også observere at det er spesielt to typer spinndoktorer som fremstilles, en mektig kjendisspinndoktor og en fiksjonsspinndoktor.

4.2 De fire spinndoktorene

I teorikapittelet kommer det fram at spinndoktorbegrepet assosieres med en negativ side av politisk kommunikasjonsvirksomhet, samt at det eksisterer en viss skepsis til fenomenet. Begrepet oppfattes som både vagt og ladet på samme tid, uten at man får noen entydig forståelse av hva en spinndoktor er. I avisene finner man heller ikke én forståelse av spinndoktorer, men man kan finne fire hovedkategorier av type spinndoktorer. Disse kategoriene danner ulike diskurser. Før jeg går inn på behandlingen av diskursene vil jeg først forklare litt om kategoriene.

Gjennom hele analyseperioden er det to kategorier som er de prosentvis største: spinndoktoren er en kjendis, han har makt og jobber for profilerte politikere og spinndoktoren befinner seg enten i fiksjonsuniverset og blir tilskrevet en form for skurkestatus eller spinndoktoren opererer i den ikke-fiktive virkeligheten, men beskrives som den slue fiksjonsspinndoktoren. Disse kategoriene veksler mellom første- og andreplass. Felles for kategoriene er måten en spinndoktor blir fremstilt på, som en som skiller seg ut fra vanlige yrkesprofesjonelle og også folk flest. Den ukjente og mystiske personligheten til en spinndoktor bidrar til å skape en distanse mellom vanlige mennesker og spinndoktorer.

I den prosentvis tredje største kategorien har spinndoktorer ulike yrkestitler og kalles stadig såkalte spinndoktorer. I denne kategorien skapes det en forvirring i forhold til hvem en spinndoktor er. I en artikkel kan det forklares at "en spinndoktor er en kommunikasjonsrådgiver, eller en såkalt spinndoktor" (Olufsen, 2010), det vil si at spinndoktor oppfattes som et kallenavn. I en annen artikkel kan spinndoktor forklares som "en som jobber med informasjonsfolk" (Johnsen, 2005), altså sidestilt med annen yrkestittel. I kategorien som handler om at en spinndoktor er nordmann eller kvinne, er spinndoktoren mer forsiktig enn de utenlandske spinndoktorene, mindre mystiske og mer ansvarlige. Denne type spinndoktorer er mer nøytral. Kategorien havner på prosentvis fjerde plass. Som nevnt har jeg ut fra datamaterialet funnet 534 fremstillinger om spinndoktorer, hvor det spesielt var fire typer fremstillinger som lignet hverandre innholdsmessig og som ble gjentatt. Disse dannet dermed fire diskurser om spinndoktor.

4.2.1 Diskurser om spinndoktorer

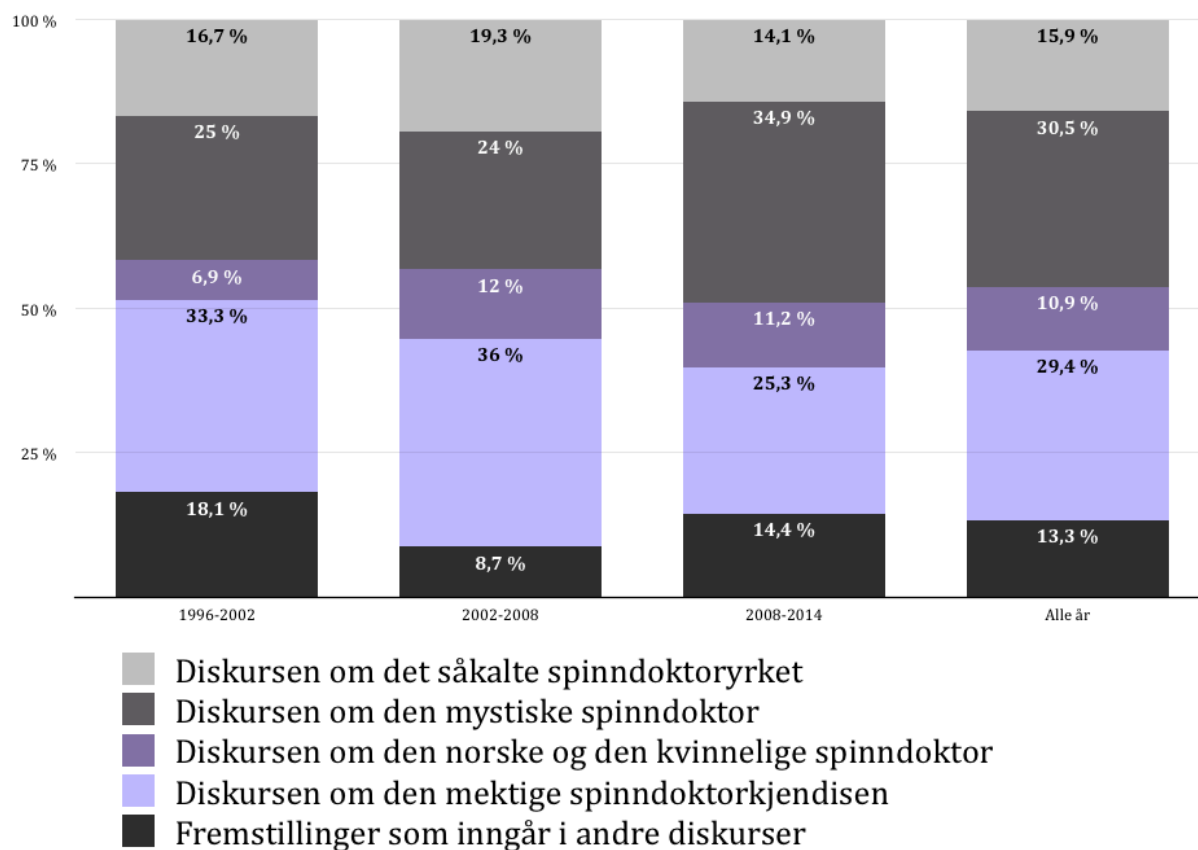
Hvordan fremstilles spinndoktorer i norske aviser? For å kunne svare på det, ble alle typer av fremstillinger og beskrivelser av spinndoktorer systematisert, gruppert og kategorisert. Kategoriene ble skapt ut fra at fremstillingene uttrykte noe av det samme, og spinndoktorbegrepet ble knyttet til samme type diskurs. Det var særlig fire diskurser som preget konstruksjonen av spinndoktorbegrepet:

- 1) Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket,
- 2) Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen,
- 3) Diskursen om den norske og kvinnelige spinndoktor, og

4) Diskursen om den mystiske spinndoktor.

Utviklingen av diskursene baserer seg på en forståelse av diskursbegrepet som en bestemt måte å representere, snakke om og forstå et fenomen på. Diskursene er altså utviklet ved at beskrivelser av spinndoktorer, som er tematisk beslektet, er identifisert som en diskurs. Før jeg drøfter innholdet i de ulike diskursene mer utførlig, vil jeg forankre funnene tallmessig. I tabellen nedenfor har jeg regnet ut hvor stor prosent av alle de 534 fremstillingene som inngår i de ulike diskursene, både for de tre periodene og for hele analyseperioden under ett. Ettersom jeg delte analyseperioden inn i tre, kan man også se en mer detaljert vekst eller nedgang i de ulike diskursene for hver periode enn om jeg bare hadde presentert hele analyseperioden under ett. Inndelingen av periodene forklarte jeg ovenfor (4.1.1).

Den femte, og nederste diskursen er kalt *Fremstillinger som inngår i andre diskurser*, og innebærer de fremstillingene som ikke inneholdt noen fremstilling av spinndoktor, men som brukte spinndoktorbegrepet likevel. Det vil si at man får treff på søkefrasene, men ingen fremstilling. Eksempel på slike fremstillinger er overskrifter som "Blairs spinndoktor" (Bore, 2003), setninger som "det er for øvrig viden kjent i danske pressekreterer at da Henriette Kjær skulle ansette spinndoktor da hun ble minister, så var det svært vanskelig for henne å finne noen som var villig til å ta jobben" (Hustad, 2005) og saker som ikke handler om spinndoktor basert på fremstillinger som "jeg elsker spinndoktorer. Ikke sånne politiske informasjonsmanipulatorer, men folk som driver med dette på privaten" (*Stavanger Aftenblad*, 2011). I det siste eksempelet vil man finne flere treff på ordet spinndoktor, men ikke av typen politisk informasjonsmanipulator som *Stavanger Aftenblad* kaller det. På bakgrunn av denne typen fremstillinger har jeg derfor vurdert at det er fire diskurser som inneholder ulike fremstillinger av spinndoktor, og som dermed er mest interessant å undersøke nærmere.

Figur 4.3: Tallmessige forhold mellom spinndoktordiskursene, alle perioder.

Figur 4.3 viser at fremstillinger som inngår i de fire diskursene utgjør ca 87% når alle periodene ses under ett. Mest fremtredende tallmessig er Diskursen om den mystiske spinndoktor med 31 % når alle perioder inkluderes. I denne kategorien inngår fremstillinger som beskriver hvordan spinndoktorer opererer i fiksjonsuniverset og likelydende beskrivelser som omhandler spinndoktoren utenfor fiksjonskonteksten. En typisk fremstilling av spinndoktorer i denne kategorien kan lyde: "Moore, som var "spin doctor" for transportministeren, meinte få timar etter terroraksjonen mot New York og Washington at dette kunne vera "ein god dag for å drukna dårlege nyhende"". (Marsdal, 2004). En spinndoktor av dette slaget benytter seg av katastrofer og kriser for å publisere en klients negative nyheter. I tiden rundt kriser er det de færreste som legger merke til de andre nyhetene som presenteres, derfor er det en gjennomtenkt strategi å utnytte slike situasjoner, selv om det kanskje ikke oppfattes som helt legitimt. Spinndoktorer av dette kaliber blir ofte fremstilt i et mistenksomt lys. Også fiksjonsspinndoktoren fremstilles som en lur person som vet å dra nytte av andres uheldige situasjoner.

Den nest største kategorien er Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen, som følger tett etter den forrige med 29 % i hele tidsperioden. Her fremstilles en spinndoktor som en mektig kjendis som har som jobb å sørge for at de mest profilerte menneskene i politikken fremstilles i best mulig lys. Andre beskrivelser i denne kategorien omfatter det jeg har valgt å kalle et ideal som sier noe om hvordan en spinndoktor skal være. De to ulike beskrivelsene er beslektet og ofte utfyller de hverandre. Det er de mest fremtredende spinndoktorene som setter standarden for god spinn. Noen av mediefremstillingene lyder: "Clintons medierådgiver George Stepanopolous ble en av de første, berømte spin doctors" (Madsen, 2003). Alastair Campbell "oppnådde kallenavnet "The Prince of Darkness" da han på midten av 1980-tallet tok over som Labours informasjonssjef og ble personifiseringen av en moderne "spin doctor" i Storbritannia" (NTB, 2008, 03.10)

På tredjeplass er Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket med 16 % når periodene ses under ett. Denne diskursen omhandler fremstillinger der spinndoktor blir beskrevet som en *såkalt* spinndoktor eller med andre yrkestitler, som blant annet: "Vi må noen skritt inn i de skyggelagte korridorer for å finne "spin doctors": medierådgivere, pressekontakter, kommunikasjonsrådgivere, politiske rådgivere" (Mossin, 2003). Denne type fremstillinger innebærer flere ulike måter å beskrive en person som jobber innenfor kommunikasjonsfeltet på, det være seg nøytrale yrkestitler eller mer sviende kallenavn.

Den prosentvis minste diskursen er Diskursen om den norske og kvinnelige spinndoktor. Med 11 % i hele tidsperioden indikeres det at den norske spinndoktoren ikke blir fremstilt særlig ofte, og heller ikke den kvinnelige spinndoktor. I denne kategorien finner man fremstillinger som: "Nå har vi også fått "spin doctors" i Norge, men de har ennå mye igjen å lære av sine amerikanske og engelske kolleger" (Markusson, 1996). Den norske spinndoktoren kan oppleves som noe veikere enn de britiske og amerikanske spinndoktorene. De sistnevnte spinndoktorene holder til i Diskursen om den mektige kjendisspinndoktor.

I forhold til endring over tid er det Diskursen om den norske og kvinnelige spinndoktoren som øker mest fra 7% i 1996-2002 til 12% i 2002-2008 og som får en

liten nedgang til 11% i siste tidsperiode. Selv om prosentandelen er lav, dobles antall fremstillinger i Diskursen om den norske og kvinnelige spinndoktoren. Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen starter prosentvis størst med 33 % i første periode, øker til 36 % i 2002-2008, og minker til 25 % i 2008-2014. Den som avslutter som prosentvis størst er Diskursen om den mystiske spinndoktor. Kategorien starter i 1996-2002 med 25%, faller et prosentpoeng ned i 2002-2008 til 24%, og øker i siste periode til 35%. Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket står for 17% av fremstillingene i 1996-2002, øker til 19%, og avslutter med en prosentandel på 14 i perioden 2008-2014. Som tallene viser har det ikke skjedd de store forandringene i de ulike kategoriens omfang. Likevel er dette et interessant funn fordi de forskjellige diskursene skiller seg fra hverandre på et viktig punkt. Selv om Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket og Diskursen om den norske og kvinnelige spinndoktor er langt i fra fordomsfrie, er de i mindre grad "sladrete" og "negative" enn de andre diskursene. De to andre dreier seg om makt, arroganse, idealet som tryllekunstner med utspekulerte historier og hemmelighetskremmeri. Dette kan tyde på at mediediskursene rundt spinndoktorbegrepet preges av en vinkling mot en mer tabloid sladderdiskurs, der tendensen viser at det er to typer spinndoktorer som opptar spalteplassene; den mektige spinndoktorkjendisen og den mystiske spinndoktoren. La meg nå beskrive de fire diskursene mer detaljert.

4.3 Kvalitativ analyse av diskurser om spinndoktorer

4.3.1 Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket

Innenfor denne diskursen beskrives spinndoktorer ut fra et perspektiv som handler om yrkestitler som side- eller likestilles med begrepet spinndoktor. Spinndoktorene får i denne sammenheng en rekke konnotasjoner knyttet til seg. Blant annet beskrives spinndoktorer som "kommunikasjonskoordinator", "pressesjef", "manipulerende politisk taleskriver" og "medierådgivere" (Moger, 1997. Levin, 2010. Rogsdat, 2010). Et interessant aspekt ved denne diskursen er måten spinndoktorer ofte blir fremstilt på som en *såkalt* spinndoktor uten ytterligere forklaring. I følge Ordnett.no defineres ordet "såkalt" som et adjektiv eller adverb som brukes foran sjeldne eller svært spesielle ord eller brukt ironisk (Ordnett, 2014). Man kan dermed se det som at det å bli fremstilt som en såkalt spinndoktor ikke nødvendigvis er en positiv ting, særlig ikke når man bruker

den ironiske formen av ordet *såkalt*. Likevel kan man oppfatte en underliggende beundring i fremstillingene der *såkalt* refererer til noe spesielt. Et eksempel er når VG skriver om "en av landets raskest voksende yrkesgruppe; de såkalte spin doctors" (Olufsen, 2010). I denne setningene kan man oppfatte både beundring og ironi på samme tid. Når spinndoktorene beskrives som å tilhøre en voksende yrkesgruppe, vil det si at yrkesgruppen er viktig, hvilket foreslår at spinndoktorer også er av betydning. Men så kommer ironien fram når spinndoktor kalles såkalt, som i å bety at den raskest voksende yrkesgruppen ikke er spinndoktorer, men at de kalles det.

De to neste eksemplene inneholder også ironiske fremstillinger av spinndoktor, men samtidig opplever jeg også at disse omtalene inneholder en form for fascinasjon. *Dagbladet* skriver om "en ekte såkalt spin-doctor" (Ramnefjell, 1999), og *Aftenposten* om en som "var spesialrådgiver – såkalt spinndoktor" (Aftenposten, 2012, 12.10). Når ordet *ekte* står foran ordet *såkalt* er det fristende å foreslå at såkalt her brukes foran et spesielt, og ikke ironisk, ord. I den andre setningen kan ordet såkalt bety *også kalt*, hvilket er en mer nøytral forståelse av ordet. Da innebærer setningen at en spesialrådgiver *er* en spinndoktor. Det vil si at spinndoktor forstås som egen yrkestittel som er likestilt med spesialrådgiver. I den neste fremstillingen kan man forstå bruken av ordet såkalt som ironisk i den forstand at spinndoktorer ikke egentlig er en yrkestittel, men et kallenavn. *Vårt Land* skriver at "de såkalte spinndoktorene har større innflytelse i dansk politikk enn i Norge" (Rogstad, 2010.). Når ordet såkalt plasseres foran begrepet spinndoktor gir det fremstillingen av spinndoktorer flere tolkningsmuligheter, der jeg kun har foreslått noen. Det vil si at slike fremstillinger kan bidra til å forsterke forvirringen rundt spinndoktorer – er det en legitim yrkestittel eller er det et kallenavn?

En annen interessant side ved denne diskursen er bruken av spinndoktorbegrepet for å referere til en yrkesgruppe. *Klassekampen* skriver for eksempel at "stadig oftere rykker spinndoktorer, kommunikasjonsrådgivere og informasjonsarbeidere inn for å bearbeide budskapet fra politikerne før det når offentligheten" (Kristjansson, 2013). I dette tilfellet brukes spinndoktorbegrepet som egen yrkesgruppe som sidestilles med kommunikasjonsrådgivere og informasjonsarbeidere. Også i den neste eksempelet anvendes spinndoktorbegrepet på denne måten. *Bergens Tidende* skriver at "medlemmene av påvirkningsklubben er pressesekretærene, de parlamentariske

lobbyistene, imagekonsulentene og spin doctorene” (Moger, 1997). Spinndoktorer fremstilles altså i dette eksempelet som egen yrkesgruppe. *Aftenposten* fremstilte spinndoktorene som ”kommunikasjonsrådgivere som de mindre sexy kalles her hjemme” (Værvågen, 2010). Denne beskrivelsen foreslår at begrepet spinndoktor er en mer sexy yrkestittel enn kommunikasjonsrådgiver, der de norske rådgiverne ikke er like tiltrekkende som de internasjonale spinndoktorene. Fremstillingene av spinndoktorer i denne diskursen kan bety at spinndoktor er *lik* en kommunikasjonsrådgiver eller at spinndoktoren *er* en kommunikasjonsrådgiver. Også andre varianter av beskrivelser finner man for eksempel i *Bergens Tidende* som kaller spinndoktor for ”de konservative mediemanipulatorene” (Moger, 1997), i *Dagens Næringsliv* brukes betegnelsen sjefsstrateg (Frøyland, 2008), *Bergens Tidende* skriver om ”den fortrolige, spinndoktor og ørehvisker” (Bergens Tidende, 2005, 17.12.), *Journalisten* foreslår ”vinkeldreier” (Raaum, 2003), og *Vårt Land* kaller spinndoktorer for ”akademikere eller kunstnere” (Vårt Land, 2013, 26.07.).

Fremstillingene over trigger det kjente ordtaket ”kjært barn har mange navn”, men jeg stiller spørsmål ved hvor kjært dette barnet er. Å bli fremstilt som fortrolig, sjefsstrateg, akademiker og kunstner oppleves som positive karakteristikker, mens det å bli beskrevet som mediemanipulator, ørehvisker og vinkeldreier kjennes mer sarkastisk. Man blir kanskje ikke noe klokere på om spinndoktor er en yrkestittel eller et kallenavn, eller om det å være fremstilt som spinndoktor er positivt eller negativt. Et vesentlig funn er at de ulike avisartiklene fremstiller spinndoktor ulikt, hvilket forsterker inntrykket om at man ikke vet om spinndoktor er et eget yrke eller ei. Rogalands avis er dog sikker i sin sak:

”Spinndoktor er stillingsbeskrivelsen” (Rogalands avis, 2013, 30.05)

4.3.1.1 Oppsummering av Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket

I Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket fremstilles spinndoktorbegrepet i forhold til yrkestilhørighet. Som teksteksemplene har vist finnes det ingen enighet i avisen om hvor vidt spinndoktor er en egen stillingsbeskrivelse eller yrkestittel, eller om spinndoktor bare er et annet navn som refererer til titler som kommunikasjonsrådgiver eller informasjonsansvarlig. Når spinndoktorer kalles *såkalt* kommer det heller ikke her

til syne en felles brukspraksis. I enkelte situasjoner anvendes såkalt som ironisk, andre ganger for å markere at ordet som kommer etter, altså *såkalt spinndoktor*, betyr at spinndoktor er et sjeldent eller spesielt ord, og et tredje alternativ er at såkalt kan bety *også kalt*. Det man får vite med sikkerhet gjennom fremstillingen av spinndoktor i denne diskursen er at avisene fremstiller spinndoktor svært ulikt. Det avisene er enige om er at en spinndoktor befinner seg i det politiske landskap der rollen som rådgiver står sentralt.

4.3.2 Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen

Spinndoktorbegrepet settes også inn i den mektige spinndoktorkjendisdiskursen, der kjendisstatus og makt er nøkkelord. Spinndoktorene fremstilles som en mektig gruppe på flere måter: Den har makt i form av å være et lukket nettverk med forbindelser til andre maktnettverk, den har makt på det politiske feltet og styrer i stadig større grad det offentligheten får vite av informasjon, den har makt som kilderessurs, og makt i forhold til relasjonen med media. I denne diskursen finner man to typer fremstillinger av spinndoktor som begge ligner hverandre innholdsmessig. Den ene formen for fremstillinger sier noe om hva en spinndoktor er, hva den gjør og lignende. Man kan antakeligvis kalle det et spinndoktorideal. Den andre type fremstillinger omhandler de mektige kjendisene og beskrivelser av dem. Disse ligner den første typen fremstillinger i innhold, og har i tillegg et identitetsaspekt. Den mektige spinndoktorkjendisen har opparbeidet seg elitestatus gjennom sitt arbeid for høyt profilerte politikere, der triksing med fakta og vinkling av saker står i fokus. I et knippe av landets aviser kan man finne eksempler på den mektige spinndoktorkjendisen.

Dagbladet skriver blant annet om "en hardtslående slugger med sjarm som medieansikt, en spinndoktor som aldri fremstår sytete og på hæla" (Ergo, 2003), og at "en spinndoktor er en gir råd til politikere og andre offentlige personer om hvordan de skal behandle mediene - komme seg ut av ubehagelige situasjoner og bygge opp et positivt image" (Markusson, 1996). *Journalisten* indikerer at "en god spinndoktor skal sørge for å få lansert de gode sakene i aviser, radio og tv" (Mossin 2003). I disse tre fremstillingene av spinndoktorer beskrives han eller hun som en hardtarbeidende og pågående person som har kunnskap om hvordan media fungerer, og som vet hvordan man selger inn de riktige sakene. *Harstad Tidende* skriver at "spinndoktoren skal ta regi og være i forkant

av kritiske journalister, og avverge mediestormer” (Harstad Tidende, 2011, 14.05). Man kan dermed antyde at spinndoktorer har stor innflytelse både i egen organisasjon og utad i offentligheten.

Spinndoktorenes maktposisjon er et gjentakende tema i avisene. *Bergens Tidende* skriver at ”spinndoktorer er tidvis ekstremt mektige” (Moger 1997), og *Vårt Land* meddeler at ”spinndoktoren er en politisk tryllekunstner” (Juul, 2010). Også *Dagbladet* skriver at ”under Blair ble antallet informasjonsrådgivere mer enn tidoblet fra skarve 300 og horder med spinndoktorer hadde som levebrød å presentere politikken så lekkert som mulig og manipulere mediene til det beste for regjeringen” (Godø, 2009). I den siste fremstillingen illustreres et kvantitativt maktperspektiv av spinndoktorer når beskrivelsene sier at antall informasjonsrådgivere er ”tidoblet fra skarve 300” og ”horder av spinndoktorer”. Et slikt perspektiv antyder også at spinndoktorenes innflytelse og maktposisjon er forsterket i den aktuelle perioden. I tillegg fremstiller *Dagbladet* den mektige spinndoktoren som en mediemanipulator, hvilket indikerer at en spinndoktor er ekspert i manipulasjon, hvilket kan forstås som at en spinndoktor har særlig makt over mediene. På den andre siden blir spinndoktorens maktposisjon svekket når *Aftenposten* skriver at ”journalister ser det ikke som et problem at en historie kommer fra en spinndoktor fordi de selv kan velge hvilke uavhengige kilder de vil kontakte til artikkelen, men de kildene kan en spinndoktor allerede ha kontaktet” (*Aftenposten*, 2011, 22.09). Likevel antyder *Aftenpostens* fremstilling at man aldri vet når en spinndoktor har vært i kontakt med en kilde, hvilket kan forstås som at spinndoktorene til syvende og sist har en usynlig makt over mediene.

Som eksemplene viser illustreres det stadig hvor stor makt en spinndoktor har i mediebildet. Journalister kan aldri vite med sikkerhet når en spinndoktor har kommet dem i forkjøpet. Kanskje det påvirker hvordan aviser fremstiller spinndoktorer i utgangspunktet. Hvordan en spinndoktor fremstilles i aviser, kommer antakeligvis an på hva slags opplevelse og oppfatning avisen har av en spinndoktor. *Klassekampen* skriver at ”på en god dag er forholdet mellom spinndoktor og journalist en vakker dans mellom to mennesker som begge forsøker å lure hverandre. Men alle dansepartnere blir i lengden lei av å bli tråkka på tærne” (Kristjansson, 2013). Dette eksempelet gir et bilde på forholdet mellom spinndoktorer og avisene, og sett sammen med fremstillingene i

denne diskursen virker det til at det er spinndoktorene som trækker mest på dansepartnerens tær.

Det er ikke sjelden at artikler som inneholder fremstillinger av det jeg har valgt å kalle spinndoktoridealet, også bærer navn på svært dyktige spinndoktorer. Disse har jobbet for profilerte politikere og som følge av vanskelige, kontroversielle eller mistenksomme valg, har opparbeidet seg kjendisstatus. For eksempel er Alastair Campbell en av tidenes fremste og mest profilerte spinndoktorer. *Adresseavisen* fremstiller han blant annet som "Blairs herostratisk berømte tidligere pressetalsmann og spin-doctor" (*Adresseavisen* 2006, 05.08). *NTB* skriver at "han oppnådde kallenavnet "The Prince of Darkness" (mørkets prins) da han på midten av 1980-tallet tok over som Labours informasjonssjef og ble personifiseringen av en moderne spin doctor i Storbritannia" (*NTB*, 2008, 03.10). Og *VG* skriver at "mannen er verdens kanskje beste (og mest utskjelte) politiske spin doctor noensinne, men fordi han er usedvanlig arrogant slik bare suksessfulle og selvbevisste briter kan være" (Sjøli, 2011). Også *Stavanger Aftenblad* skriver at "spinndoktorer som Campbell har skaffet Labour-partiet et rykte om å være "bare pen emballasje uten noe innhold"" (Bore, 2003).

Om jeg forstår fremstillingene av Alastair Campbell rett, kan det virke som avisene anser en spinndoktor for å være en mystisk, svært arrogant, selvbevisst og suksessfull, en som sprer rykter om andre, og som er både utskjelt og beundret på samme tid. *NTB* skriver at Campbell er personifiseringen av en spinndoktor hvilket understreker forståelsen av hva en spinndoktor er. I denne diskursen er fremstillingene av spinndoktorer mer presise, kvassere og mindre vage. Spinnbegrepet er likevel ladet og man kan få et litt negativt inntrykk av spinndoktorer. Spinndoktorkjendisen fremstilles blant annet som beryktet, utskjelt, manipulerende og selvsentrert.

Det finnes også andre kjendisspinndoktorer, og *Adresseavisen* skriver at en "spinndoktor i særklasse var Karl Rove, som inntil august i år var president George W. Bush nærmeste strategiske rådgiver" (*Adresseavisen*, 2007, 19.11.). *Dagens Næringsliv* nevner "Bernard Ingham, Margaret Thatchers gamle spinndoktor" (*Dagens Næringsliv*, 2013, 26.09), *Klassekampen* skriver at "i januar trakk avisas tidligere sjefredaktør, Andy Coulson, seg fra stilling som statsminister Camerons spinndoktor, etter at det ble mer og mer

åpenbart at han måtte ha visst om avisas ulovlige metoder (Sørheim, 2011). Både George W. Bush og Margaret Thatcher er kjent for sine kontroversielle politiske standpunkt så man kan tenke at deres spinndoktorer har måttet ty til noe mediemanipulasjon og lure triks for å ikke la oppdragsgiveren spenne bein på seg selv. Cameron er ikke nødvendigvis årsaken til de mest kontroversielle politiske skandalene, men hans spinndoktor er likevel en mektig mann som har måttet håndtere den britiske pressen.

Også i Sverige finnes det spinndoktorer i stjernesjiktet, og *Dagbladet* skriver at "den største av alle svenske spin doctors var Ebbe Carlsson, en småvokst, homofil informasjonsmedarbeider, seinere bokforlegger, et PR-geni som spilte en utrolig rolle i svensk politikk på 70- og 80-tallet, ei tid stinn av politiske intriger og hemmelighetskremmeri" (Ramnefjell, 2007). "Ebbe Carlsson kjente alle de mektigste, var Sveriges fremste såkalte "spin doctor" og endte som en skandalesak, det svenskene kaller "en affär"" (Ramnefjell, 2007) Disse eksemplene fremstiller en spinndoktor som en som står midt i politiske intriger, som påvirker mediebildet, driver med hemmelighetskremmeri og som jobber for de mest fremgangsrike politikerne. Kjendisstatusen har antakeligvis kommet som en følge av at de har våget å ta beslutninger på en måte som bare de dyktigste spinndoktorene ville gjøre.

4.3.2.1 Oppsummering av Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen

I Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen finner man makt, ideal, kjendisstatus og innflytelse som sentrale trekk. Slik avisene fremstiller spinndoktorer i denne diskursen gis det føringer for hva spinndoktoridealet er ettersom fremstillingene er mer presise og mindre vage enn i andre diskurser. Som eksemplene har vist, ser det ut til at avisene mener at en spinndoktor skal være en som manipulerer media gjennom formuleringer som en spinndoktor er en som vet å sette en sak i rett lys, som er litt freidig mot journalister, og som har pågangsmot til å få gjennomslag for sine ideer. De dyktigste spinndoktorene har inntatt kjendisrollen, og fremstillingene av dem ligner på beskrivelsene av spinndoktoridealet. Den mektige spinndoktorkjendisen fremstilles som svært kjent, arrogant, dypt forankret i politiske miljøer, utskjelt, beryktet og beundret. Ettersom denne diskursen er en av de prosentvis største fra 1996 til 2014, forstår man at avisleseren eksponeres for denne spinndoktoren oftere enn for eksempel den norske spinndoktoren. Forunderlig nok, er det omtrent ingen norsk spinndoktor som havner på

kjendistoppen som beryktet spinndoktor. Selv om norske spinndoktorer blir nevnt i avisene, er ordlyden i fremstillingene en litt annen enn den vi har sett i Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen.

4.3.3 Diskursen om den norske og kvinnelige spinndoktor

I denne diskursen handler det om den norske spinndoktor og den kvinnelige spinndoktor. Som jeg så vidt har nevnt er denne diskursen langt i fra nøytral, men den spinndoktoren man skal møte i denne kategorien, blir ikke fremstilt som like mektig eller beryktet som den man opplevde i Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen. Heller ikke den kvinnelige spinndoktor blir fremstilt som en mediemanipulator i avisene. Hun blir heller fremstilt som lojal, moderlig og kunnskapsrik. Grunnen til at disse typene spinndoktor plasseres innenfor samme diskurs er også på bakgrunn av den innholdsmessige likheten, i dette tilfellet innebærer det en mer forsiktig bruk av selve spinndoktorbegrepet. Som man så av prosentandelen i tabell 4.3, er dette den diskursen med lavest antall fremstillinger, og i perioden 1996-2002 var det bare 7 % av fremstillingene som handlet om den norske og kvinnelige spinndoktor. Dette økte til 12 % og 11 % i de to neste periodene. Hva som er årsaken til de lave tallene, har jeg ingen god forklaring på, men mine antakelser er at spinndoktorbegrepet var, og er, relativt nytt her til lands. Det å fremstille de utenlandske spinndoktorene som spinndoktorer er antakeligvis mindre dristig, siden de allerede kalles det på hjemmebane. Her til lands blir den norske spinndoktor fremstilt som å være en nybegynner.

Dagbladet skriver at "nå har vi også fått "spin doctors" i Norge, men de har ennå mye igjen å lære av sine amerikanske og engelske kolleger" (Markusson, 1996). I dette eksempelet kan man antyde at *Dagbladet* mener at den norske spinndoktor har mye å lære av spinndoktorer som for eksempel Alastair Campbell. Ved at det hevdes at norske spinndoktorer har mye å lære, sier de noe om den posisjon den norske spinndoktoren har, og enda mer om (makt)posisjonen til den britiske eller amerikanske spinndoktoren. Et annet eksempel finner man også i *Dagbladet* (1997) som skriver at "Steinar Bastesen nådeløst blir karakterisert som en "clown-like spin doctor"" (Dagbladet, 1997, 28.06.). Så langt går ikke fremstillingene i favør av den norske spinndoktoren som beskrives som relativt klønete. Videre skriver *Dagens Næringsliv* at "du kan nok si at Jonas Gahr Støre,

som har vært nær rådgiver for både Gro Harlem Brundtland og Jens Stoltenberg er en slags spin doctor" (Madsen, 2003.). Ved å kalle Gahr Støre en *slags spinndoktor*, uttrykkes det en fortolkning av at han *minner om* en spinndoktor eller at han nesten er en. Eksemplene over er hentet før 2004, og det kan vise seg at norske aviser var forsiktige med å fremstille nordmenn som jobber med strategisk og politisk kommunikasjon som spinndoktorer. *Dagbladet* skriver at "en norsk professor har foreslått at norske politikere like godt kan ta konsekvensen av utviklingen og holde seg med sine egne pressetalspersoner eller såkalte "spin doctors", medarbeidere som er eksperter på å selge inn sin statsråd på en mest mulig fordelaktig måte til mediene (Ramnefjell, 2007).

Noen aviser brukte konsekvent spinndoktorbegrepet fra tidlig av, men det virker likevel som at den alminnelige bruken av ordet måtte modnes litt før man brukte det om de norske spinndoktorene. Da ordet slo rot, fikk man flere fremstillinger, som ikke nødvendigvis var like beskjedne som de ovenfor. *Dagens Næringsliv* skriver om "statsministerens fortrolige statssekretær, Jan-Erik Larsen, av mange omtalt som den fremste spin doctor i kongeriket" (Madsen, 2010). *Nordlys* skriver at "Aanes er i dag Ernas personlige "spin-doctor" og "bad boy", mannen som har ansvaret for Solbergs pressekontakter og medieopptredener" (Heyerdahl, 2013). Også *VG* skriver at "Ernas spinndoktor, Sigbjørn Rånes, er fornøyd med at Erna endelig forteller velgerne at det ikke er uvesentlig at Høyre blir stort, mens hun ser skrått bort på Siv Jensen" (Moen, 2013.). *Aften* skriver om "en durkdreven spinndoktor som gang på gang får fokus på Høyres vintersaker" (Aften, 2012, 24.10.).

Bortsett fra Ap-politiker Larsen som blir kalt landets fremst spinndoktor, er det Høyres rådgivere som fremstilles som spinndoktorer. Når Aanes fremstilles som en spinndoktor og bad boy får det han til å minne om en fiksjonskarakter eller en som tilhører sladdersidene i tabloidavisene. Likevel finnes det ikke noe belegg i avisene om hvorfor han kalles "bad boy", og derfor hører denne fremstillingen fremdeles hjemme i denne diskursen, Rånes fremstilles som en hardtarbeidende spinndoktor som endelig har klart å overbevise Erna om å følge rådene hans. Betyr det at den norske spinndoktor endelig har begynt å lære av sine utenlandske kollegaer? Kanskje. Selv om de enda ikke

fremstilles som sylskarpe ordkløyvere eller mesterstrateger, har spinndoktorbegrepet funnet mer feste i avisene, spesielt når det gjelder de norske spinndoktorene.

Heller ikke den kvinnelige spinndoktor fanger avisenes oppmerksom for ofte, men når de gjør det er det en beskjeden variant man treffer. *Journalisten* skriver "i bakgrunnen, i ytterkant av publikumssirkelen, står Marianne Aasen Agdestein (36), tidligere politisk journalist i A-pressen og Arbeiderbladet og nå "spin doctor" for Stoltenberg" (Mossin, 2003). Agdestein blir fremstilt som en som har den riktige arbeidserfaringen for å kunne ta vare på Stoltenberg. Likevel fremstilles Agdestein som litt forsiktig, og fremstillingene skiller seg fra de man opplever om for eksempel kjendisspinndoktoren, som står side om side med sjefen. Hadde Agdestein blitt fremstilt som like kynisk og rå som de beryktede spinndoktorene, hadde fremstillingen hørt hjemme i Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen, men dit er det antakeligvis få kvinner som finner veien. I et intervju med Marianne Aasen Agdestein, skriver *Journalisten* at "hun mener forestillingen om manipulerende "spin doctors" som planter saker i mediene er sterkt overdrevet. "Spin doctor" er bare et annet og litt mystisk ord for noe partiene har gjort i årevis, mener hun; nemlig å jobbe aktivt for å få mediernes oppmerksomhet om sitt budskap" (Mossin, 2003).

I et intervju med *Dagsavisen* (2010), møter man Ingunn Ulfsen som jobbet som informasjonsrådgiver for KrF. *Dagsavisen* skriver at "det er fristende å omtale henne som en "spinndoktor", som hjelper politikere med å kommunisere godt og "selge" budskapet sitt i offentligheten, av typen Tony Blairs mektige og beryktede pressesjef Alastair Campbell" (Mauno, 2010). Umiddelbart fornemmer jeg to tolkningsmuligheter av denne fremstillingen. På den ene siden foreslår avisens fremstilling at Ulfsen er en spinndoktor som arbeider på samme måte som de mektigste i bransjen, der karakteristikken av en spinndoktor ligger til grunn. På den andre siden kan man tolke formuleringen "det er fristende å omtale henne som en spinndoktor" som å bære betydningen av at det kunne være artig å kalle Ulfsen en spinndoktor, men vi gjør det ikke. Selv svarer Ulfsen på denne fremstillingen med at hun ikke anser seg selv som spesielt mektig, og avisen legger til at "Ulfsen fremstår som en sindig tobarnsmor fra Ullensaker" (Mauno, 2010).

Av de diskursene jeg hittil har vurdert, blir det stadig klarere hva avisene anser som spinndoktorer, og det er spinndoktorkjendisene som setter standarden for hvordan en spinndoktor skal være. Ved å fremstille de kvinnelige spinndoktorene som skygger i utkanten av pressesirkler og sindige tobarnsmødre svekkes ideen om at vi har "ordentlige" kvinnelige spinndoktorer. Og kanskje er det derfor fremstillinger av de kvinnelige spinndoktorene uteblir i avisene. *Bergensavisen* skriver om at "Atic ble forrige uke kastet ut i jobben som ny politisk rådgiver, også kalt spinndoktor, for skolebyråd Harald Hove (H)" (Hilland, 2013). "Hun tror årsaken til få kvinnelige spinndoktorer er at mange jenter er redde for å satse skikkelig" (Hilland, 2013). I *Dagens Næringsliv* skrives det om at "fiskeriminister Lisbeth Berg-Hansen medgir at hun trengte mer politisk "fingerspissfølelse" og mediekunnskap - selv om ordet "spin doctor" ikke kommer fra hennes munn" (Grande, 2011). Det er tilsynelatende en trend å ikke skulle bruke spinndoktorbegrepet, verken om kvinner eller nordmenn, i alle fall ikke på lik linje som man anvender begrepet rundt de utenlandske spinndoktorene. Likevel skriver *Dagbladet* at kommunikasjonsrådgiver og spinndoktor, Bjarne Håkon Hanssen, uttalte til *Dagens Næringsliv* at "alle spinner, det gjelder bare å spinne best" (Dagbladet, 2013. 28.04). Og dette utsagnet vitner jo om at det finnes en viss bevissthet rundt spinnvirksomhet, der de beste spinnerne kalles spinndoktorer.

4.3.3.1 Oppsummering av Diskursen om den norske og kvinnelige spinndoktor

I Diskursen om den norske og kvinnelige spinndoktor brukes spinndoktorbegrepet på en mer forsiktig måte enn det man så i Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen. De norske spinndoktorene fremstilles som fortrolige, de *minner om* spinndoktorer, de er kanskje litt klønete, og avisene mener de har noe å lære av sine utenlandske kolleger. Også den kvinnelige spinndoktoren fremstilles som lojal og kunnskapsrik, men hun har ikke spesielt stor innflytelse eller makt. Om man setter fremstillingene av den mektige spinndoktorkjendisen i kontrast til den norske og kvinnelige spinndoktor, observerer man at den førstnevnte er kynisk og manipulerende, mens den sistnevnte er keitete og ordinær.

4.3.4 Diskursen om den mystiske spinndoktor

I Diskursen om den mystiske spinndoktoren finner man fremstillinger som karakteriserer en spinndoktor som slø, kynisk, småkriminell, utspekulert og kjekkas. Den mystiske spinndoktor finner man i politiske miljøer enten i den fiktive verden av

bøker, filmer og TV-serier, eller utenfor fiksjonskonteksten. I denne diskursen skal man presenteres for fremstillinger om spinndoktorer som planter saker, som er manipulerende og som er villig til å gå langt over streken for å få jobben sin gjort. Denne diskursen kan minne litt om Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen, men den er ulik ved at disse spinndoktorene er mer utspekulerte og de drar spinnvirksomheten lenger enn den ideelle, mektige spinndoktorkjendisen. Spinndoktorene fremstilles som mystiske fordi de bruker triks og finter for å sette saker i rett lys eller for å styre medieoppmerksomheten bort fra ubehagelige situasjoner. Det er først og fremst i fiksjon man møter på spinndoktorer som velvillig begår umoralske handlinger uten å blunke.

Bergens Tidende skriver at "i 1997 kom den satiriske filmen "Wag the Dog", hvor presidenten og hans spin doctor konstruerer en krig for å ta vekk oppmerksomheten fra en sexskandale i Det hvite hus" (Ullebø, 2012, Levinson 1997). Som dette eksempelet viser, kan man observere en annen type spinndoktor enn den man hittil har sett. Denne spinndoktoren er mer skruppelløs og også villig til å bruke alle virkemidler til å styre medias fokus. *Dagens Næringsliv* skriver at "her spiller Robert De Niro et kjellermenneske i det samme huset, en spinndoktor som må redde presidenten fra en latent sexskandale, og styre mediestormen i en helt annen retning" (Skjeie, 2008). Fiksjonsspinndoktoren virker villig til å gjøre det som skal til for å unngå at en skandale skal få for mye oppmerksomhet, og i "Wag the Dog" innebærer det å iscenesette en krig. Spinndoktoren fremstilles som et kjellermenneske og ansvarlig for presidentens image, og på den måten får jeg et inntrykk av at en spinndoktor jobber i det skjulte, altså i kjelleren, og som har enorm innflytelse og bærer stor verdi for sjefen, hvilket i dette tilfellet er presidenten.

Den spinndoktoren man møter i filmkonstruksjoner er antakeligvis en overdrivelse av de man møter utenfor fiksjonsuniverset. *Bergens Tidende* skriver "i hvilken grad blir folk snytt av en klam, koselig forbindelse hvor spin doctors og hardt pressede journalister hjelper hverandre?" (Moger, 1997), hvilket gjør at man kan stille spørsmål ved hvorvidt andre spinndoktorer også oppfører seg som fiksjonsspinndoktorene. Hvis man tenker tilbake til da Bill Clinton var president i USA, og havnet midt i en heftig mediestorm i forbindelse med upassende omgang med den unge Monica Lewinsky, var det nok mange spinndoktorer som måtte bruke noen hemmelige, og kanskje skitne, triks for å dempe

saken så mye som mulig. *Dagbladet* skriver at "filmene "Wag the Dog" og "Primary Colors", og alle historiene om Tony Blairs PR-folk, forteller litt om den innflytelsen disse spin doctors har, og dermed om hvem de er" (Markusson, 1998). I det siste eksempelet ser det ut til at *Dagbladet* hevder at filmer om spinndoktorer gir en representasjon av hvordan spinnvirksomhet foregår, og at man ved å se slike filmer kan danne seg et inntrykk av hvordan spinnvirksomhet utarter seg utenfor fiksjonsuniverset. Videre indikerer dette at spinndoktorer er de som iscenesetter kriger for å omdirigere medieoppmerksomhet.

I thrillerdramaet "Kongekabalen" (Arcel, 2004) møter man den mystiske pressetalsmannen Peter Schou. *Klassekampen* skriver at "Midterpartiets pressetalsmann Schou (Mikkelsen) er en spinndoktor som får mediene til å logre, og lobbyisme og spredning av (des)informasjon står sentralt" (Bråten, 2005). Fremstillingene av den fiktive spinndoktor er naturligvis mer utspekulerte og kalkulerende, og det er en gjennomgående mistenksomhet rundt spinndoktoren. Kriger for å dekke over sexskandaler og spredning av desinformasjon er langt i fra positive beskrivelser, og hvis det er slik at det er dette inntrykket aviser, og folk flest, har av spinndoktorer, er det ikke rart at det oppstår en viss skepsis. Spinndoktorene passer godt inn i den fiktive konteksten ettersom spinndoktoren har skurkerollen som må eksistere for at det skal finnes en helt.

De siste årene har det dukket opp flere fiksjonsspinndoktorer, blant annet gjennom den danske TV-serien "Borgen" (Price, 2010). *VG* skriver at "et stort norsk publikum - over 300000 i snitt - ble godt kjent med Asbæk i høst, i rollen som den rå, kyniske og forførende spinndoktor Kasper Juul" (Maaland, 2011). Videre skriver *VG* at "spinndoktor Kasper er en skikkelig slu og kynisk kar, men jeg har sørget for å gi ham et godt glimt i øyet, sier dansken" (Maaland, 2011). Som man kan antyde av eksemplene vises det en form for beundring for Kasper Juul, som fremstilles som en forførende og rå spinndoktor med glimt i øyet. Selv når han kalles kynisk og slu oppleves det som et kompliment, som om at det er slik det skal være. *Dagsavisen* skriver også om "Borgen" og at "en spinndoktor for en konkurrerende partileder stjeler kvitteringen hjemme hos den avdøde, og sørger for at den blir brukt i et karakterdrap på statsministeren i den siste TV-debatten før valget" (Dagsavisen, 2010, 13.11). *Morgenbladet* skriver at "den eneste

Nyborg føler hun kan stole på er spinndoktoren Kasper Juul, som springer rundt på Statsministeriet som en slags doktor Faustus og kan løse ethvert medieproblem med skumle triks fra PR-rådgiverens svartebok” (Raknes, 2011). I fremstillingen fra *Dagsavisen* omtales spinndoktor Juul som mer utspekulert, og han inntar en skurkerolle ved at han utfører en kriminell handlingen ved å bryte seg inn og stjele noe hos en konkurrerende partileder. I fremstillingen fra *Morgenbladet* beskrives også spinndoktoren som en mystisk mann med skumle triks fra PR-rådgivernes svartebok. Likevel fremstilles han også som en tillitsfull og lojal karakter. *Morgenbladet* skriver også at ”i sin alminnelighet blir politikens verden i serien fremstilt som en heksegryte av maktsyke, intriger og hykleri, hvor de tre hovedtypene - Politikeren, Spinndoktoren og Mediemennesket - meler hver sin eller den felles kake” (Birkvad, 2012). I det siste eksempelet fra *Morgenbladet* fremstilles spinndoktoren som en som samarbeider og motarbeider politikere og mediemennesker på samme tid. Den fiktive politiske verden man opplever i ”Borgen” fremstilles som en heksegryte, der aktørene tjener til sine personlige formål.

Fremstillingene om spinndoktor Kasper Juul oppleves som forførende og mystiske, og selv om man vet at det er fullstendig umoralsk og uholdbart å skulle bryte seg inn hos konkurrenter for å stjele noe man kan bruke mot dem, tillater man slikt i fiksjon. Fiksjonsspinndoktoren fremstilles som mystisk, slu, dynamisk, kynisk og utspekulert. Likevel opplever jeg som nevnt en gjennomgående beundring rundt denne spinndoktoren.

En annen interessant observasjon er at fiksjonsspinndoktoren oppleves som å være en mann. Ikke en eneste gang i materialet fant jeg en kvinnelig fiksjonsspinndoktor. Avisene fremstiller disse mystiske spinndoktorene som stilige menn med selvtillit og arroganse, og Kasper Juul, Peter Schou og de andre fiksjonsspinndoktorene beundres for deres enorme påvirkningskraft og skitne triks. Hvis man trekker frem hvordan avisene fremstiller den kvinnelige spinndoktoren, ser man at hun beskrives som moderlig, kontrollert og tilbaketrukket. Altså den rake motsetningen. Om det er et kompliment eller ei å bli kalt spinndoktor er vanskelig å ta stilling til, men hvorfor avisene unnlater å fremstille den kvinnelige spinndoktoren som mystisk, mektig, utspekulert, kynisk eller

vakker er en tankevekker. Er ikke kvinner like kvalifiserte fordi de kan få barn og vise omsorg? Avisene ser ut til å være av en slik oppfatning.

Som jeg viste til i den tallmessige forklaringen av antall artikler, treff og fremstillinger, var 2010 et stort år for spinndoktorene i norske aviser, og en av grunnene til det var at det satiriske teaterstykket "Spin Doctor" kunne oppleves på landets mange teaterscener. *Dagsavisen* skriver at "'Spin doctor" blir en suksess takket være Anders Haltos elleville oppskrudde figur, selveste spinndoktoren, en lettere maktkorruptert hissigpropp som vagler på maktens tinde ved hjelp av kompromitterende informasjon om alle, og som med kynisk handlekraft, kontakter inn i de fleste sentralredaksjoner og høyt stemmevolum får viljen sin gjennom" (Steinkjær, 2010). I dette eksempelet fremstilles spinndoktoren som en høylytt, maktsyk hissigpropp som besitter hemmelig informasjon som kan få konsekvenser dersom den brukes på feil måte. Spinndoktoren oppleves som mektig og som en viktig brikke i det politiske spillet. *Dagbladet* skriver at "'Spin Doctor" tilbyr også et politisk spill som får en omgang Ludo på hytta til å framstå som Carlsen vs. Anand, samt forsikringer om at politikere er jammen noen ordentlige kjipinger" (Hobbelstad, 2010). I denne fremstillingen opplever jeg det som at det er spinnvirksomhet som beskrives som høytsvevende og avansert, hvilket antyder at det politiske spillet spinndoktorer er involvert i, ikke er for alle. På grunnlag av de fremstillingene som kommer fram om fiksjonsspinndoktoren, kan man anta at man må være en spesiell type person for å kalles spinndoktor; en person som ikke er redd for å ta risikofylte avgjørelser, som balanserer på moralens line og som spiller et politisk spill som er så avansert at vanlig mennesker ikke vil forstå det.

Hittil i denne diskursen har jeg bare undersøkt den mystiske spinndoktor man finner i fiksjonen, men det finnes også mystiske spinndoktorer utenfor fiksjonsuniverset. *Dagens Næringsliv* skriver at "Tabloiden skrev at den tidligere skatteministerens spinndoktor, Peter Arnfeldt, hadde tilbudt sensitiv informasjon fra selvangivelsen til sosialdemokratenes statsministerkandidat Helle Thorning-Schmidt" (*Dagens Næringsliv*, 2012, 18.01), og senere at "Peter Arnfeldt, spinndoktor for tidligere skatteminister Troels Lund Poulsen i Danmark, er siktet for å ha lekket fortrolige opplysninger til Ekstra Bladet" (*Næringsliv*, 2012, 07.09.). *Dagbladet* skriver at "saken eksploderte da opplysninger om at en spinndoktor i regjeringsapparat sto bak

medielekkasjene i skattesaken" (Sæbø, 2013). *Oppland Arbeiderblad* skriver at "redaktør Poul Madsen og journalist Jan Kjærsgaard i Ekstra Bladet skal inn på teppet til skattekommissjonen, og spørsmålet er hva de kan fortelle om sin befatning med skatteministerens spinndoktor Peter Arnfeldt" (Kristoffersen, 2012).

Peter Arnfeldt fremstilles som en mystisk spinndoktor som er skruppelløs, som trækker over grensen for hva som er sosialt akseptert oppførsel og som er villig til å ofre all integritet for å hjelpe sjefen. Arnfeldt fremstilles slik som fiksjonsspinndoktorene som man møter i TV-serien "Borgen", men det er likevel ingen beundrende undertone i beskrivelsene av Arnfeldt. *Dagens Næringsliv* skriver at "ambisjonene regjerer, spinndoktorer herjer, intrigene brer seg, og personasjene overlapper" (Skjeie, 2007). Den mystiske spinndoktoren oppleves som en som kan lure journalister, iscenesette saker for å fjerne fokus fra skandaler og som er villig til å stjele informasjon for å få overtaket. *Dagsavisen* skriver at "det står alltid spin doctors klare med gryteklare historier", og "når vi har det for travelt og rutinen tar over så står det alltid en spin doctor klar som leter etter journalister som slapper av (Johnsen, 2005). *Dagsavisen* fremstiller her spinndoktorer som utnytter journalister som ikke er årvåkne, men til gjengjeld har aviser evnen til å snappe opp saker når spinndoktorer er uforsiktede. *Adresseavisen* skriver at "selv en dreven politisk spinndoktor inspirert av Tony Blair må være forberedt på å spinne seg inn i sitt eget spindelweb når utfordringen blir for krevende (Ellefsen, 2005).

4.3.4.1 Oppsummering av Diskursen om den mystiske spinndoktor

I Diskursen om den mystiske spinndoktor har man sett fremstillinger av en type spinndoktor som er mer skruppelløs og kompromitterende enn de andre spinndoktorene jeg har diskutert tidligere. Den mystiske spinndoktor er en mann som er slu, kynisk, overstyrende, utspekulert, høylytt, ambisiøs, oppofrende, utfordrende, og også sjarmerende og kjekk. Denne diskursen er den prosentvis største mellom 1996 og 2014, hvilket vil si at det er denne spinndoktor som blir fremstilt flest ganger i norske aviser i analyseperioden. Om det er fordi avisene har mer interesse av denne type spinndoktorer eller fordi denne type spinndoktorer finner lettere fram til medias søkelys, er uvisst.

De fire diskursene om spinndoktorer inneholder forskjellige fremstillinger som oppleves å ligge på en skala der noen er totale motsetninger, mens andre ligner hverandre. Man kan for eksempel trekke enkelte paralleller mellom Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen og Diskursen om den mystiske spinndoktor, som for eksempel i forhold til hvordan begge spinndoktorer fremstilles som mektige, innflytelsesrike og utspekulerte. På motsatt side av skalaen oppfattes Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket som mer enkeltstående siden spinndoktorbegrepet diskuteres i forhold til yrkestitler og yrkestilhørighet. Diskursen om den norske og kvinnelige spinndoktor befinner seg mellom de to ytterpunktene av diskurser siden den trekker litt på fremstillingene om den mektige spinndoktoren og den mystiske spinndoktoren ved at de beskrives som å i utgangspunktet ha samme jobb som blant annet kjendisene, men de slekter også på Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket ved at de "minner om" de fullverdige spinndoktorene.

4.4 Oppsummering

I dette kapittelet har jeg presentert de fire diskursene om spinndoktorer både i form av tall og tekst. Den tallmessige delen viste i hvor stort omfang spinndoktorbegrepet var brukt i norske papiraviser. En oversikt over hvor mange artikler, treff og fremstillinger som fantes mellom 1996 og 2014 ble illustrert i en tabell der gjennomsnittsantallet for de tre periodene⁶ var regnet ut. Også en graf viste antall artikler, treff og fremstillinger, år for år. Det viser seg at spinndoktorbegrepet har hatt en stor økning i antall artikler, treff og fremstillinger gjennom perioden. Antall fremstillinger ble fire ganger større, antall treff fem ganger større og antall artikler ti ganger større mellom første og siste periode. Etter å ha illustrert omfanget av begrepet, forklarte jeg de fire diskursene som ble dannet ut i fra materialet. Diskursene ble først forklart tallmessig, der jeg viste prosentandelen for de fire diskursene, i tillegg til den som fanget opp fremstillinger uten relevans, både for de tre periodene og totalt over hele analyseperioden. Her viser det seg at det er Diskursen om den mystiske spinndoktor som er størst etterfulgt av Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen, Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket, og Diskursen om den norske og kvinnelige spinndoktor. Også endring over tid ble beskrevet der tallene viste at de ulike diskursene hadde hatt relativt jevn størrelse

⁶ Periodene: 1996-2002, 2002-2008, 2008-2014.

gjennom hele analyseperioden. Dernest la jeg fram, forklarte og drøftet de fire diskursene.

I Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket finnes det to aspekter som det fokuseres på: yrkestilhørighet og begrepet *såkalt*. Når det snakkes om yrkestilhørighet handler det om hvordan spinndoktorer fremstilles i forhold til lignende yrkesgrupper. I enkelte tilfeller kalles en kommunikasjonsrådgiver som beskrives som en som presenterer saker i et foretrukket lys for en spinndoktor, mens i andre tilfeller er spinndoktor en egen stillingsbeskrivelse. Når aviser bruker begrepet *såkalt* i forbindelse med spinndoktorer, altså en såkalt spinndoktor, kan det bety at ordet spinndoktor er ment ironisk eller for å markere at ordet er spesielt. Det er ikke alltid like klart hvilken *såkalt* det siktes til.

Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen handler om det avisene fremstiller som kjennetegn et spinndoktorideal. Slike fremstillinger har svært like formuleringer og ordlyder som de man finner når spinndoktorkjendisen fremstilles. Det kan tilsynelatende se ut til at avisene mener at en spinndoktor er en mediemanipulator som trikker med journalister og vinkler saker i enkeltes favør. De mest kjente spinndoktorene fremstilles som arrogante, selvsikre og suksessrike. De er beundret og utskjelt.

I Diskursen om den norske og kvinnelige spinndoktor fremstilles den norske spinndoktor som en fortrolig nybegynner som har mye å lære av de internasjonale spinndoktorene. Den kvinnelige spinndoktoren fremstilles som lojal, kunnskapsrik, men ikke spesielt mektig.

Diskursen om den mystiske spinndoktor inneholder fremstillinger om den spinndoktor man finner i og utenfor TV-skjermen eller kinolerretet. Disse spinndoktorene fremstilles for å være ambisiøse, vågale og kyniske, og de er ikke redd for å gjøre seg til kriminelle om det vil være fordelaktig for sjefen. Likevel er det som om man finner en form for aksept i avisenes fremstilling, spesielt overfor den fiktive, det kan oppleves som om at det er sånn spinndoktorer skal være.

I begynnelsen av teorikapittelet, skrev jeg at spinndoktorbegrepet ble en del av dagligtalen etter at *the New York Times* (1984), hadde laget en reportasje om "the Spin Doctors" (The New York Times, 1984, 21.10). Derfor antar jeg at spinndoktorbegrepet er et mediert fenomen, det vil si et fenomen man får tilgang til gjennom media. Som fremstillingene av spinndoktorer i norske aviser har illustrert, finnes det litt ulike oppfatninger av hva en spinndoktor er, men på bunntinjen ligger det en felles tanke om at en spinndoktor er en som gir politikere råd og som vinkler saker i avisene for å få ønsket perspektiv på en sak. Det vil si at uansett hvilken av diskursene man måtte finne i avisene, vil en leser i alle fall møte denne felles tanken. Likevel er det to diskurser, altså Diskursen om den mektige spinndoktorkjendis og Diskursen om den mystiske spinndoktor, som har langt mer spalteplass enn de to andre. Det betyr at en avisleser oftere vil møte på arrogante, ambisiøse, manipulerende og kanskje småkriminelle spinndoktorer. I neste kapittel kobler jeg sammen spinndoktorene fra avisene med teoretiske perspektiver, i tillegg til å diskutere implikasjonene av de ulike fremstillingene.

5. DRØFTING

I dette kapitlet nøster jeg sammen oppgavens løse tråder ved å først diskutere de ulike diskursene sammen med oppgavens teoretiske ramme og også hva slags implikasjoner fremstillingene kan ha (5.1). Deretter forklarer jeg min forståelse av hva avisene faktisk anser som en spinndoktor (5.2).

5.1 Teorier om spinndoktor og avisenes fremstillinger

I teorikapittelet (2.1) viste jeg til fire perspektiver på spinndoktor basert på Allern (2.1.3), Bang (2.1.4), Sumpter og Tankard (2.1.5), og Andrews (2.1.6) forståelse av spinndoktor. Hos teoretikerne er det en felles erkjennelse om at spinndoktor tilhører PR- og kommunikasjonsbransjen, men også noe uenighet om spinndoktors rolle i bransjen. For eksempel kaller Allern spinndoktorer for PR-eksperter, Bang kaller de medierådgivere, mens Andrews er opptatt av kjendisrollen spinndoktorene har. I eksemplene fra avisene ser man en lignende tendensen. På den ene siden fremstiller samtlige aviser spinndoktorer som yrkesgruppe som holder til i det politiske kommunikasjonsmiljøet, mens på den andre siden er det til tider store variasjoner mellom spinndoktorene som fremstilles. For eksempel sier fremstillingene at Alastair Campbell er en arrogant, suksessfull mediemanipulator, mens Ingunn Ulfsen karakteriseres som en sindig tobarnsmor som det er fristende å kalle spinndoktor. Kan man dra noen paralleller mellom spinndoktorene i aviser og teorien?

I tillegg til teorier om spinndoktorer, skrev jeg i teorikapitlet at Fairclough hevder at tekster har kausale effekter på, og bidrar til endringer i folks oppfatninger og holdninger, handlinger, sosiale relasjoner, og den materielle verden. Disse effektene er mediert av meningsdannelse (Fairclough, 2003, s. 8) (2.3.2). Det vil si at måten spinndoktorer blir fremstilt i avisene har stor betydning for hvordan folk oppfatter dem. Avisenes meddelelser og representasjoner bidrar til å skape forandring i den sosiale virkeligheten. Så hva kan være implikasjoner ved at aviser fremstiller spinndoktorer som de gjør? I dette delkapitlet drøfter jeg ulike perspektiver på spinndoktorer både fra et teoretisk perspektiv og et større samfunnsperspektiv. For ordens skyld diskuterer jeg hver diskurs for seg.

5.1.1 Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket i perspektiv

Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket handler om de ulike yrkesbetegnelsene spinndoktorer har. I noen tilfeller blir spinndoktor forstått som egen yrkestittel som sidestilles med for eksempel medierådgiver, mens i andre tilfeller forstås spinndoktor som å referere til en medierådgiver, hvilket da betyr det samme. Det er i de tilfellene avisene bruker spinndoktor som å referere til noe annet at de også kalles *såkalt*. Fra et teoretisk perspektiv finner man også uenigheten eller ulike forståelser av spinndoktors yrkestilhørighet. Allern bruker begrepet spinndoktor for å referere til politiske PR-eksperter (Allern, 2001, s. 274), politisk rådgiver eller PR-rådgiver (Allern, 2011, s. 126). Han hevder også at spinndoktor ikke er ment som et kompliment (Allern, 2011, s. 126). Bang hevder at den snilleste terminologien for spinndoktor er medierådgiver, mens den giftigste er spinmeiser (Bang, 2006, s. 194-195). Også Bang indikerer et begrepet spinndoktor ikke er noe en medierådgiver vil bli kalt (Bang 2006, s. 195). Allern og Bang bruker spinndoktorbegrepet ulikt, begge har flere yrkesbetegnelser som kan forklare hva en spinndoktor er, og begge er enige om at det eksisterer negative konnotasjoner rundt begrepet.

På den andre siden av Allern og Bang finner man Sumpter og Tankard som hevder at termen spinndoktor er mer enn bare et slagord. De indikerer at det eksisterer en ny og reell rolle innenfor kommunikasjonsfeltet (Sumpter og Tankard, 1994, s. 26). Sumpter og Tankard vurderer rollen som spinndoktor som noe annet enn PR-rådgiver, og mener de to skiller seg fra hverandre ved at spinndoktoren fokuserer på mer personlig kontakt med media (Sumpter og Tankard, 1994, s. 26). Andrews behandler også spinndoktor som noe eget og han er mer interessert i å undersøke den voksende kjendisstatusen rundt spinndoktor.

I undersøkelsen av Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket viser funnene av datamaterialet at det finnes en flyt i spinndoktorbegrepet. Verken avisene eller teoriperspektiver kan gi noe entydig svar på hva en spinndoktor er. Antakeligvis bidrar denne flyten til å mystifisere spinndoktorene. Et annet interessant aspekt ved teorien er hvordan de norske forskerne er påpasselige med å indikere at spinndoktorbegrepet har noe negativt ved seg, mens de internasjonale forskerne oppfattes som mer avslappet i forhold til begrepet. For eksempel hevder Allern at når politiske journalister eller

medieanalytikere kaller en politisk rådgiver eller PR-rådgiver for en spinndoktor er det ikke ment som et kompliment (Allern, 2011, s. 126), mens Sumpter og Tankard argumenterer for at PR-bransjen bør anerkjenne spinndoktorfenomenet fordi det eksisterer en ny og reell rolle innenfor kommunikasjonsfeltet (Sumpter og Tankard, 1994, s. 26). Det er også interessant at Sumpter og Tankards forskning er fra 1994, mens Allerns er fra 2011. Dette indikerer at Sumpter og Tankards forslag om å anerkjenne spinndoktoryrket er 20 år gammelt, hvilket videre kan foreslå at det internasjonale perspektivet på spinndoktorer er ulikt det norske. Ble spinndoktor raskere et dagligdags fenomen utenfor de norske landegrensene? Kanskje er det slik at spinndoktorbegrepet blir brukt oftere i internasjonal presse og at avisene bruker begrepet friere uavhengig av konnotasjonene som kan følge med.

I Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket kan man fra et større samfunnsperspektiv indikere at en av implikasjonene ved flyten i spinndoktorbegrepet bidra til usikkerheten rundt dens identitet. Avisene fremstiller som sagt spinndoktorer som å være alt fra egen yrkesgruppe, til medierådgivere, PR-rådgivere, manipulerende politiske taleskrivere og mindre sexy kommunikasjonsrådgivere. Ved at det finnes en usikkerhet rundt en spinndoktors identitet skapes det en distanse både til spinndoktoren og også kanskje kommunikasjonsbransjen. Det vil være et uheldig utfall dersom folk generelt er skeptiske til kommunikasjonsbransjens arbeid.

5.1.2 Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen i perspektiv

I diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen handler det om spinndoktorene med makt, innflytelse, påvirkningskraft og kjendisstatus. I avisene fremstilles de som de spinndoktoridealet og blant de mest anerkjente finner man Alastair Campbell som kalles mediemanipulator, mørkets fyrste og herostratisk berømt. De mest profilerte spinndoktorene opparbeider seg kjendisstatus blant annet fordi de jobber for svært innflytelsesrike maktpersoner, de er de beste til å vinkle mediasaker i sjefens favør og trikse med faktaopplysninger. I teorien er det bare de utenlandske teoretikerne som sier noe om kjendisperspektivet på spinndoktor.

Hos Sumpter og Tankard karakteriseres spinndoktor som en person som er personlig kjent med mediesuperstjerne, en som kan finpusse et budskap til et enkelt slagord, og

vet hvordan man gjentatte ganger flommer mediekkanaler med favoriserende budskap (Sumpter og Tankard, 1994, s. 21). Denne fremstillingen er nokså lik den man finner i fremstillingene om den mektige spinndoktorkjendisen. Hadde denne karakteristikken vært en del av datamaterialet hadde den vært del av det jeg har kalt spinndoktoridealet som er del av den mektige spinndoktorkjendisen fordi den sier noe konkret om hva en spinndoktor er.

Også Andrews er opptatt av spinndoktors voksende kjendisstatus og han hevder at det er en av grunnene til at ordet spinn har blitt et så populært og utbredt ord (Andrews, 2006, s. 31). Andrews hevder at kjendisstatusen til spinndoktorer strukturerer forholdet mellom media og politikere, der Andrews hevder at politikk er en såpeopera som er strukturert og utviklet for det tabloide bruk (Andrews, 2006, s. 38). Andrews indikerer at spinndoktorrollen er viktig spesielt fordi politikerne er avhengige av dem, og på grunn av måten spinndoktorer preger den politiske kommunikasjonsdiskursen (Andrews, 2006, s. 41).

Ettersom det er de mektige spinndoktorkjendisene som fremstilles som de dyktigste innen yrkesfeltet er det ikke overraskende at dette er en av de to diskursene som har hatt størst presse plass siden spinndoktorbegrepet ble tatt i bruk i de norske avisene i 1996. Spinndoktorkjendisene fremstilles i avisene som mektige, manipulerende, arrogante og berømte, og i teorien karakteriserer de som viktige for forholdet mellom media og politikken, spinndoktorkjendisene kan gjøre om et budskap til et enkelt slagord og de er nært knyttet til mediasuperstjerner. Det er likevel et interessant aspekt at dette kun er det internasjonale teoriperspektivet som eksplisitt karakteriserer en spinndoktor som kjendis.

Som sagt er det norske teoriperspektivet ikke særlig opptatt av spinndoktors status som kjendis. Likevel kan man finne noe som minner om den mektige spinndoktorkjendisen hvis man undersøker teorien til Allern. Han hevder at de politiske PR-eksperter, eller spinndoktorene, er knyttet til Det Hvite Hus, Downing Street, regjeringskontorer og mektige lobbygrupper. Denne tilknytningen plasserer spinndoktorer inn i en viktig rolle. I Bang sin teori finner man ingen særlig beskrivelse av en mektig spinndoktorkjendis.

Det er et interessant aspekt at det kun er det internasjonale teoriperspektivet som eksplisitt karakteriserer en spinndoktor som kjendis. Betyr det at det ikke finnes mektige norske spinndoktorer? I avisene viser det seg at de norske spinndoktorene fremstilles på en annen måte enn de mektige spinndoktorkjendisene, og etter min analyse av datamaterialet fant jeg ingen norsk spinndoktor som ble fremstilt på lik linje som spinndoktorkjendisene. Jeg fant et par fremstillinger som kunne si noe om statusen til noen svært få personer, blant annet der *Dagens Næringsliv* skriver at Jan-Erik Larsen blir beskrevet som "den fremste spin doctor i kongeriket" (Madsen, 2010). Likevel uteblir fremstillinger om en norsk spinndoktor som er selvsentrert, mediemanipulerende, slu, arrogant og hemmelighetsfull. De samfunnsmessige implikasjonene ved dette aspektet kan blant annet være at folk oppfatter norske spinndoktorer som ukvalifiserte, det indikeres at det ikke finnes mektige spinndoktorer i Norge, det antyder at spinndoktorer er et fremmed fenomen som bare eksisterer utenfor landegrensene. Avisenes fremstillinger av de mektige spinndoktorkjendisene opphøyer de internasjonale spinndoktorene samtidig som integriteten til de norske spinndoktorene svekkes. Igjen skapes det en usikkerhet i forhold til spinndoktorer, spesielt de norske.

5.1.3 Diskursen om den norske og kvinnelige spinndoktor i perspektiv

I Diskursen om den norske og kvinnelige spinndoktor finner man fremstillinger om en mer beskjeden og uerfaren spinndoktor. Fra et norsk teoretisk perspektiv kan man forstå Bangs teori om at spinn og spinnvirksomhet oppleves nesten uten unntak som noe negativt (Bang, 2006, s. 195). Det kommer tydelig fram i avisene at det å omtale norske kommunikasjonsutøvere for spinndoktorer ikke er populært. Det er heller ikke ofte avisene gir noen fremstilling av dem. I en reportasje i *Dagens Næringsliv* var avisen forsiktig med å kalle Jonas Gahr Støre som spinndoktor, og endte med å kalle han en slags spinndoktor. De spinndoktorene man finner i teorien fremstilles ikke som forsørgende foreldre, i ytterkanten av pressesirkler eller uerfarne. I delkapitlet over (5.1.2) diskuterte jeg mangelen på en mektig norsk spinndoktor.

Når avisene fremstiller de kvinnelige spinndoktorene beskrives de som noen som er fristende å kalle spinndoktor, sindige tobarnsmødre, i ytterkanten av pressesirkler, og med korrekt utdanning og yrkesbakgrunn. Når den norske spinndoktor fremstilles i

avisene karakteriseres han som uerfaren i forhold til utenlandske kollegaer, klovnete, fortrolige og en slags spinndoktor. Av fremstillingene som kommer fram i avisene er det svært få som kan kobles til teorien om spinndoktor. Ikke et sted i teorien fremstilles spinndoktor som kvinne. Dersom det må brukes et pronomen i stedet for spinndoktor brukes *han*. Også i avisene er det som oftest den mannlige spinndoktor det refereres til. Dersom det finnes fremstillinger av den kvinnelige spinndoktoren oppleves de som uinspirerte. Da *Dagsavisen* ville kalle Ingunn Ulfsen for spinndoktor av samme kaliber som Alastair Campbell avviste hun forslaget og mente at hun ikke ville kalle seg selv for spinndoktor. I stedet ble hun fremstilt som en sindig tobarnsmor.

Det er interessant hvordan avisene og teorier anser spinndoktor for å være en mann. Som fremstillingene fra avisene har vist er den kvinnelige spinndoktor omsorgsfull, moderlig og godt kvalifisert. Det ser ut til at det er viktig å definere hva slags bakgrunn en kvinne har for at hun kan kvalifisere til å være en nesten-spinndoktor. Det er ikke ofte det sies noe om en den mannlige spinndoktors bakgrunn med mindre det er av typen "han har jobbet for Blair, Thatcher eller Bush", men dette er bare i de mektige spinndoktorkjendisene eller mystiske spinndoktorenes tilfelle. I teorikapitlet skrev jeg at Eide hevder at massemediene inntar en sentral rolle som arena for samfunnets dialog med seg selv. Ved å tolke og formidle hendelser og perspektiver ovenfor et massepublikum bidrar mediene til å forme mottakerens forståelse av ulike fenomener (Eide, 2008, s. 14). Måten avisene fremstiller de kvinnelige og norske spinndoktorene på har konsekvenser for hvordan folk oppfatter dem. Implikasjonene rundt de mektige spinndoktorkjendisene i forhold til de norske har jeg allerede diskutert. Implikasjonene av spinndoktors kjønn diskuterer jeg i neste delkapittel.

5.1.4 Diskursen om den mystiske spinndoktor i perspektiv

Diskursen om den mystiske spinndoktor handler om den type spinndoktor man treffer i fiksjon i tillegg til den spinndoktor som man finner utenfor fiksjonskonteksten, men som fremstilles på lignende vis. Denne spinndoktoren fremstilles som utspekulert, høylytt, mystisk, kjekk, slu og mann. Som man har sett kan denne spinndoktoren minne om den mektige spinndoktorkjendisen, men den mystiske spinndoktor skiller seg ut ved å være villig til å være sluer og mer kalkulerende ved å skape kriger for å styre medieoppmerksomhet vekk fra skandaler, i tillegg til å begå kriminelle handlinger som å

bryte seg inn og stjele noe hos andre. Den mystiske spinndoktoren er likevel ambisiøs, kjekk og sjarmerende.

Fra et teoretisk perspektiv er det antakeligvis denne formen for mystiske spinndoktoren Allern refererer til når han hevder at spinndoktorer assosieres med de mørkere sidene ved PR ettersom de er villige til å vri på fakta og utelukke informasjon (Allern, 2001, s. 277). Bang hevder at den giftligste varianten av spinndoktor er spinnmeister, hvilket er et uttrykk som brukes i USA og som konnoterer mystikk, trolldom og skjulte metoder (Bang, 2006, s. 194-195). Det kan tenkes at det er fremstillingene om de mystiske spinndoktorene som bidrar til den skepsisen man opplever i forhold til spinndoktorer. Både Allern og Bang hevder at å bli kalt spinndoktor hverken er et kompliment eller noe en medierådgiver vil se seg tjent med som alternativ yrkestittel. Diskursen om den mystiske spinndoktor har flest fremstillinger i avisene. Antakeligvis lages det mer interessante artikler ved å skrive om disse mystiske kommunikasjonsaktørene som man ikke helt vet hva gjør enn å skrive om den sindige tobarnsmoren fra Ullensaker som frasier seg enhver spinndoktortittel. I tillegg kan man forstå hvorfor medierådgivere, PR-eksperter og kommunikasjonsveiledere ikke ønsker å ha tilnavnet spinndoktor knyttet til seg hvis begrepets innhold oppleves som småkriminelt, kynisk og utspekulert.

I avsnittet over kommer man inn på noen av implikasjonene ved at spinndoktorer fremstilles som de gjør. For det første vil det være en naturlig følge av fremstillingene om den mystiske spinndoktoren at folk blir skeptiske til fenomenet, begrepet og virksomheten. For det andre fremstilles den mystiske spinndoktoren som en sexy, kynisk og utspekulert mann, hvilket er rake motsetningen til den sindige tobarnsmoren fra Ullensaker. Disse fremstillingene forteller noe om avisenes forståelse av kjønnsroller hvilket videre er med på å forme mottakernes oppfattelse av dem. For det tredje skapes det negative konnotasjoner til spinndoktorer når de kalles kriminelle, mystiske, kyniske og kalkulerende. Igjen er fremstillingene av spinndoktorer med på å skape usikkerhet og distanse til yrkesutøveren.

Hos de internasjonale forskerne er det få beskrivelser av typen mystisk spinndoktor. Som nevnt er Sumpter og Tankard opptatt av å avlive myten om de mystiske

spinndoktorene og forsøker å fremstille spinnvirksomhet fra et positivt perspektiv, blant annet ved å forklare forskjellen på spinndoktorer og tradisjonelle PR-rådgivere. Andrews refererer til andre teoretikere som hevder at spinn blant annet er en eufemisme for svik og manipulasjon (Andrews, 2006, s. 32). Selv indikerer Andrews at begrepet er det mest overbrukte og minst meningsfulle ordet som blir brukt i forbindelse med politisk kommunikasjon (Andrews, 2006, s. 31). Det er antakeligvis viktig å få frem det internasjonale perspektivet på spinndoktorer ettersom det gir spinnbegrepet andre dimensjoner enn det man møter i norske aviser og teorier.

At det eksisterer en skepsis til spinndoktorer og deres virksomhet er et faktum, og antakeligvis skyldes det at man enda ikke forstår hva en spinndoktor er. I avisene kan man finne fire diskurser om spinndoktor som er satt sammen på grunnlag at fremstillingene ligner hverandre innholdsmessig. I teorien finner man også ulike perspektiver på spinndoktor der de norske teoretikerne ligner hverandre i sine beskrivelser av spinndoktorer og spinnvirksomhet. På samme måte ligner de internasjonale teoretikerne hverandre ved at de har tatt et skritt lenger og akseptert eksistensen av spinndoktorer som egen virksomhet ved siden av PR-rådgivere, i tillegg til å undersøke spinndoktors rolle som profilert person med kjendisstatus. I avisene er det de mystiske spinndoktorene og de mektige spinndoktorkjendisene som får mest oppmerksomhet, og fremstillingene av disse er med på å forme folks oppfatning av spinndoktorer generelt.

5.2 Hva er en spinndoktor?

I Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket bidrar fremstillingene av spinndoktoryrket og de såkalte spinndoktorene til en forundring i forhold til om spinndoktor er en egen yrkestittel eller bare et kallenavn for andre yrkestitler innenfor kommunikasjonsbransjen. Om spinndoktor er en egen yrkestittel vet jeg ikke etter fremstillingene jeg finner i denne diskursen, men jeg vet at en spinndoktor holder til i politiske miljøer. Av fremstillingene i diskursen om den norske og kvinnelige spinndoktor får jeg et inntrykk av at det ikke finnes spinndoktorer i Norge. De minner kanskje om de internasjonale spinndoktorkjendisene, men er langt i fra av samme kaliber. Heller ikke kvinnelige spinndoktorer ser ut til å være et særlig tema i norske aviser, i alle fall ikke så lenge avisene fremstiller det som fristende å kalle en kvinne for

spinndoktor, men unnlater å gjøre det. I Diskursen om den mystiske spinndoktor fremstiller avisene spinndoktorer som man først og fremst møter i fiksjonsfortellinger, hvilket innebærer at fremstillingene om dem er dristigere enn de man finner i de øvrige diskursene. Jeg opplever at dette som ekstremvarianten av spinndoktor, og forhåpentligvis er ikke alle spinndoktorer som Peter Arnfeldt. I Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen fremstilles spinndoktorer som innflytelsesrike maktpersoner som jobber for svært profilerte politikere.

Som man har sett handler det i Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen om fremstillinger om det jeg har kalt spinndoktoridealet og kjendisspinndoktorene som begge ligner hverandre innholdsmessig. For eksempel kan man se at *Bergens Tidende* skriver "spinndoktorer er tidvis ekstremt mektige" (Moger 1997), hvilket er en generell fremstilling av et såkalt spinndoktorideal. I et annet eksempel som fremstiller spinndoktorkjendisen, Alastair Campbell, kan man lese at *VG* skriver "mannen er verdens kanskje beste (og mest utskjelte) politiske spin doctor noensinne" (Sjøli, 2011). Et interessant aspekt ved avisenes fremstillinger av spinndoktorer generelt er at de stadig henviser til spinndoktorene man finner i Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen. I de andre diskursene fremstilles spinndoktorer som såkalte spinndoktorer, fristende å kalle spinndoktorer eller fiktive spinndoktorer. Andrews (2006) argumenterer for at er noen av grunnene til at spinnbegrepet har blitt et utbredt og populært ord er den voksende kjendisstatusen rundt spinndoktors rolle og ordets brukervennlighet for tabloidenes redaktører (s. 31). Kanskje spinndoktors kjendisstatus og spinnbegrepets brukervennlighet er årsaken til at det er den mystiske spinndoktoren og spinndoktorkjendisen som oftest blir fremstilt i avisene.

6 AVSLUTNING

I denne oppgaven har jeg undersøkt hvordan spinndoktorer fremstilles i norske aviser, og jeg har konkludert med at det finnes fire type spinndoktorer: den såkalte spinndoktor, den mektige spinndoktorkjendisene, den norske og kvinnelige spinndoktor og den mystiske spinndoktor. Felles for spinndoktorene er at de holder til i politiske miljøer, men utover det er det stor variasjon i fremstillingene. De mystiske spinndoktorene og mektige spinndoktorkjendisene er oftest fremstilt i avisene. Disse fremstillingene inneholder beskrivelser av spinndoktorer som er kyniske, utspekulerte, kalkulerte, slue, kjekke, manipulerende og småkriminelle. Fra det teoretiske perspektivet er de norske forskerne mer opptatt av de negative konnotasjonene rundt spinndoktorene, mens det internasjonale perspektivet er mer fokusert på kjendisrollen og viktigheten av å anerkjenne spinndoktoryrket.

Avisen er et innflytelsesrikt medium som bidrar til å forme mottakernes oppfattelse av fenomener og derfor har det vært svært interessant å undersøke hvordan spinndoktorer undersøkes i avisene. Ved at avisene fremstiller spinndoktorer på den måten de gjør forteller de mottakerne at spinndoktorer er noe man skal være skeptiske til. Dette kan ha videre implikasjoner for hvordan folk oppfatter for eksempel kommunikasjonsbransjen eller de politiske miljøene spinndoktorene er en del av.

Dette er tilsynelatende den første undersøkelsen av hvordan spinndoktorer fremstilles i norske aviser. Etersom spinndoktorer får oftere medieoppmerksomhet og spinnbegrepet blir mer kjent, vil det være interessant å undersøke andre aspekter ved spinndoktorene. For eksempel kan det være viktig å se hvordan avisenes fremstillinger av spinndoktorer påvirker lesernes forståelse av dem, og om dette kan ha konsekvenser for hvordan mennesker oppfatter kommunikasjonspolitiske perspektiver. Det kan også være et interessant studie å undersøke hvordan fiksjon fremstiller spinndoktorer, og også hvordan dette stemmer med de ikke-fiktive spinndoktorene. I tillegg kunne det vært givende å undersøke hvordan internasjonale aviser fremstiller spinndoktorer.

I denne masteroppgaven har jeg gjort en eksplorativ undersøkelse av hvordan spinndoktorer fremstilles i norske aviser. I Atekst fant jeg 202 avisartikler som dannet

grunnlaget for analysen. Disse artiklene ble nøye studert i forhold til hvor mange treff som fantes på søkefrasene *spinndoktor* og *spin doctor*, samt hvor mange fremstillinger om spinndoktor som fantes innenfor disse treffene. Hele 534 fremstillinger ble funnet og ut av disse ble det dannet fire diskurser som lignet hverandre i det innholdsmessige språket. De fire diskursene var Diskursen om det såkalte spinndoktoryrket, Diskursen om den mektige spinndoktorkjendisen, Diskursen om den norske og kvinnelige spinndoktor, og Diskursen om den mystiske spinndoktor. For å komme fram til disse diskursene anvendte jeg Faircloughs kritiske diskursanalyse som inspirasjon med spesielt fokus på forståelsen av diskurs som representasjon.

I teorikapitlet la jeg fram oppgavens teoretiske grunnlag ved først å se på et historisk perspektiv i forhold til propagandister som eksisterte på 1920 og 1930 i USA. Videre gjorde jeg rede for fire teoretiske perspektiv fra Allern, Bang, Sumpter og Tankard, og Andrews. Deretter la jeg fram avisenes rolle som samfunnets opplysningskilde, og til slutt forklarte jeg diskursanalyse.

I metodekapitlet presenterte jeg oppgavens materialet der jeg forklarte hvor jeg fant datamaterialet, oppgavens metodiske design der jeg beskrev den kvantitative og kvalitative delen av metoden. I oppgaven har jeg vært inspirert av Faircloughs kritiske diskursanalyse, hvor jeg valgte å forstå diskurs som måte å representere noe på. Deretter la jeg fram den metodiske inspirasjonen og oppgavens begrensninger.

I analysekapitlet la jeg først frem det tallmessige grunnlaget for oppgaven ved å gi en oversikt over omfanget av spinndoktorbegrepet. Videre diskuterte jeg de fire diskursene man kan finne i avisene. Som jeg har nevnt er dette en eksplorativ oppgave der målet var å finne ut hvordan aviser fremstiller spinndoktor. Det vil si at det er datamaterialet som har avgjort oppgavens retning.

I drøftingskapitlet diskuterte jeg datamaterialet i forhold til et teoretisk perspektiv og et overordnet samfunnsperspektiv. Avslutningsvis oppsummerte jeg hvordan jeg forstår avisenes fremstilling av spinndoktorer de man finner fire ulike spinndoktorer: den såkalte, den mektige kjendisen, den norske og kvinnelige, og den mystiske.

7. LITTERATURLISTE

- Alastair Campbell. (2014). Life so far. Hentet 28. april, 2014, fra <http://www.alastaircampbell.org/about/>
- Allern, S. (2001a). Kildene og mediemakten. I M. Eide (Red.), *Til dagsorden! Journalistikk, makt og demokrati* (1. utg., s. 273-303). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Allern, S. (2001b). *Nyhetsverdier. Om markedsorientering og journalistikk i ti norske aviser*. Kristiansand: IJ-forlaget.
- Allern, S. (2011). Pr, politics and democracy. *Central European Journal of Communication*(06), 125-139.
- Andrews, L. (2006). Spin: From tactic to tabloid. *Journal of Public Affairs*, 6, 31-45. doi: 10.1002/pa.37
- Arcel, N. (Writer). (2004). Kongekabalen [DVD]. Danmark, Sverige: Nimbus Film Productions, Nordisk Film.
- Bang, T. (2003). *Medier og kommunikasjon - en innføring*. Oslo: Abstrakt forlag AS.
- Bang, T. (2006). *Makt og spinn i mediene*. Oslo: Abstrakt forl.
- Berntsen, T. (2014). Harold lasswell. Hentet 13. mars, 2014, fra http://snl.no/Harold_Lasswell
- BI, H. (2014). Ansatte - Tor Bang. Hentet 12.03, 2014, fra <http://www.bi.no/forskning/ansatte/?ansattid=fgl99083>
- Bordwell, D., & Thompson, K. (2010). *Film art: An introduction*. New York: McGraw-Hill.
- Eide, M. (2001). Journalistisk makt. Et oppslag. I M. Eide (Red.), *Til dagsorden! Journalistikk, makt og demokrati* (1. utg., s. 13-56). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Ewan, S. (1996). *PR!: a social history of spin*. New York: Basic Books.
- Fairclough, N. (2003). *Analysing discourse: Textual analysis for social research*. London: Routledge.
- Filosofi. (2014). Platon. Hentet 13. mai, 2014, fra <http://www.filosofi.no/platon.html>
- Halliday, M. A. K. (1994). *An introduction to functional grammar* (2. utg.). London: Edward Arnold.
- Harr, T. K, og Krogstad, A. (2011). Myten om den norske kultureliten. *Sosiologisk tidsskrift*, 19, 6-28.

- Hågvar, Y. B. (2007). *Å forstå avisa. Innføring i praktisk presseanalyse*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Hågvar, Y. B. (2013). Djvelen ligger i diskursen. En kritisk diskursanalyse av marte krogh-saken i vg. *Norsk medietidsskrift*, 20(3), 200-222.
- Jacobsen, F. (2010). *Videologi: Håndbok i video- og filmproduksjon* (4. utg.). Oslo: Amalie forlag.
- Lasswell, H. (1935). The person: Subject and object of propaganda. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 179, 187-193.
- Levinson, B. (Writer). (1997). *Wag the dog* [DVD]. USA: New Line Cinema, Baltimore Pictures.
- Medienorge. (2014). Lesing av papiravis og nettavis en gjennomsnittsdag. Hentet 24. mars, 2014, fra <http://www.medienorge.uib.no/statistikk/aspekt/tilgang-og-bruk/360>
- Ordnett. (2014). Såkalt. Hentet 25. april, 2014, fra <http://www.ordnett.no/search?search=s%C3%A5kalt&lang=no>
- Price, A. (Writer). (2010). *Borgen* [TV-serie]. Danmark: DR Fiktion.
- Retriever, A. (2014). Atekst - skandinavias største digitale nyhetsarkiv. fra <http://www.retriever-info.com/no/category/news-archive/>
- Ryen, A. (2002). *Det kvalitative intervjuet. Fra vitenskapsteori til feltarbeid*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Sorkin, A. (Writer). (1999). *West wing* [DVD]. USA: John Wells Productions, Warner Bros.
- StoreNorskeLeksikon. (2014). Sigurd allern. Hentet 12. mars 2014, fra [http://snl.no/Sigurd Allern](http://snl.no/Sigurd_Allern)
- Sumpter, R., & Tankard, J. W. J. (1994). The spin doctor: An alternative model of public relations. *Public Relations Review*, 20(1), 19-27.
- The New York Times*. (1984, 21.10.). The debate and the spin doctors.
- Østby, H., Helland, K., Knapskog, K. og Larsen, L. O. (2013). *Metodebok for mediefag* (4.utg.). Bergen: Fagbokforlaget.

Datamaterialet: papiraviser hentet i Atekst

Aalen, K. (2010, 23.04). Paven er ute av stand til å takle krisen. *Adresseavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=02000120100423F955DF87E6DACCE8C59B0A5F52E44C68&serviceId=2>

Adresseavisen. (2003, 30.08). Blairs mektige medierådgiver går av. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020001200308300247&serviceId=2>

Adresseavisen. (2004, 11.09). Denne byen er for liten for deg! Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020001200409110077&serviceId=2>

Adresseavisen. (2006, 05.08). Ventetidens tunge byrde. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=02000120060805CDF14641621BBCFF41A389362C6D1554&serviceId=2>

Adresseavisen (2007, 19.11) Spinndoktor. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020001200711190B4AE86904C8EDF04031F7AF35DCAA84&serviceId=2>

Aften. (2012, 24.10). Byrådets karakterbok. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=02021520121024905279&serviceId=2>

Aftenposten. (2001, 25.10). Smakløs info-strategi. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002200110250141&serviceId=2>

Aftenposten. (2008, 25.07). NATO's PR-grep. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002200807252504&serviceId=2>

Aftenposten. (2010, 27.10). Politisk satire. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002201010278811&serviceId=2>

Aftenposten. (2010, 20.10). Slutt for doktoren. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002201010206669&serviceId=2>

Aftenposten. (2011, 22.09). Rådgivernes grep om danske journalister. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=02000220110922RJA62LA&serviceId=2>

Aftenposten. (2012, 12.10). Skattesaken. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=02000220121012885925&serviceId=2>

Allern, S. (2005, 19.08). Med hagle i valget. *Morgenbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05512620050819108190027&serviceId=2>

Alver, E. (2010, 28.08). For åpen scene. *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055007201008287A90CD9AD5BF45568E2B73DF3A64FB&serviceId=2>

Andersen, T. (2010, 26.08). Nils Vogt som kynisk statsminister. *NTB*. Hentet fra <http://web.retriever->

info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055013201008261045561008261449&serviceId=2

Andersen, T. (2010, 07.06). Satire om politikk bak kulissene. *Dagsavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002201006073666&serviceId=2>

Bakke, S. O. (2008, 18.11). Sjef i støtet. *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550072008111808089313&serviceId=2>

Bergensavisen. (2011, 29.11). Fakta – politiske rådgivere. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05512420111129469EEB255ED362ABE4A1FC81883BD4CB&serviceId=2>

Bergens Tidende. (2005, 17.12). Råkaldt regn og sludd. Lokket. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020021200512172B18E26DDF1CDACA627988E16F08A8D4&serviceId=2>

Bergens Tidende. (2007, 23.07). Gordon Brown trenger venner. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=02002120070723355C91ACB0FA2E09449F3011451DFAF9&serviceId=2>

Bergens Tidende. (2010, 21.07). Når backstage blir frontstage. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020021201007219BACB3FB6C6F51FB5BBB2D9B36C7B9C6&serviceId=2>

Bergens Tidende. (2011, 20.10). Pavens panikk. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=02002120111020283391&serviceId=2>

Bikset, L. (2006, 04.11). Kjemper for krigeren. *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550072006110406080183&serviceId=2>

Birkvad, S. (2012, 11.05). Den politiske komedie. *Morgenbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0551262012051113439650&serviceId=2>

Bjartnes, A. (2003, 09.07). Passerer Murdoch. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055008200307090112&serviceId=2>

Bjelland, O. (2013, 06.06). Vi er kapitalister, noe jærbonden ikke var. *Stavanger Aftenblad*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020009201306061275435&serviceId=2>

Bjørneboe, T. (2010, 23.09). Ullen retorikk. *Aftenposten*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002201009239207&serviceId=2>

Bore, M. R. (2003, 02.08). Blairs spinndoktor. *Stavanger Aftenblad*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0200092003080220030802000008400643&serviceId=2>

Braanen, B. (2002, 18.10). Dialog. *Klassekampen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055010200210180021&serviceId=2>

Bratholm, E. (2001, 20.05). Ettermæle-driften. *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055007200105200051&serviceId=2>

Bråten, A. L. (2005, 17.03). Politisk thriller med driv. *Klassekampen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05501020050317261984&serviceId=2>

Dagbladet. (1997, 28.06). Norge på nettet, CIA om Norge. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055007199706280093&serviceId=2>

Dagbladet. (2006, 26.06). Avslørende nærbilder. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550072006062606059804&serviceId=2>

Dagbladet. (2007, 15.07). Sett utenfra. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550072007071507067989&serviceId=2>

Dagbladet. (2008, 29.02). Fakta spin. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550072008022908042266&serviceId=2>

Dagbladet. (2009, 16.04). Fakta skittpakke. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550072009041609050070&serviceId=2>

Dagbladet. (2010, 28.08). Geir Kvarme. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=055007201008284B439B0A6F746C7268F1011334FF5244&serviceId=2>

Dagbladet. (2011, 01.04). Hva lo de av? Pressens farlige utvalg. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500720110401C8A8B727EE0E20C439CE996DF46B2D49&serviceId=2>

Dagbladet. (2009, 21.06). Han skal løfte Browns ansikt. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550072009062109062409&serviceId=2>

Dagbladet. (2013, 16.08). Arendalsuka 2013: Bare spinn pressens farlige utvalg. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500720130816E6F7E85359E39D17FC976BC700710D11&serviceId=2>

Dagbladet. (2013, 28.04). Først og best. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=05500720130428FC6375684E18B2D3ACF28ACD3CB0C90C&serviceId=2>

Dagens Næringsliv. (2005, 10.01). Tre hovedgrupper står mot hverandre. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550082005011034FA887D4A54A8A597DA002AE8B159A0&serviceId=2>

Dagens Næringsliv. (2012, 07.09). Dansk spinndoktor siktet. Hentet fra <http://web.retriever->

info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500820120907030D9B815D6DA8033592923233A48641&serviceId=2

Dagens Næringsliv. (2012, 05.09). Hurtigslitasje. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500820120905E72BDB5845DB0EB0632AEF5A5F5B85AC&serviceId=2>

Dagens Næringsliv. (2012, 18.01). Kildevern og spinndoktorer. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055008201201185D818D8EB061281CFD53D66EF2E900F7&serviceId=2>

Dagens Næringsliv. (2013, 26.09). Eds budskap. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500820130926F85A13B7DE365B82BFA83CFDF75AA760&serviceId=2>

Dagens Næringsliv. (2013, 15.01). Spinndoktor Flåthen. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055008201301158F0A79F995932677B69763A7A388B21B&serviceId=2>

Dagsavisen. (2005, 06.11). Plamegate. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055006200511066C07BE0F18312DACA48FD46CC1A3682F&serviceId=2>

Dagsavisen (2010, 13.11). Borgen på norsk. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?method=displayPDF&pdfUrl=%2FproxyTest%2F%3Fid%3D055006201011133FHpBz3g47lQ09h7fZ1XN5dm100001010s20%26x%3Da05076e869f20814767961126f5009cf&documentId=055006201011133FHPBZ3G47LQ09H7FZ1XN5DM100001010U20&serviceId=2&pdf.doResize=false>

Dagsavisen. (2011, 01.03). Pinlig i høyre. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500620110301C2F92496F2481ADBE9D791024AA7B722&serviceId=2>

Dagsavisen. (2012, 25.06). Blair stoppet juristråd. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500620120625CA105E8DF9D68FEA7B2E2647C3FC0BB6&serviceId=2>

Dahl, N. F. (2010, 22.10). Et lite stykke hjerte. *A-magasinet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=055092201010222HW9G82ONMA01CCRUM2DHH2J10020101042C&serviceId=2>

Eckblad, B. (2011, 01.06). Imperiebygger i fast jobb. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500820110601EC1273DF0C65B615FA4642F2CCB05D0E&serviceId=2>

Eckblad, B. (2011, 01.06). I maktens generasjon. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500820110601D329DD8F5C11BE36214F4ED40A8C46B6&serviceId=2>

Egeland, T. (2011, 04.12). I maktens korridorer. *VG*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162011120444460339&serviceId=2>

Eide, M. (2007, 26.01). Spinn eller forsvinn. *Morgenbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05512620070126101260035&serviceId=2>

Eidsvåg, T. (2010, 27.08). Rå politisk komedie. *Adresseavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=02000120100827A69F5B7522933586B9E414361C97F165&serviceId=2>

Eidsvåg, T. (2011, 31.03). Dansk knyttneve. *Adresseavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0200012011033142317FF21B56D4C7C7BD165279CF9738&serviceId=2>

Eidsvåg, T. (2011, 10.03). Bedre enn sitt rykte. *Adresseavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0200012011031048784427BB6DC376F0207BC469155932&serviceId=2>

Ellefsen, H. (2005, 15.02). Bestemor vil på anbud. *Adresseavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020001200502157C3619A95E0DE64C61A1502841F51140&serviceId=2>

Ekern, S. (2007, 11.11). Tvilernes valg. *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550072007111107090244&serviceId=2>

Engdal, E. (2010, 13.11). Helvetes bakgård. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500820101113357EEEF7A045102BCCA7A62EF5527AB3&serviceId=2>

Ergo, T. (2003, 15.02). Helgas dop. *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055007200302150018&serviceId=2>

Fjeld, E. L. (2013, 22.06). Spinndoktoren reiste seg igjen. *Bergensavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05512420130622B02D578683B8F9A82FA1A5AF9309D3D9&serviceId=2>

Frøyland, F. (2008, 26.01). Spin city. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055008200801265446205DBC5C097A10312FC60FA7C216&serviceId=2>

Furnes, H. M. og Winge Å. (2002, 31.08). Seim story. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055008190208310006&serviceId=2>

Fyllingsnes, O. (2008, 17.04). Stalins PR-agent. *Dag og Tid*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=0550292008041710KY053BI4GU205EJP4HAM4I10000000A0W&serviceId=2>

Førde, E. (2004, 17.03). Når media blir manipulert. *Bergens Tidende*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020021200403170067&serviceId=2>

Glåmdalen. (2010, 31.08). Nils Vogt som kynisk. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550512010083165329&serviceId=2>

Godø, M. (2009, 12.11). Satire i New Labours tid. *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055007200911120AE14EF72DD77C65529F941101EFF182&serviceId=2>

Grande, A. (2011, 15.01). Statssekretær til låns. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500820110115BDE57DE3F2E24F12788D2DAC4FEBE2CE&serviceId=2>

Grønskar, L. (2010, 25.05). Det er hvitglødende raseri som ligger i bunnen. *Aftenposten*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002201005250224&serviceId=2>

Gudmundsson, E. M. (2008, 20.12). Derfor protest. *Klassekampen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550102008122011771&serviceId=2>

Gullikstad, Å. (2012, 01.10). Lillebror har vokst. *Dagsavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055006201210015DA4B35376856FE51939897D2DD0716B&serviceId=2>

Hanssen, A. M. (2008, 30.12). Da "Oggie" fikk nok. *Nordlys*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05501220081230000030916&serviceId=2>

Harstad Tidende. (2011, 14.05). Spinndoktor Amundsen. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=02001520110514HT16421376&serviceId=2>

Hegge, P. E. (2011, 04.04). Spinndoktor. *Aftenposten*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002201104049569&serviceId=2>

Hermanrud, F. (2013, 24.08). Unge stemmer for stemmeretten – Gratis ord og toner i sentrum. *Oppland Arbeiderblad*. Hentet fra <http://web.retriever->

info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055179201308243F20CF9D
C15EE2E843F109EF9D471814&serviceId=2

Heyerdahl, Ø. B. (2013, 10.09). Her er kandidatene fra nord. *Nordlys*. Hentet fra
[http://web.retriever-
info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550122013091032E4952D
59FA4F31223C1C06667ABD0A&serviceId=2](http://web.retriever-
info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550122013091032E4952D
59FA4F31223C1C06667ABD0A&serviceId=2)

Hildonen, W. (2011, 26.01). Politisk spinneri. *Telemarksavisa*. Hentet fra
[http://web.retriever-
info.com/services/archive/displayPDF?documentId=055121201101263P64UE2ZHJS44
OFZSF07MKTA10020101121C&serviceId=2](http://web.retriever-
info.com/services/archive/displayPDF?documentId=055121201101263P64UE2ZHJS44
OFZSF07MKTA10020101121C&serviceId=2)

Hilland, L. (2013, 30.09). Her er byrådets nye spinndoktor. *Bergensavisen*. Hentet fra
[http://web.retriever-
info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055124201309302A4A0153
E5F9DC6F7695197D163B965E&serviceId=2](http://web.retriever-
info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055124201309302A4A0153
E5F9DC6F7695197D163B965E&serviceId=2)

Hobbelstad, I. M. (2010, 03.09). Er det en lege i salen? "Spin Doctor". *Dagbladet*. Hentet
fra [http://web.retriever-
info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500720100903AD92FCE
16FE4D7FEE8AF5334AD532B18&serviceId=2](http://web.retriever-
info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500720100903AD92FCE
16FE4D7FEE8AF5334AD532B18&serviceId=2)

Hopperstad, M. S. (2007, 10.09). Ikke heldig. *VG*. Hentet fra [http://web.retriever-
info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162007091027258736
&serviceId=2](http://web.retriever-
info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162007091027258736
&serviceId=2)

Hurum, E. (2009, 03.05). New Labour ligger på dødsleiet. *Aftenposten*. Hentet fra
[http://web.retriever-
info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002200905034109&ser
viceId=2](http://web.retriever-
info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002200905034109&ser
viceId=2)

Hustad, J. (2005, 05.03). En prostituert snakker ut. *Klassekampen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05501020050305260649&serviceId=2>

Hågensen, B. (2012, 29.05). Vil ikke Ap styre sammen med Spog SV lenger? *Finnmark Dagblad*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0551522012052975F3DE49C1D64BF6CD0149CEE36F913B&serviceId=2>

Iversen, I. A. (2011, 15.12). Danmark i fullt spinn. *Dagsavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500620111215901E08174D5B6CD6B6231426792756EC&serviceId=2>

Jacobsen, Ø. (2010, 24.12). Får "spin doctor" – Ansetter journalist som rådgiver. *Rogaland Avis*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05512720101224199250&serviceId=2>

Jerichow, A. (2011, 28.04). Den sjenerte gutten ble en effektiv diktator. *Fædrelandsvennen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05503420110428F49CD8DCD7CF7C47AD02896291C8C843&serviceId=2>

Jersland, E. T. (2012, 24.03). Rik på gode råd. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550082012032485A3CB1769F9D061BDCE74D09D21A857&serviceId=2>

Johansen, P. M. (2001, 28.11). Dukk for propagandakulene. *Klassekampen*. Hentet fra <http://web.retriever->

info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055010200111280013&serviceId=2

Johansen, P. M. (2010, 24.09). Obamas krig. *Klassekampen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550102010092447888&serviceId=2>

Johansen, R. (2008, 07.03). Stand up-showet på Aker Brygge. *Aftenposten*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002200803074483&serviceId=2>

Johnsen, L. W. (2005, 17.03). Pressen som nyttige idioter. *Dagsavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055006200503171480CA6B0662EAD89B4AC1915801069B&serviceId=2>

Journalisten. (2003, 12.09). Ny medarbeider: sist torsdag. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550182003091234658&serviceId=2>

Juul, K. (2010, 04.09). Politiske lik i skapet. *Vårt Land*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05502420100904655766&serviceId=2>

Jürgensen, N. (2008, 26.03). Hyret engelsk baron. *Fædrelandsvennen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05503420080326888D3C56C76A59295D84B65EB543858B&serviceId=2>

Jørgensen, S. I. (2003, 16.05). Hva er det med Danmark? *Morgenbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05512620030516305160334&serviceId=2>

Jørgensen, S. I. (2003, 09.05). Nordmenn på spin doctor-kurs. *Morgenbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05512620030509305090323&serviceId=2>

Klassekampen. (2003, 23.12). Storbritannia snur. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055010200312230021&serviceId=2>

Klassekampen. (2010, 19.11). Rådgiver til DR. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550102010111951584&serviceId=2>

Klassekampen. (2010, 03.05). Statsministre på film. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550102010050339459&serviceId=2>

Klassekampen. (2011, 03.01). Teaterår på det jevne. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550102011010354206&serviceId=2>

Klassekampen. (2013, 04.05). Wonderboy vender tilbake. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550102013050486684&serviceId=2>

Kristjansson, M. (2013, 15.02). Oppspinn. *Klassekampen*. Hentet fra <http://web.retriever->

info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550102013021577977&serviceId=2

Kristoffersen, I. (2012, 03.09). Sex, skatt og skandale. *Oppland Arbeiderblad*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055179201209033EB9B2FAC235B22A2BFD2CB48774A270&serviceId=2>

Kulås, G. (2012, 26.05). Pinleg i politikken. *Klassekampen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550102012052647992&serviceId=2>

Kvam, L. H. (2009, 16.04). Brown trues av egen skittpakke. *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550072009041609050058&serviceId=2>

Kvistad, Y. (2010, 04.09). Politisk Humlesnurr. *VG*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162010090439670147&serviceId=2>

Kvistad, Y. (2010, 12.07). Politisk teater. *VG*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162010071239135814&serviceId=2>

Larsen, C. J. (2011, 21.07). Krever surrogat-svar. *Aftenposten*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002201107213519&serviceId=2>

Larsen, I. (2010, 04.09). Problematisk satire. *Klassekampen*. Hentet fra <http://web.retriever->

info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550102010090446528&serviceId=2

Lerø, M. (2010, 03.12). Mediesjefer under press. *Ukeavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=055030201012032EVU4T3WOGHK417T9S4SEP8X100000000318&serviceId=2>

Levin, M. (2010, 04.09). Politisk ormebol. *Aftenposten*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002201009044007&serviceId=2>

Levin, M. (2010, 04.09). Show Ujevn og ufarlig. *Aftenposten*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002201009043925&serviceId=2>

Lillebø, S. (2012, 10.04). En nasjon av kulturkjerringer. *Klassekampen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550102012041042845&serviceId=2>

Lindboe, R. (2005, 05.08). Helle i Eventyrland. *Morgenbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05512620050805108050039&serviceId=2>

Lismoen, K. (2006, 08.09). Tøyelige sannheter. *Morgenbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05512620060908109080001&serviceId=2>

Lismoen, K. (2009, 10.12). En sylskarp satire. *Aftenposten*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002200912108809&serviceId=2>

Lund, K. (2008, 25.03). Baron Bell av Hvite-Russland. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500820080325EF47073B7B1ABE81994FB978226F05EC&serviceId=2>

Lunder, E. (2012, 27.12). Sju-ni-tretten. *Romerikes blad*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055031201212274F57DE5A81CEC770C26884DE8B28FF5C&serviceId=2>

Lunder, E. (2013, 25.04). Utydelighetens tid. *Romerikes Blad*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550312013042530ED5CD28984E309BCCE5492BBD5340C&serviceId=2>

Løkeland-Stai, E. (2010, 13.01). Forsvarte Blair og invasjonen. *Dagsavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=055006201001133AISWU3TUYJ1AZSBV09TJB0100001010C10&serviceId=2>

Maaland, B. (2010, 12.07). Skarpironi med satirisk scenesnekker. *VG*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162010071239135888&serviceId=2>

Maaland, B. (2010, 16.12). Berlinfestival uten norsk. *VG*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162010121640805453&serviceId=2>

Maaland, B. (2011, 15.02). Lover mer sex. *VG*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162011021541495422&serviceId=2>

Madsen, L. B. (2003, 23.08). Spinn eller forsvinn. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055008200308230058&serviceId=2>

Madsen, L. B. og Tjersland, E. (2010, 23.10). Villa paradiso. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500820101023DEC5FC719EC13B2CC97D8665A2323EDD&serviceId=2>

Markusson, M. (1996, 20.11). Mediedoktorer. *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055007199611200088&serviceId=2>

Markusson, M. (1998, 04.05). Resept for en spin doctor. *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055007199805040140&serviceId=2>

Marsdal, M. E. (2004, 18.12). Drukningssdød i media. *Klassekampen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055010200412180035&serviceId=2>

Mauno, H. (2005, 31.08). Tid for å spinne. *Dagsavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500620050813D844C67043732CBADFF78B8FF672ED80&serviceId=2>

Mauno, H. (2010, 09.07). Mye adrenalin i kroppen. *Dagsavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=05500620100709262NAD376QTK457CPA1QPVFC100001010C14&serviceId=2>

Mauno, H. (2010, 12.07). Sjekker mobilen hele tida. *Dagsavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=055006201007120JBYU21W4MCL3CHI6N3RTRDU100001010D10&serviceId=2>

Moe, I. (2003, 27.07). Par i skuddlinja. *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055007200307270058&serviceId=2>

Moe, I. (2004, 21.01). Bak Blair. *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055007200401310027&serviceId=2>

Moe, J. R. (2003, 25.07). Fri til å trygdes. *Morgenbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05512620030725307250302&serviceId=2>

Moen, E. S. (2013, 21.08). På gang med pølser og politikk – Spinn og vinn. *VG*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05501620130831DOC6BKG04ALFIG7Y5YUBD7&serviceId=2>

Moger, F. (1997, 25.05). 15 års arbeid bak Blairs seier. *Bergens Tidende*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020021199705250062&serviceId=2>

Moger, F. (1997, 15.04). Politikk til salgs. *Bergens Tidende*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020021199704150026&serviceId=2>

Morgenbladet. (2013, 10.05). Underholdning over holdning. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0551262013051016835415&serviceId=2>

Mossin, B. Å. (2003, 12.09). Politiske påvirkningsagenter. *Journalisten*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550182003091234641&serviceId=2>

NTB. (2003, 03.09). Blair vil ha departementsråd som infosjef. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055013200309030110&serviceId=2>

NTB. (2005, 06.02). Omstrid PR-sjef tilbake i Blairs rekker. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055013200502060624360502060641&serviceId=2>

NTB. (2008, 03.10). Brown stoler på gammel fiende. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055013200810031107580810031849&serviceId=2>

NTB. (2011, 11.02). Samboer til dansk toppolitiker fengslet. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05501320110211RED110211162314UV00&serviceId=2>

NTB. (2012, 24.07). Dansk konge tatt i politisk spinn. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05501320120724RED120724145522TB00&serviceId=2>

Olufsen, B. (2010, 01.11). Spin doctor. *VG*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162010110140279641&serviceId=2>

Pedersen, A. (2012, 09.11). Fritt om tabuemne. *Dag og Tid*. hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05502920121109DB6DB3FF6AA6AF4C18C0E5452FB248F7&serviceId=2>

Pedersen, B. E. (2011, 17.09). Krigsjournalisten som aldri kom hjem. *Dagsavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500620110917F5046FC51DDA6339F1DE0288951EF21E&serviceId=2>

Raaum, O. (2003, 03.10). En "spin doctor" er en vinkeldreier. *Journalisten*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550182003100334605&serviceId=2>

Raknes, K. (2011, 21.01). Maktens pøl. *Morgenbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=055126201101214GBT4G19SNIS4YQYWC2XNU7B100001010M0S&serviceId=2>

Ramnefjell, E. (1999, 28.04). Jamie kriger med et smil. *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055007199904280034&serviceId=2>

Ramnefjell, E. (2007, 20.05). Makt uten kontroll. *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550072007052007056732&serviceId=2>

Ramnefjell, G. (2012, 06.11). Munch over knekken? *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055007201211067E9E8A2DF184692F0028F3D35BA5A2FF&serviceId=2>

Rogalands avis. (2013, 30.05). Valgkampen. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05512720130530263012&serviceId=2>

Rogalands avis. (2013, 11.05). Nina Galta engasjert i Arbeiderpartiet til over valget i høst. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05512720130511261498&serviceId=2>

Rogstad, B. (2010, 08.10). Spinner spenning rundt statsministeren. *Vårt Land*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05502420101008673175&serviceId=2>

Ruud, S. (2012, 27.01). Bakmannskapet. *A-magasinet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05509220120127F1E392B47C4C588C460A5A7D8C2181D0&serviceId=2>

Ruud, S. (2013, 10.09). Thriller til siste slutt for SV. *Aftenposten*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002201309101422767&serviceId=2>

Rydne, J. H. (2010, 01.11). Tysk farse på Torshov. *VG*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162010110140279431&serviceId=2>

Samuelsen, C. (2005, 12.11). En kilde til innsikt. *Klassekampen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550102005111277493&serviceId=2>

Selmer, E. R. (2003, 29.07). Alvorlige anklager mot Blair. *Dagsavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055006200307290020&serviceId=2>

Simonsen, M. (2007, 18.05). Spin kontroll. *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550072007051807056296&serviceId=2>

Sjøli, H. P. (2011, 21.10). Arbeidsløs antikrist. *VG*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162011102143948931&serviceId=2>

Sjøli, H. P. (2012, 03.02). Hore – konspirasjoner trettebergstuen. *VG*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05501620120203DOC63F84TKVMYD2JBIBH7M&serviceId=2>

Skjeie, H. (2007, 27.10). Puddelprat. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500820071027359DEA01C5793C049203FF4981D1B499&serviceId=2>

Skjeie, H. (2008, 09.02). Billary vs. Obami. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://web.retriever->

info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550082008020904D4616EAC18D82AD7AE98950AC577F9&serviceId=2

Skribeland, Ø. (2012, 12.10). Politisk såpeopera kan ende i riksrett. *Aftenposten*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=02000220121012885736&serviceId=2>

Spence, T. (1998, 28.07). Blair har skiftet ut fire av statsrådene. *Aftenposten*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002199807280066&serviceId=2>

Spence, T. (1999, 28.03). London på dagsordenen – Politisk balansekunst i Storbritannia. *Aftenposten*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002199903280132&serviceId=2>

Spence, T. (2001, 25.01). Blairs venn trakk seg igjen. *Aftenposten*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002200101250041&serviceId=2>

Spigseth, R. (2010, 09.10). Noe glimrende råttent fra Danmark. *Dagsavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=055006201010092N3TEF3ZANS60HAFFO3LWZHL100001011F28&serviceId=2>

Stavanger Aftenblad. (2010. 09.01). Brown blåser liv i klassekampen. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020009201001094FA88FEB5A5FA1F9B3BF71AEE102700B&serviceId=2>

Stavanger Aftenblad. (2011, 15.01). Spinn-doktor. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020009201101155982A2D7D4432C87B8FCC68088B10E71&serviceId=2>

Steinkjær, M. (2010, 04.09). Spinnvill spinndoktor. *Dagsavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=055006201009040M2WG73KVCO W0K5Q3W07VE08100001011220&serviceId=2>

Steinkjær, M. (2012, 28.04). Blekk sprut i grillsesongen. *Dagsavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055006201204281781036B27171D96CFD6B881F3EF6B19&serviceId=2>

Storvand, L. (2012, 14.01). Lengtet etter en datter. *VG*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162012011444909082&serviceId=2>

Strøm, O. K. (2006, 28.07). Annus horribilis. *VG*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162006072821960464&serviceId=2>

Sundheim, Ø. (2008, 03.01). Tromsø: Det er nå all grunn til en svært omfattende og kritisk. *Nordlys*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05501220080103000000084&serviceId=2>

Sæbø, T. (2006, 21.12). God dag for dårlig nyhet. *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550072006122106088054&serviceId=2>

Sæbø, T. (2008, 18.11). Langt igjen til Solskjær. *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550072008111808089347&serviceId=2>

Sæbø, T. (2013, 15.12). Stemples igjen og igjen og igjen – Stasminister i storm. *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500720131215F12C26AB526DC1E55CB7922D35649D5E&serviceId=2>

Søberg, M. (2009, 20.06). Politisk Kama Sutra. *Dag og Tid*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=055029200906200HmwJK2WAERAOmTRCH2ONGIS100001010P0W&serviceId=2>

Sørbye, Y. (2004, 10.10). Bedratt av historien? *Dagbladet*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055007200410100031&serviceId=2>

Sørheim, S. (2011, 18.02). Stille i glasshuset. *Klassekampen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550102011021857168&serviceId=2>

Sørheim, S. (2011, 24.10). Frem fra kulissene for 50 år siden. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550082011102440D0E241D8188F3EC67869C7BE240009&serviceId=2>

Teknisk Ukeblad. (2011, 25.08). Begrepet "industridød" kan begraves. Hentet fra <http://web.retriever->

info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05501520110825CC4588A2
F64FAD7E61DD945FF0A02B22&serviceId=2

Troms Folkeblad (2007, 21.09). God kommunikasjon CV Stein-Gunnar Bondevik. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0200122007092102372404&serviceId=2>

Tveit, H. (2013, 15.11). Nonnesynder. *Dag og Tid*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550292013111566204FBBBCA5B58152A0CEF59C124FE6&serviceId=2>

Tystad, J. (2008, 01.03). Nyhet: Jorda er flat. *Klassekampen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550102008030151786&serviceId=2>

Ullebø, K. K. (2012, 04.11). Presidenten som helt, idealist og utro ektemann. *Bergens Tidende*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=02002120121104923732&serviceId=2>

Ulstein, H. (2012, 18.04). Talerstolen – 22. juli-rettsaken. *Dagsavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500620120418FBF9F5118DA9A948B32F01CFDE9A1583&serviceId=2>

Viken, I. (2012, 29.08). Et skittent spill om Danmark – Velkommen til virkelighetens "Borgen". *VG*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05501620120829DOC66DXY1VQAS7JXYDNP1Z&serviceId=2>

Viseth, E. S. (2008, 26.06). -Kolberg har appell. *Dagsavisen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550062008062696EA8515ABF1549594E5B08C3ED81C77&serviceId=2>

Vollan, M. B. (2013, 21.08). De former politikerne. *Klassekampen*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550102013082198988&serviceId=2>

Værvågen, T. (2010, 11.08). Ikke bare Ibsen. *Aftenposten*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002201008117835&serviceId=2>

Vårt Land. (2013, 26.07). Siden år 2000 har samtlige av. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05502420130726646985&serviceId=2>

Welhaven, L. (2008, 12.10). Erkefiender slutter fred. *VG*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162008101232109229&serviceId=2>

Welhaven, L. (2010. 19.01). Blair på grillen. *VG*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162010011937457522&serviceId=2>

Westlie, B. (2002, 14.09). Leijonborg – en vinner. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055008190209140008&serviceId=2>

Wiedswang, K. (1999, 18.02). Verbalt maskingevær. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055008199902180022&serviceId=2>

8. Vedlegg 1: E-post, Språkrådet

Fra: Term <term@sprakradet.no>

Emne: SV: Ordforklaring ved fornorsking av det engelske spin doctor

Dato: 25. april 2014 13:18:55 CEST

Til: Lise Berntsen <lisebe27.7@gmail.com>

Språkrådet svarer:

Det er ikke vedtatt noe om skrivemåten av dette ordet, men ut fra tidligere vedtak om fornorsking, må "spinndoktor" godtas som skrivemåte. Skrivemåten er i bruk og gir ganske mange treff på nett.

Når det gjelder en oversettelse av "spin doctor" er jeg usikker på om du mener en betydningsforklaring eller et avløserord. På ordnett.no står 'profesjonell talsmann, for f.eks. en politiker eller et firma, som fremstiller alt fordelaktig' i Stor engelsk-norsk ordbok. Når det gjelder avløserord, så er det blitt lansert flere, blant annet "vinkeldreier" (med utgangspunkt i "vinkling" og "å spinne") og "mediedoktor", men ingen av disse har slått an. Det ser ut til at "spinndoktor" (også med engelsk skrivemåte) er det vanligste.

Siden den fornorskede skrivemåten er i bruk allerede, vil jeg anbefale deg å velge den. Det er ganske tydelig hvilket ord som menes, og du unngår engelsk skrivemåte i en norsk tekst.

Vennlig hilsen
Marianne Aasgaard
rådgiver

Her kan du lese Termposten, Språkrådets nyhetsbrev om terminologi:
<http://www.sprakradet.no/nb-NO/Tema/Terminologi-og-fagspraak/Termposten/>

Lag et bokmerke for gratis søk i Bokmålsordboka og Nynorskordboka:
<http://www.nob-ordbok.uio.no/index.html>

-----Opprinnelig melding-----

Fra: Lise Berntsen [mailto:lisebe27.7@gmail.com]

Sendt: 22. april 2014 10:38

Til: Term

Emne: Ordforklaring ved fornorsking av det engelske spin doctor

Hei,

Jeg holder for tiden på å skrive en masteroppgave om fremstillingen av spinndoktor i norske aviser. Jeg kan dessverre ikke se at begrepet "spinndoktor" finnes i den

norske ordboken, og lurder derfor på hva den riktige oversettelsen er. Ville dere
fornorsket det til spinndoktor eller brukt spin doctor?

Takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen

Lise Berntsen